

Receb-i Şerîf Ayınızı ve Leyle-i Reğâibinizi Tebrîk Eder,
104. Sene-i Devriyesini İdrâk Ettiğimiz Çanakkale
Zaferi'ndeki Şehitlerimize Yüce Mevlâ'dan Rahmet-i
Vâsi'aler ve 'Alî Mertebeler Niyâz Ederiz!

Lâlegül

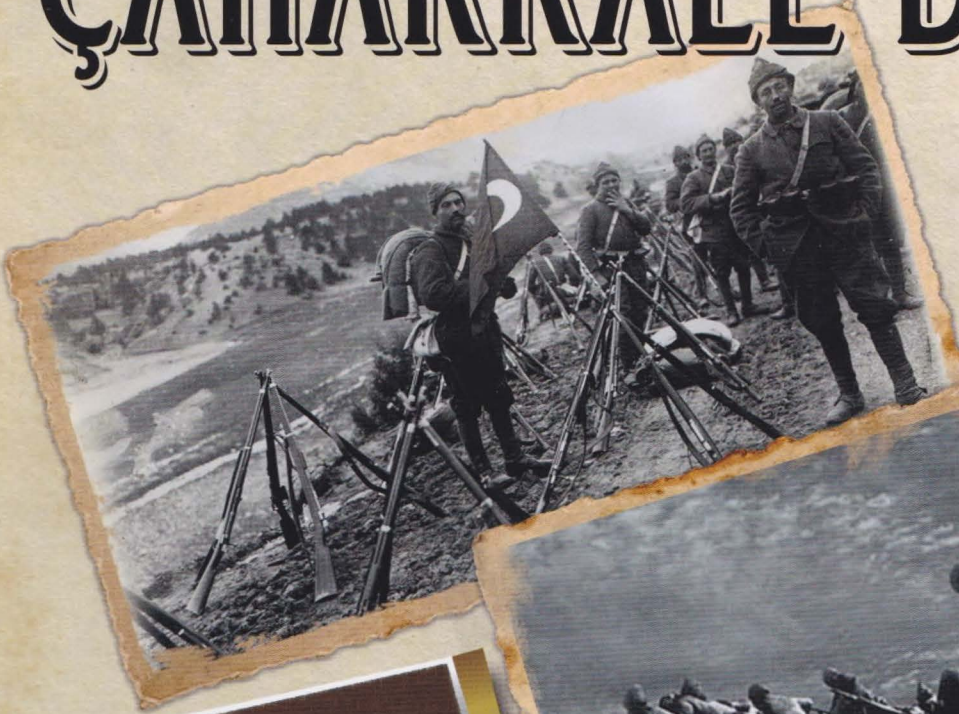
Aylık İlim, Kültür ve Fikir Dergisi

Lâlegül Dergisi Yıl: 7 Sayı: 73 Cemâziyelâhir - Recep 1440 MART 2019 Fiyatı: 15TL

ÇANAKKALE DESTANI

Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL sh: 26

Fazîletli Amellerde, Bâzî Âlimlerin
"Mevzû" Demesine Değil, Diğer
Bâzısının "Zayıf" Demesine İtibâr Edilir
Ahmet Mahmut ÜNLÜ sh: 4

Görmez'in Sünnet ve Hadis Tanımı,
Müsteşriklerin Tanımlamalarıyla Aynı!
Dr. Ahmet GELİŞGEN sh: 24

Ümmet-i Muhammed'in Başına Gelen
Belâ ve Musibetlerin Sebebi; Allâh ve
Rasûlu'ne ve Şer-'i Şerîfe Muhâlefetleridir
Resul BÖLÜKBAŞ sh: 18

Kur'an'dan Başka Kaynak Tanımayız Terânesiyle
Arz-ı Endâm Edenler Hüsamettin VANLIOĞLU sh: 44

Emin Saraç Hoca İle Yakın Dönem İlim ve Fikir
Atlası Üzerine -2- Dr. İhsan ŞENOCAK sh: 56

Devlet-i Aliyye'nin Yirminci Şeyhulislâmı, Müeyyedzâde
Abdülkâdir Şeyhî Efendi Hasan KUDUOĞLU sh: 32

Müşahhas Bir Sahâfîlik Örneği Nâsiruddîn el-Elbânî -1-
Ömer Faruk KORKMAZ sh: 38

KORKULAN ŞEYLERDEN MUHÂFAZA OLMAK İÇİN OKUNACAK DUÂ sh: 76

RECEB-İ ŞERİF AYININ İLK CUMÂ GECESİ / REĞÂİB NAMAZI sh: 8-10

RECEB-İ ŞERİF'TE KILINACAK MÜHİM BİR HÂCET NAMAZI sh: 68

İKİ CİHÂN SIKINTILARINA KÂFÎ GELECEK MÜHİM BİR DUÂ sh: 75

«الْأَلَاءُ» İSM-İ ŞERİFİNİN MÂNASI VE HAVÂSSI sh: 77-80

RECEB-İ ŞERİF AYININ MÜHİM ZİKİRLERİ sh: 64

RECEB-İ ŞERİF'İN NÂFILE ORUÇLARI sh: 63-64

RECEB-İ ŞERİF AYININ NAMAZLARI sh: 65-70

EDİTÖRDEN

7 Mart Perşembe'yi 8 Mart Cuma Günü'ne bağlayan gece **Reğâib Gecesi**'ni idrak edeceğiz. Ve bu gece aynı zamanda Receb Ayı'nın da ilk gecesidir.

Ne güzel bir tevafuktur ki, hem Receb Ayı'nın ilk gecesi, hem Reğâib Gecesi hem de Cuma Gecesi o gece idrak edeceğiz. Tabiri câizse bir taşla üç kuş vurmak için o gece bizim için çok büyük manevi bir fırsattır. O mübarek gece, birbirinden kıymetli üç geceyi cem' eden, Mevla Teala'nın rahmetinin lütfunun bol bol yağdığı ve duaların kabul edildiği çok kıymetli bir gecedir...

Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) Reğâib Gecesi'nin faziletiyle alakalı olarak şöyle buyurmuştur:

“Receb Ayının ilk Cuma Gecesi'nden gafil olmayın. Çünkü o, meleklerin kendisine ‘Reğâib’ ismini verdikleri gecedir.

O gecenin üçte biri geçtiği zaman; göklerde ve yerlerde hiçbir melek kalmaz ki hemen hepsi Kâbe ve civarında toplanırlar. Allah-u Teâlâ onların hallerine muttali olur ve şöyle buyurur:

- Ey meleklerim! Ne dileğiniz var ise, benden isteyin!

- Ey Rabbimiz! Senden dileğimiz Receb Ayı'nda oruç tutanları bağışlamandır, derler. Onların bu dileği üzerine, Allah-u Teâlâ da:

- Muhakkak Ben bunu yaptım’ (Recep Ayı'nda oruç tutanları mağfiret ettim) buyurur.”

Reğâib ne demektir?

Atâ, ihsan, bahşış demektir. Bu gece yüce hîbeler gecesidir. Allah'ın, kullarına ihsanı ve rahmeti çok büyük olduğundan bu geceye Reğâib denildi. Mevlâ Teâlâ, Reğâib Gecesi'nde Habibinin hürmetine mü'min kullarına rahmetini, lütfunu ve inâyetini yağdırırcasına bol bol ihsan eder.

Rivayet edilir ki; Reğâib Gecesi Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) ana rahmine intikal etmiştir. Yaratıldığı tertemiz nutfesi babası Abdullah'ın sulbünden, Vehb'in kerimesi Hz. Âmine'nin sadefine intikal etmiş, böylece babasının alnındaki nur annesi Âmine'nin alnına geçmiştir .

Yine rivayet edilir ki; Allâh-u Teâlâ, Receb Ayı'nın ilk Cuma Gecesi Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*)'i, annesi Amine'nin karnında halk etmeyi murad ettiği zaman, cennetin bekçisi Rıdvan'a, Firdevs kapılarını açmasını emretti. Cibril-i Emin yüksek sesle:

- Ey Hamele-i Arş! Ey Sidre Ehli! Ey Cennet ve Sema Ehli! Hiç şüphesiz Hz. Allah beldelelerin ziyası, Nebîlerin sonuncusu Ahmed, Muhammed, Tâhâ ve Yâsin (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) isimleri ile müsemma, müjdeleyici, korkutucu ve Emin olan Zâtı yaratmakla va'dini yerine getirdi. O, Allah'ın izniyle şimdi ruhlar âleminde şahıslar fezâsına geldi. O inci, saadet ve felah ile Vehb'in kızı Amine'nin sadefine bırakıldı, diye nida etti.

Melekler bu müjdeyi duyunca Allah'a hamd-ü senâ ettiler. Bu haberi birbirlerine sevinç ve sürûr içinde müjdelediler. Sonra nur perdeleri kaldırıldı. Cenâb-ı Hak, Habîbinin gelmesi şerefine Melâike-i kirâm'a özel olarak tecelli buyurdu ve melekler Zülcelâlin Tecellisi ile müşerref oldular.

Kâbu'l-Ahbar der ki:

“Kureyşliler şiddetli bir kıtlık ve darlık içindeydiler. O gecedan sonra yeryüzü yeşerdi, ağaçlar meyveye durdu ve Mekke'ye her taraftan ticaret kabileleri gelmeye başladı. Annesinin Resûlullah'a hamile kaldığı bu geceye **“Fetih ve bolluk yılı”** adı verildi.

Allah-u teala, Kureyş beldelerini o gün nasıl yeşertip darlıktan kurtardıysa, Reğâib Gecesi hürmetine bizdeki darlıkları, sıkıntı ve krizleri de izâle eylesin! Rabbim işsiz-aşsız, aç ve açıkta kalan hiçbir kimse bırakmasın! Amin!..

Şimdiden hepimizin Reğâib Gecenizi tebrik eder, bizlere ve tüm İslâm alemine hayırlar getirmesini, darlıklardan ve sıkıntılardan kurtarmasını Rabbimden niyâz ederim.

Fî Emânillah!..

Mustafa Özşimşekler

İÇİNDEKİLER

■ AHMET MAHMUT ÜNLÜ ▶ 4

ZAYIF HADİSLERLE AMEL MÜSTEHAŞ SAYILMIŞTIR. BİR RİVÂYETE "MEVZÛ" DEMEK TEHLİKELİ BİR ŞEY OLDUĞUNDAN BU HUSUSTA İHTİYÂTA RİÂYET GEREKİR
-2-

LÂLEGÜL DERGİSİ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
TUANA YAYINCILIK A. Ş.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

GENEL MÜDÜR
Gürsel YILDIZ

REKLAM İLETİŞİM
reklam@lalegulyayinlari.com

YAYIN TÜRÜ
Aylık İlim-Kültür ve Fikir Dergisi

BASIM YERİ
Matsis Matbaa Hizmetleri - Tefvikkbey Mah.
Dr. Ali Demir Cad. No:51 Sefaköy / İSTANBUL
Tel: 0212 624 21 11 www.matbaasistemleri.com

YURTIÇİ ABONELİK BEDELİ (12 AYLIK)
180 TL

YURTDIŞI ABONELİK BEDELİ (12 AYLIK)
200 Euro

ABONELİK ÖDEMESİ İÇİN
BANKA HESAP BİLGİLERİ
TUANA YAYINCILIK A. Ş.

VAKIF KATILIM TL HESABI
İBAN: TR77 0021 0000 0000 8388 9000 01

VAKIF KATILIM EURO HESABI
İBAN: TR66 0021 0000 0000 8388 9001 02

VAKIF KATILIM DOLAR HESABI
İBAN: TR93 0021 0000 0000 8388 9001 01

POSTA ÇEKİ HESAP NUMARASI
TUANA YAYINCILIK A. Ş.
14851995

ABONE DAĞITIM
TUANA YAYINCILIK A. Ş.
0212 435 10 58

ABONE İŞLEMLERİ
0212 435 10 58

BİLGİ
www.laleguldergisi.com

ADRES
Tuana Basın Yayın - Çınar Mah. Osman Gazi Cad.
No: 50/A Bağcılar / İSTANBUL

Dergimizde yayınlanan yazıların, reklamların sorumluluğu yazarına ve reklam sahibine aittir.

24 YESEVİ YOLU

50 İDDEF 2018'DE MAZLUM COĞRAFYALARA UMUT OLDU

65 VUŞLAT - YEMEN'DE AÇLIK KRİZİ VAR

• DUALAR, ZİKİRLER ve FAZİLETLİ AMELLER •

62 RÛMÎ TAKVİME GÖRE (ESKİ) MART AYININ İLK ÇARŞAMBA GECESİNDE OKUNACAKLAR

63 RECEB-İ ŞERİF'İN NÂFILE ORUÇLARI

64 RECEB-İ ŞERİF AYININ MÜHİM ZİKİRLERİ

64 Receb-i Şerif Ayının Duâsı

65 Receb-i Şerif Ayının İlk Gece Namazı

65 Receb-i Şerif Ayının İlk Gece Duâsı

66 Recep Ayının Başında Ortasında ve Sonunda Kılınacak Bir Namaz

66 RECEB-İ ŞERİF AYININ İLK CUMÂ GECESİ / REĞÂİB NAMAZI

68 Receb-i Şerif'in 3, 4 ve 5. Günlerinde, 13, 14 ve 15. Günlerinde, 23, 24 ve 25. Günlerinde Kılınacak Bir Hâcet Namazı

68 Receb-i Şerif'in Onuncu Günü Hayırlı Kazâ ve Kader İçin Okunacak Duâ

69 Receb-i Şerif'in On Beşinci Gece ve Günü Namazı

71 Receb-i Şerif'te Yapılacak Mühim İstiğfarlar

61 Receb-i Şerif'in İstiğfar Duâsı

75 Dünyâ ve Âhîret İşlerindeki Sıkıntılara Kâfi Gelecek Mühim Bir Duâ

75 Uzun Ömür, Düşmanlara Karşı Gâlibiyet, Bol Rızık ve Kötü Ölümünden Muhâfaza İçin Okunacak Duâ

76 Korkulan Şeylerden Muhâfaza Olmak İçin Okunacak Duâ

77 Düşmanlardan, Hırsızlardan ve Tüm Kötülüklerden Korunmak İçin Okunacak ya da Yazılacak Duâ

77 MEŞHUR HADİS-İ ŞERİFTE BİLDİRİLEN 99 İSM-İ ŞERİF DIŞINDA, KUR'ÂN-I KERİM'DE VE HADİS-İ ŞERİFLERDE ZİKREDİLEN 100 İSM-İ ŞERİFTEN BEŞİNCİ İSM-İ ŞERİF «أَلْفِي» İSM-İ ŞERİFİ

80 «أَلْفِي» İSM-İ ŞERİFİNİN HAVÂSSİ

ÜMMET-İ MUHAMMED'İN BAŞINA GELEN BELÂ VE MUSİBETLER; ALLÂH VE RASÛLU'NE VE ŞER-İ ŞERİFE MUHÂLEFETTE ISRÂR ETTİĞİ HÂLDE, KENDİSİNİN HAK YOLDA OLDUĞUNU İDDİÂ ETMESİNDEN KAYNAKLANMAKTADIR

■ RESUL BÖLÜKBAŞ

►18

GÖRMEZ'İN SÜNNET VE HADİS TANIMI, MÜSTEŞRİKLERİN TANIMLAMALARIYLA AYNI!

■ Dr. AHMET GELİŞGEN

►24

ÇANAKKALE ZAFERİ

■ Prof. Dr. AHMET ŞİMŞİRGİL

►26

DEVLET-İ ALİYYE'NİN YIRMINCI ŞEYHULİSLÂMI, MÜEYYEDZÂDE ABDÛLKÂDİR ŞEYHÎ EFENDİ

■ HASAN KUDUOĞLU

►32

MÜŞAHHAS BİR SAHAFİLİK ÖRNEĞİ NÂSIRUDDİN el- ELBÂNÎ -1-

■ ÖMER FARUK KORKMAZ

►38

KUR'ANDAN BAŞKA KAYNAK TANIMAYIZ TERÂNESİYLE ARZ-İ ENDAM EDENLER

■ HÜSAMETTİN VANLIOĞLU

►44

SON NEFES ENDİŞESİ TAŞIYOR MUYUZ?

■ MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

►50

EMİN SARAÇ HOCA İLE YAKIN DÖNEM İLİM VE FİKİR ATLASI ÜZERİNE -2-

■ Dr. İHSAN ŞENOCAK

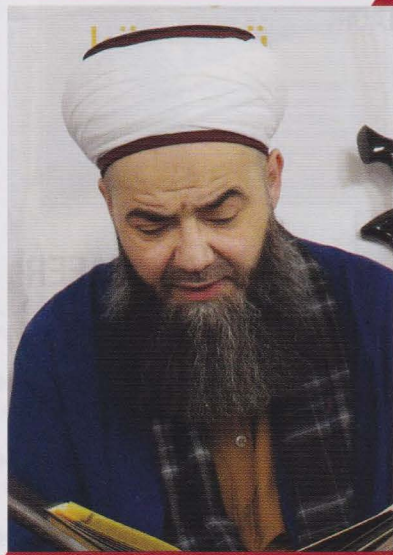
►56

Lâlegöl

FREKANS

Uydu adı	Türksat 4A
Lokasyon	Doğu
Frekans	12423
Polarizasyon	Yatay (H)
Sembol Oranı	30000
FEC	3/4

ZAYIF HADİSLERLE AMEL MÜSTEHAB SAYILMIŞTIR.

BİR RİVÂYETE “MEVZÛ” DEMEK TEHLİKELİ
BİR ŞEY OLDUĞUNDAN BU HUSUSTA
İHTİYÂTA RİÂYET GEREKİR -2-

Zâtı'nın celâline ve saltanatının azametine yakışacak şekilde **Allâh-u Te'âlâ**'nın Yüce Zâtı'na hamd-ü senâlar edip, **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)e, Ehl-i Beyti'ne ve sahâbesine bilâ hudûd salât-ü selâm okuduktan sonra!

Bir önceki yazımızı tâkip edenlere mâlum olduğu üzere; “Zayıf” hadîslerle amel etmenin müstehab sayıldığına dâir o makâlemde birçok delil zikrettim ve bir sonraki yazım olan bu yazımda sizlere bâzılarının “Mevzû” demesine rağmen diğer bâzı muhaddislerin “Zayıf” kabûl ettiği ve bu ayın 7'yi 8'e bağlayan gecesinde kılınacak olan Reğâib Namazı hakkında ulemânın beyanlarını nakledeceğimi vaad ettim. İşte bu vaadimi tahkîken bu ay size bu makâleyi neşretmiş bulunuyorum.

Şu bilinmelidir ki; bir hadîs-i şerîf birçok mûteber kaynakta mevcut olduğu hâlde bâzı ulemâ onda geçen kısa lafızlı zikirlere vaad edilen sevapların çokluğundan veyâ farklı bir nedenden dolayı ona “Mevzû” deme gafletini göstermişlerdir.

Oysa diğer birçok ulemâ o hadîs-i şerîfin “Mevzû” olmayıp ancak “Zayıf” olduğunu hattâ bâzısı “Hasen liğayrihî” olduğunu açıklamışlar, birtakım müteber âlimler ise o hadîsleri, “Sahîh” hadîsleri cemettikleri kitaplarında dahî zikretmişlerdir.

Dolayısıyla başkalarının “Mevzû” dediği bir rivâyet hakkında bir hadîs âliminin dahî: “Mevzû değildir” demesi onunla amel edilmesi husûsunda yeterlidir. Tabî ki bu hüküm, fazîletli ameller, tefsîr, siyer ve ğazâlar gibi îtikâda ve fıkha tealluk etmeyen rivâyetler hakkındadır ki “Reğâib Namazı” da bu tür merviyât cinsindedir.

Fazîletli Ameller Bâbında, Bâzı Âlimlerin “Mevzû” Demesi ile Hüküm Sâbit Olmaz, Diğer Bâzısının “Zayıf” Demesi Dahî Amel İçin Yeterlidir

Evvelâ şu bilinsin ki; fazîletli ameller babında bâzı âlimlerin “Mevzû” demesi ile hüküm sâbit olmaz, diğer bazısının “Zayıf” demesinin dahî amel için yeterli olduğu unutulmamalıdır.

Nitekim büyük muhaddis **Zehebî** (Rahimehullâh) hadîs mustalahına dâir yazdığı “*el-Mûkıza*” isimli eserinde “Mevzû” rivâyetin kısımlarını yazarken ilk madde olarak “Mevzû” olduğuna dâir muhaddislerin ittifak ettiği rivâyetleri zikrettikten sonra ikinci olarak “Mevzû” olduğunda ihtilâf bulunan kısmı anlatırken:

“Hadîslerden öylesi de vardır ki, ekseriyet yâni muhaddislerin cumhûru o rivâyet hakkında ‘Mevzû’ derken, diğerleri aynı rivâyet hakkında: ‘Bu rivâyet ‘Sâkıt (îtibardan düşük)’ ve ‘Matrûh (terk edilmiş)’ ise de biz buna ‘Mevzû’ demeye cesâret edemeyiz’ derler.

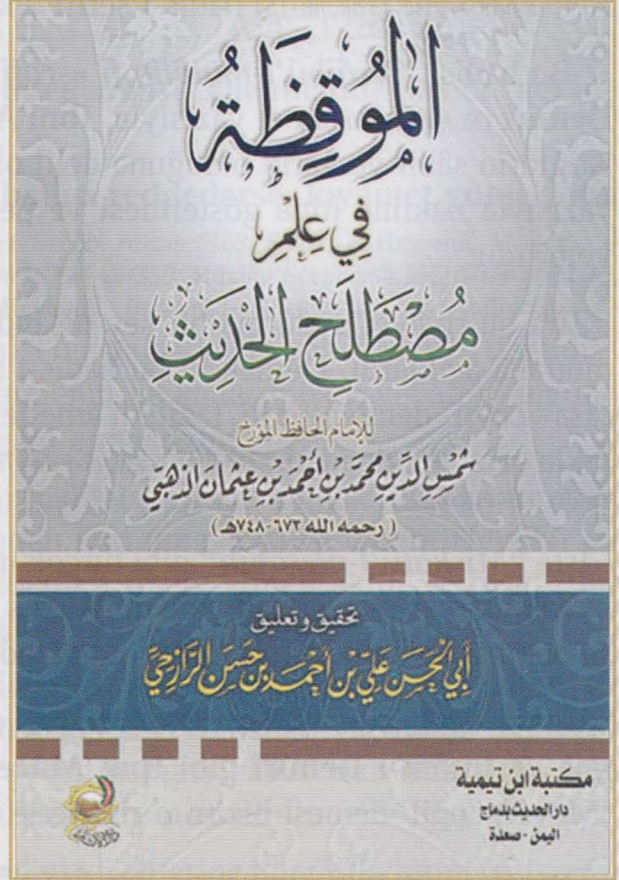
Hattâ şeyhimiz **İbnü Dakîk el-İd** (Rahimehullâh): ‘Bir râvî: ‘Ben bu rivâyeti uydurdum.’ diye ikrâr etse bile bu beyân o rivâyetin ‘Mevzû’ olduğu ve reddedilmesi konusunda kesin hüküm ifâde etmez. Zîrâ bu kişinin bu ikrârında da yalan söylüyor olması muhtemeldir.’ demiştir.

Ama bence uzak ihtimaller kapısını açacak olursak vesveseye ve safsataya düşeriz, lâkin şunu da kabûl ediyorum ki ‘Mevzû’ diye alâmetlenen hadîslerden birçoğunun ‘Mevzû’ olduğuna dâir hiçbir delil yoktur.” şeklinde bir îzâh yapmıştır. (ez-Zehebî, *el-Mûkıza fî ‘ilmi mustalehi’l-hadîs*, sh:36-38)

Nitekim **İmâm-ı Süyûtî** (Rahimehullâh) **İbnü’l-Cevzî**’ye yaptığı reddiyelerde bu yolu izleyerek onun “Mevzû’ât (uydurma rivâyetler)” arasına dâhil ettiği birçok hadîs-i şerîfin “Mevzû” olmadığını delilleriyle ispât etmiştir.

Örneğin **Alî el-Kârî** (Rahimehullâh) yazımızın özel konusu olan “Reğâib Namazı” hakkındaki hadîs-i şerîfle alâkalı olarak:

“**İbnü’l-Esîr**’in bu hadîs hakkındaki sözünün netîcesi şudur ki; bu hadîs-i şerîfe ‘Uydurma’ denemez, dense dense ‘Zayıf’ denilebilir.

Zehebî'nin *el-Mûkıza fî 'ilmi mustalehi' l-hadîs* adlı hadîs usûlüne dâir eseri

Hadîs ilminde yüksek bir yere sâhip olan **İbnü's-Salâh** (*Rahimehullâh*) gibi bir zâtın, bu namazın cevâzını seçmiş olması, bu rivâyetin mûteber olduğuna delil olarak yeterlidir.” demiştir. (*Alî el-Kârî, el-Edeb fî Receb, 2/294-295 - Mecmû'ü Resâili 'Alî el-Kârî zımında, risâle rakamı:15*)

Yine böylece **Alî el-Kârî** (*Rahimehullâh*) üç aylarda öğle-ikinci arasında yapılacak uzun bir istiğfârın günahları sildireceğine dâir **İbni Abbâs** (*Radiyallâhu Anhümâ*)dan nakledilen (*es-Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/140; 'Alî el-Kârî, el-Edeb fî Receb, 2/291-292 - Mecmû'ü Resâili 'Alî el-Kârî zımında, risâle rakamı:15*) hadîs-i şerîfi zikrettikten sonra:

“Bu hadîsi **'Terğîbü'l-mütâlib fî eşrafi'l-metâlib'** sâhibi, **Hâfız Kemâlüddîn ed-Demîrî** (*Rahimehullâh*)ın el yazısıyla, **İbni Abbâs** (*Radiyallâhu Anhümâ*)dan nakletmiştir. Bu istiğfârın sâbit ve vârid olduğuna delil olarak, **Hâfız Demîrî** (*Rahimehullâh*)ın kendi el yazısıyla nakline îtinâ göstermesi ve peşinden bir yorum yapmamış olması bizce yeterlidir.

Zîrâ bu rivâyet uydurma bir şey olsaydı, bu ilimde imam olan böyle bir zât bunu mutlakâ açıklardı. Demek ki bu hadîs-i şerîfe ‘Mevzû (uydurma)’ denilemez. Olsa olsa ‘Zayıf’ denilebilir ki, fazîletli ameller bâbında ‘Zayıf’ hadîsle amel edilmesi ittifakla câizdir.” demiştir. (*'Alî el-Kârî, el-Edeb fî Receb, 2/291-292 - Mecmû'ü Resâili 'Alî el-Kârî zımında, risâle rakamı:15*)

İşte **“Mişkâtü'l-mesâbih”** gibi birçok mûteber hâdis kaynağını şerheden ve bu konuda onlarca eser veren büyük muhaddis **Alî el-Kârî** (*Rahimehullâh*)ın bu beyanlarından şu hakikat kesinlikle anlaşılmış olmaktadır ki:

Birçok muhaddis bir rivâyete ‘Mevzû’ dese de **İbnü's-Salâh** gibi hadîs usûlü yazmış ve **İmâm-ı Demîrî** gibi **İbni Mâce**'ye şerh yazmış muhaddislerin o rivâyete ‘Mevzû değil’ demesi bizim o rivâyete amel etmemiz için yeterli delil sayılır.

Demek ki bu gibi konularda ihtiyâta riâyet için ‘Mevzû değil’ diyenin kavli tercih edilir. Biz bu konuda sizlere bâzı misaller vermeyi düşünüyoruz ki bu yazımızda bu konuya örnek olarak bu ayın 7'yi 8'e bağlayan gecesine muvâfık düşen Receb-i Şerîf'in ilk cumâ gecesinde kılınacak Reğâib Namazı hakkındaki tartışmaları nihâyete erdirecek bir îzâh yapmaya çalışacağız.

Reğâib Namazı Hakkındaki Hadîs-i Şerîfe Bâzı Âlimler “Mevzû” Demişse de, Diğer Bir Kısmı “Zayıf” Demişlerdir

Evvelce de ifâde ettiğimiz gibi, bir hadîs-i şerîfe birkaç âlimin “Mevzû” demesi ile kesin hüküm sâbit olmaz. Bir âlim dahî “Mevzû değil” dese **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)den menkûl olan bir rivâyeti reddederek bu hususta vârid olan tehditlere çarpılmaktan sakınmak için “Mevzû” dememek gerekir.

Nitekim **Câbir ibni Abdillâh** (*Radiyallâhu Anh*)dan rivâyet edilen:

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ بَلَغَهُ عَنِّي حَدِيثٌ فَكَذَّبَ بِهِ فَقَدْ كَذَّبَ ثَلَاثَةً؛ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِي حَدَّثَ بِهِ.»

“Kime benden bir hadîs ulaşır da onu inkâr ederse, (başta) Allâh-u Te‘âlâ, sonra Rasûlü ve (daha sonra) onu rivâyet eden olmak üzere üçünü de yalancı saymış olur.” (et-Taberânî, *el-Mu‘cemü’l-evsat*, rakam:7592, 8/290; el-Heysemî, *Mecma‘u’z-zevâid*, rakam:660, 1/375) hadîs-i şerîfi bu konunun ne kadar önemli olduğuna delâlet etmektedir.

Yine böylece **Selmân** (*Radiyallâhu Anh*)dan rivâyet edilen:

عَنْ سَلْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «وَمَنْ رَدَّ حَدِيثًا بَلَغَهُ عَنِّي، فَلْيَتَّبِعُوا بَيْنًا فِي النَّارِ، وَمَنْ رَدَّ حَدِيثًا بَلَغَهُ عَنِّي، فَأَنَا مُخَاصِمُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.»

“Kendisine benden ulaşan bir hadîsi reddeden kişi cehennemde (kendisine) bir ev hazırlasın.

Her kim kendisine benden ulaşan bir hadîsi reddederse, kıyâmet günü onun hasmı ben olacağım.” (et-Taberânî, *el-Mu‘cemü’l-kebir*, rakam:6163, 6/262; el-Heysemî, *Mecma‘u’z-zevâid*, rakam:649, 1/372; es-Süyûtî, *Câmi‘u’l-ehâdis*, rakam:23714, 21/350; Miftâhu’l-cenne, sh:52; ‘Alî el-Müttakî, *Kenzü’l-‘ummâl*, rakam:29249, 10/428; Salâhuddîn el-Keykeldî, *Buğyetü’l-mültemis*, sh:72; ‘Abdülbâsit el-‘Alemlî, *el-Mu‘id fi edebi’l-müfîd*, sh:42-43) hadîs-i şerîfi bir muhaddisin dahî “Mevzû değildir” diyerek kabûl ettiği bir hadîs-i şerîfi reddetmenin ne kadar büyük vebâli olduğunu ortaya koymak bakımından yeterli delîl teşkil etmektedir.

Demek ki insan, kaynağını bulamadığı bir hadîs-i şerîf hakkındaki ilmi en azından Allâh-u Te‘âlâ’ya havâle ederek mesûliyetten kurtulmaya çalışmalıdır. Hele bir de o hadîs-i şerîfe îtikâd edip onunla amel edenleri ithâm etmek akıllı ve insafî bir Müslüman’ın hiçbir zaman yapacağı bir iş değildir.

Tabî ki bir hadîs-i şerîfin beyân ettiği fazîletli herhangi bir ameli işlemek, her duyan kişi hakkında bir vecîbe olmadığından kimse kimseyi o ibâdeti yapmakla mükellef tutamaz. Lâkin amel eden de o rivâyette geçen namazı yâhut zikri edâ ettiği için hiçbir kimsenin tenkîd oklarının hedefi hâline getirilmemelidir.

Zîrâ onun yaptığı amel nihâyet İslâm’ın temel kâidelerine muvâfık düşen namaz ve zikir gibi sâlih amellerden ibârettir ve o kişi o rivâyeti kendi kafasından uydurmuş olmadığına göre kendisi bir ibâdet yaparken, aslında muhaddis ulemâ ve evliyâ tarafından tasnîf edilmiş hadîs ve fezâil kitaplarında gördüğü bir rivâyetle amel etmekten başka bir şey yapmış değildir.

Nitekim İbnü Allân (*Rahimehullâh*): “Bir rivâyetin aslı olduğuna dâir hükmü güçlendirici mâhiyette Kitap’tan ya da Sünnet’ten lafız veyâ mânâ ile de olsa bir şâhidi mevcut ise onunla amel edilir. Bu gibi rivâyetlerde, zayıf rivâyetlerin te‘addüdü (birkaç tarîkten rivâyet olunması) o rivâyete kuvvet kazandırır ama hiçbir te‘addüd bulunmasa da mânâsının sahîh olduğuna dâir Kur’ân-ı Kerîm’den ve sahîh olan hadîs-i şerîflerden bir şâhid bulunması bile yeterlidir.” (İbnü ‘Allân, *el-Fütûhâtü’r-Rabbâniyye*, 1/87-88) demiştir ki muhaddislerden nakledilen bu beyân bu konuda da geçerlidir.

Zîrâ Reğâib Namazı’nın aslı olan nâfile namazların edâsının, özellikle de akşam yatsı arasında nâfile namaz kılınmasının ve hâssaten fazîleti sâbit olan cumâ gecesinde nâfile namaz kılınmasının fazîletlerine dâir birçok sahîh hadîs-i şerîf mevcuttur ki Evvâbîn Namazı olarak da anılan akşam yatsı arasındaki nâfilenin fazîletini bildiren bütün hadîs-i şerîfler aynı zamanda bu namaza da muvâfık düşmektedir.

Reğâib Namazı Hakkındaki Hadîs-i Şerîfin Metni

Abdülkâdir Geylânî (*Kuddise Sirruhû*)nun, Ebu'l-Berekât Hibetullâh es-Sekatî'den, onun Kâzî Ebu'l-Fazl Ca'fer ibni Yahyâ ibni'l-Kemâl el-Mekkî'den, onun Mekte'de Mescid-i Haram'da Ebû Abdillâh ibni'l-Huseyn ibni Abdilkerîm ibni Muhammed ibni Muhammed el-Cezerî'den, onun Ebu'l-Hasen Alî ibni Abdillâh ibni Cehzam el-Hemedânî'den, onun Ebu'l-Hasen Alî ibni Muhammed ibni Sa'îd es-Sa'dî el-Basrî'den, onun babası Muhammed ibni Sa'îd es-Sa'dî el-Basrî'den, onun Halef ibni Abdillâh es-Sağânî (*Radyallâhu Anhüm*)dan, onun Humejd et-Tavîl (*Radyallâhu Anh*)dan, onun da Enes ibni Mâlik (*Radyallâhu Anhum*)dan rivâyette ettiği bir hadîs-i şerîfte Rasûlüllâh (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

قَالَ الشَّيْخُ عَبْدُ الْقَادِرِ الْجِيلَانِي أَخْبَرَنَا الشَّيْخُ أَبُو الْبَرَكَاتِ هَبَةُ اللَّهِ السَّقَطِي، أَخْبَرَنَا الْقَاضِي أَبُو الْفَضْلِ جَعْفَرُ بْنُ يَحْيَى بْنِ الْكَمَالِ الْمَكِّي، أَخْبَرَنَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَبْدِ الْكَرِيمِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ الْجَزْرِيِّ بِمَكَّةَ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، أَخْبَرَنَا أَبُو الْحَسَنِ عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَهْضَمِ الْهَمْدَانِي، أَخْبَرَنَا أَبُو الْحَسَنِ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدِ السَّعْدِيِّ الْبَصْرِيِّ، أَخْبَرَنَا أَبِي، قَالَ: أَخْبَرَنَا خَلْفُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الصَّغَانِي، عَنْ حُمَيْدِ الطَّوِيلِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «...فَمَا مِنْ أَحَدٍ يَصُومُ يَوْمَ الْخَمِيسِ أَوْ لَيْلَةَ الْخَمِيسِ فِي رَجَبٍ ثُمَّ يُصَلِّي فِيمَا بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ الْعَتَمَةِ - يَعْنِي لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ - اِثْنَتَيْ عَشْرَةَ رَكَعَةً يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ مَرَّةً وَ(إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ...) ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَ(قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ...) اِثْنَتَيْ عَشْرَةَ مَرَّةً يَفْصِلُ بَيْنَ كُلِّ رَكَعَتَيْنِ بِتَسْلِيمَةٍ فَإِذَا فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ صَلَّى عَلَيَّ سَبْعِينَ مَرَّةً يَقُولُ: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى آلِهِ وَسَلَّمَ»، ثُمَّ يَسْجُدُ سَجْدَةً فَيَقُولُ فِي سُجُودِهِ: «سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ» سَبْعِينَ مَرَّةً ثُمَّ يَرْفَعُ رَأْسَهُ فَيَقُولُ: «رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعَلَّمَ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْأَعْظَمُ» سَبْعِينَ مَرَّةً ثُمَّ يَسْجُدُ الثَّانِيَةَ فَيَقُولُ فِيهَا مِثْلَ مَا قَالَ فِي السَّجْدَةِ الْأُولَى ثُمَّ يَسْأَلُ اللَّهَ حَاجَتَهُ فِي سُجُودِهِ فَإِنَّهَا تُقْضَى»، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، مَا مِنْ عَبْدٍ وَلَا أَمَةٍ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ جَمِيعَ ذُنُوبِهِ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ وَعَدَدَ الرَّمْلِ وَوِزْنَ الْجِبَالِ وَعَدَدَ قَطْرِ الْأَمْطَارِ وَوَرَقِ الْأَشْجَارِ وَشَفَعَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي سَبْعِمِائَةٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ فَإِذَا كَانَ أَوَّلَ لَيْلَةٍ فِي قَبْرِهِ جَاءَهُ ثَوَابُ هَذِهِ الصَّلَاةِ بِوَجْهِهِ طَلِقَ وَلِسَانُهُ ذَلِقَ فَيَقُولُ: «أَبْشُرْ يَا حَبِيبِي فَقَدْ نَجَوْتَ مِنْ كُلِّ شِدَّةٍ»، فَيَقُولُ: «مَنْ أَنْتَ؟ فَوَاللَّهِ مَا رَأَيْتُ رَجُلًا أَحْسَنَ مِنْ وَجْهِكَ وَلَا سَمِعْتُ كَلِمًا أَحْلَى مِنْ كَلَامِكَ وَلَا شَمَمْتُ رَائِحَةَ أَحْلَى مِنْ رَائِحَتِكَ»، فَيَقُولُ لَهُ: «يَا حَبِيبِي أَنَا ثَوَابُ تِلْكَ الصَّلَاةِ الَّتِي صَلَّيْتَهَا فِي لَيْلَةِ كَذَا فِي شَهْرِ كَذَا فِي سَنَةِ كَذَا، جِئْتُ اللَّيْلَةَ لِأَقْضِيَ حَاجَتَكَ وَأُونِسَ وَحَدَّتَكَ وَأَدْفَعَ عَنْكَ وَحَشَّتَكَ فَإِذَا نَفَخَ فِي الصُّورِ أَظَلَّلْتُكَ فِي عَرَصَاتِ الْقِيَامَةِ عَلَى رَأْسِكَ فَأَبْشُرْ فَلَنْ تُعَدَّمَ الْخَيْرَ مِنْ مَوْلَاكَ أَبَدًا.»

“Her kim Receb’in ilk perşembesini oruçlu geçirir, sonra cumâ gecesi olan o gece akşamları yatması arasında on iki rekât kılar, her rekâta bir Fâtiha, üç Kadr Sûresi, peşine on iki kere de İhlâs Sûresi okuyup, her iki rekâta bir selâm verirse, namazını bitirince:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى آلِهِ وَسَلِّمْ.»

‘Ey Allâh! Nebiyy-i Ümmî olan Muhammed’e ve âline salât eyle.’ diye yetmiş kere bana salât okur, sonra secdeye kapanarak o secdesinde:

«سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ.»

‘Allâh-u Te‘âlâ bütün noksan sıfatlardan son derece münezzehtir, mukaddesdir. Meleklerin ve Rûhun (Cebrâîl’in) Rabbi’dir.’ diye yetmiş kere tesbîhte bulur ve başını kaldırdıktan sonra (iki secde arasında otururken) yetmiş kere:

«رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْأَعْظَمُ.»

‘Ey Rabbim! Bağışla ve acı. (Benim günahlarımla ilgili) bildiklerin(e cezâ vermek)den geç. Şüphesiz ki en ulu ve yüce olan Sensin ancak Sen.’ der.

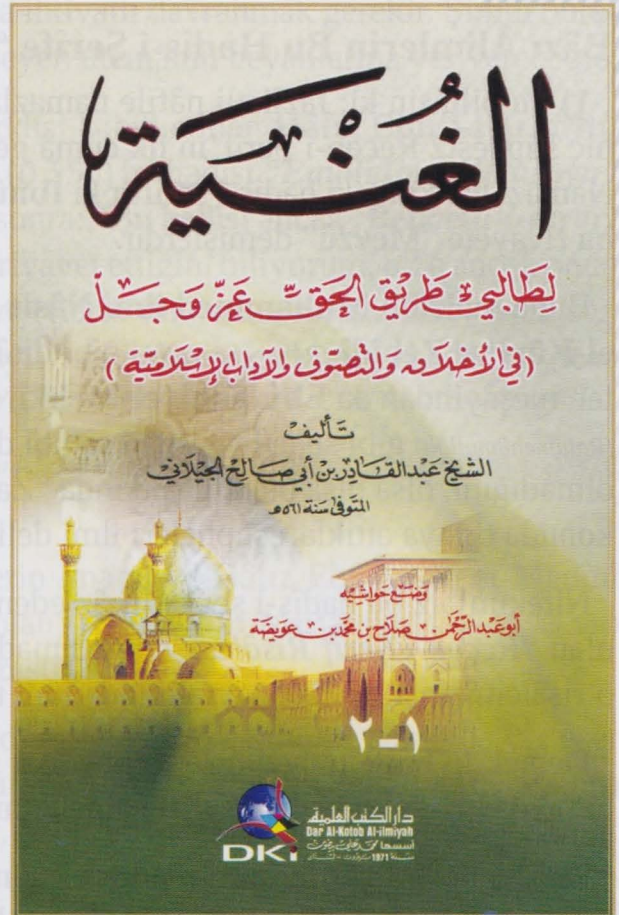
Sonra ikinci secdeye vararak birinci secdede söylemiş olduğunun benzerini tekrar eder de, bitiminde Allâh-u Te‘âlâ’dan murâdını isterse, dileği muhakkak yerine getirilir.”

Bu namazın fazîleti hakkında Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: ‘Nefsim (canım) tasarrufunda (yönetimi altında) olan Zât’a yemin ederim ki, erkek veyâ kadın herhangi bir kul bu namazı kılsa denizlerin köpükleri, kum taneleri, dağların ağırlığı, yağmurların damlaları ve ağaçların yaprakları kadar (fazla) olsa da mutlakâ Allâh-u Te‘âlâ onun bütün günahlarını mağfiret eder.

Ayrıca bu kişi, hâne halkından (yakın akrabâsından, günahkâr) yedi yüz kişi hakkında kıyâmet günü şefâatçi kılınır. Kabrindeki ilk gecesi olunca bu namazın sevâbı (nurlu bir sûrete bürünerek) güleç bir yüzle kendisine gelip, keskin ve belâğatlı bir dille ona:

‘Ey benim dostum! Sevinebilirsin, muhakkak ki her zorluktan kurtuldun.’ dediğinde o: ‘Sen de kimsin? Vallâhi senden güzel yüzlü, senden tatlı dilli ve senden hoş kokulu bir şahıs görmedim.’ der.

O da ona: ‘Ey sevdiğim kişi! Ben senin, şu senenin şu ayının şu gecesinde kılmış olduğun namazın sevâbıyım.

Abdülkâdir el-Geylânî Hazretleri'nin el-Ğunye li tâlibi tarîki'l-Hakkı 'Azze ve Celle adlı eseri

Bu gece isteğini yerine getireyim, tek başına kaldığın şu anda sana yoldaş oluyum ve yalnızlık hissini senden gidereyim diye (kabrine) geldim.

Sûr'a üfürüldüğü zaman da, kıyâmet arasâtında (sahasında güneş tavan boyu yaklaştığı vakit) başının üstünde gölge olacağım, artık sen müjdelenebilirsin. Zîrâ ebediyyen Mevlân (tarafın)dan (sana ulaşacak) hiçbir hayrı kaybetmeyeceksin.' diye cevap verir."

(**Abdülkâdir el-Geylânî**, *el-Ğunye li tâlibi tarîki'l-Hakkı 'Azze ve Celle*, 1/330-331; **Hâfız Muhammed ibnü Nâsır**, *Emâlî İbni'l-Husayn*, meclis rakamı:14; **Razîn ibnü Mu'âviye**, *Tecrîdü's-sihâh*, **İbnü'l-Esîr**, *Câmi'u'l-usûl*, rakam:4268, 6/154; **el-İmâmü'l-Ğazâlî**, *İhyâü 'ulûmi'd-dîn*, 1/202-203; **Ebû Abdillâh el-Hubeyşî**, *Kitâbu'l-Berake*, rakam:526-528, sh:191-192, rakam:2856, sh:718-719; **es-Seyyid 'Alî Zâde**, *Şerhu Şir'ati'l-İslâm*, sh:133; **'Abdülhak ed-Dehlevî**, *Mâ Sebete bi's-Sünne fi eyyâmi's-sene*, sh:186-189; **Seyyid Mürtezâ ez-Zebîdî**, *İthâfu's-sâdeti'l-mütakîn*, 3/422-423; **Muhammed Hakkî en-Nâzillî**, *Hazînetü'l-esrâr*, sh:67 -Mısır, *Vâdi'n-Nîl matbaası*, 1286 baskısı-)

Faydalı Mâlûmât

Burada yeri gelmişken evvelce **"Receb-i Şerîf Risâlesi"**ni hazırlarken görmediğim bir husûsu îzâh etmek isterim.

Şöyle ki **"Kitâbu'l-Berake"** gibi İslâm âleminde büyük şöhrete sâhip olan şâhese-rin müellifi **Ebû Abdillâh el-Hubeyşî** (*Rahimehullâh*): "Bazı ulemâ: 'Bir sebep yokken nâfile olarak tek bir secde yapmak câiz değildir.' dedikleri için bu namazı kılan kimse secde âyet(lerinden herhangi birin)i okuduktan sonra secde etse daha uygun olur.' dediler." demiştir. (**Ebû Abdillâh el-Hubeyşî**, *Kitâbu'l-Berake*, rakam:2857, sh:719)

Bâzı Âlimlerin Bu Hadîs-i Şerîfe "Mevzû" Demeleri İsbetli Değildir

1) Şu bilinsin ki; fazîletli nâfile namazlar hakkında en tartışmalı rivâyetlerden biri hiç şüphesiz Receb-i Şerîf'in ilk cumâ gecesini akşamla yatsı arasında kılınan Reğâib Namazı hakkındaki hadîs-i şerîftir ki **İbnü'l-Cevzî** ve **Nevevî** gibi bâzı hadîs âlimleri bu rivâyete "Mevzû" demişlerdir.

Buna mukâbil **Muhammed ibni Nâsır es-Selâmî**, **İbnü's Salâh**, **İbnü'l-Esîr**, **Alî el-Kârî** ve **Zebîdî** (*Rahimehümullâh*) gibi dirâyet ve rivâyet erbâbı diğer bâzı muhaddisler, meşâyihdan da **Ebû Tâlib el-Mekkî**, **Abdülkâdir el-Geylânî** ve **İmâm-ı Ğazâlî** (*Rahimehümullâh*) gibi sened ve isnâd sâhibi diğer bir takım ulemâ bu rivâyetin "Mevzû" olmadığını, olsa olsa bunun hakkında "Zayıf" denilebileceğini söyleyerek onların bu konuda ortaya attıkları şüpheleri ilmî delillerle çürütmüşlerdir.

Nitekim biz bu hadîs-i şerîfe îtirâz edenlerin yönelttikleri reddiyeleri 15. risâlemiz olan **"Receb-i Şerîf Risâlesi"**nde 13 maddede cevaplandırdık. Dileyen bu mâlûmâtı o risâlemizin 196-226. sayfalarında tüm tafsilâtıyla okuyabilir.

Demek ki bâzı muhaddisler bu hadîs-i şerîfin "Zayıf" olduğunu kabûl etmişlerdir ki bu da bizim bu hadîs-i şerîfle amel etmemiz için yeterli bir delil teşkil etmektedir.

Zîrâ bir hadîs-i şerîfe "Mevzû" demek için muhaddislerin ittifâkı gerekir, ama müteber bir muhaddis dahî "Zayıf" dese biz onunla amel edebiliriz. Nitekim "Zayıf" hadîs-i şerîfle amelin müstehab olduğunu bir önceki yazımızda delilleriyle zikretmiştik.

Geldiğimiz noktada bu konudaki rivâyeti ve ulemânın görüşlerini bu yazımızda tahlil ettikten sonra artık herkes bu misalden yola çıkarak diğer fazîletli ameller hakkındaki hadîs-i şerîflerin durumunu buna kıyâs edip doğru bir hükme varabilir.

En azından bu rivâyetleri kabûl edip amel eden bizim gibi kimselerin, mübtedi‘ (rivâyet uyduran) değil, aksine müttebi‘ (rivâyetlere tâbi olan) kişiler olduğumuz husûsunda kanâat sâhibi olarak bizi mâzur görebilir.

Tabî ki biz Reğâib Namazı’nı size bir mîsâl olarak zikrettik. Yoksa **İbnü’l-Cevzî**’nin “Mevzû” rivâyetler içine aldığı rivâyetlerden yüz yirmi tânesinin “Mevzû” olmadığını beyân sadedinde **İmam Süyûtî** (Rahimehullâh) “*el-Kavlü’l-hasen fi’z-zebbi ‘ani’s-Sünen*” isimli müstakil bir eser telîf etmiştir.

Yine böylece 130’u “*Kütüb-i Sitte*”, “*Müsned-i Ahmed*” ve “*el-Müstedrek*”te mevcut olup diğerleri **Beyhâkî**, **İbnü Huzeyme**, **İbnü Hıbbân**, **Dârimî** ve **Dârekutnî** (Rahimehümullâh) gibi müteber muhaddislerin eserlerinde mevcut olan 343 hadîs-i şerîfin “Mevzû” olmadığını beyân sadedinde **İmâm-ı Süyûtî** “*en-Nüketü’l-bedî‘ât / et-Te‘akkubât*” isimli müstakil bir eser telîf etmiştir. (es-Süyûtî, en-Nüketü’l-bedî‘ât, sh:325)

Geride zikredilen îzâhattan anlaşıldığına göre; Reğâib Namazı ile ilgili hadîs-i şerîfin “Mevzû” olduğunu söylemek aşırılık olur. Zîrâ “Mevzû” olmadığını söyleyen muhaddisler mevcut olduğundan bu konuda ihtiyatlı davranmak gerekir. Şimdi burada hadîs-i şerîfin “Mevzû” olmadığını söyleyen ulemânın beyânlarına yer vereceğiz:

2) Kendi asrında Irak’ın en büyük muhaddisi kabûl edilen **Hâfız Ebu’l-Fazl Muhammed ibni Nâsır es-Selâmî** (Rahimehullâh) (ö.550) bu hadîsi “*Emâlî İbni’l-Husayn*” isimli eserinin 14. meclisinde îrâd ettikten sonra: “Bu hadîsi ancak ‘*Behcetü’l-esrâr*’ sâhibi Şeyh **Ebu’l-Hasen ibni Cehzam**’ın rivâyet ettiğini biliyorum, bize ancak onun cihetinden ulaşmıştır ve bu hadis ‘Hasen’ ve ‘Ğarîb’dir.” (İbnü ‘Arrâk, *Tenzîhü’ş-şerî‘a*, 2/92) demiştir ki buna göre bu hadîs-i şerîf “Zayıf”tan daha yüksek mertebededir. (İbnü ‘Arrâk, *Tenzîhü’ş-şerî‘a*, 2/92; ‘Abdülhak ed-Dehlevî, *Mâ Sebete bi’s-Sünne fi eyyâmi’s-sene*, sh: 189)

3) **İbnü’s-Salâh** ve **İbnü’l-Esîr** (Rahimehumellâh) gibi eşsiz âlimler bu konuda şöyle demişlerdir:

“Bu hadîsi (Mekke Haremi’nde Mâlikîlerin imamı ve Hâfız Ebû Mûsâ el-Medînî ile İbnü Asâkir gibi muhaddislerin şeyhi olan) **Razîn ibni Mu‘âviye** (Radiyallâhu Anh) (ö.535) gibi büyük bir hadîs hâfızı zikretmiştir.

Bu zât hadîs ilminde yüksek tabakadan olup “*Tecrîdü’s-sihâh*” nâmında bir eser telîf etmiş ve o müteber kitabında meşhur “*Kütüb-i Sitte*”nin (altı sahîh kitabın) bilinen beşinden hadîs-i şerîfler nakletmiş, “*İbnü Mâce*” yerine ise **İmâm-ı Mâlik** (Rahimehullâh)a âit “*el-Muvatta*” isimli eserinden nakillerde bulunmuş ve onlara ilâveten bir takım “Sahîh” rivâyetlere de yer vermiştir ki Reğâib Namazı hakkındaki bu hadîs-i şerîfi de orada îrâd (nakl)etmiştir.

Hâfız Razîn (*Rahimehullâh*) sâdece “Sahîh” hadîsleri zikrettiği hâlde bu hadîsi de o kitabında zikretmesi te‘accübe şâyandır.”

(**İbnü'l-Esîr**, *Câmi‘u'l-usûl*, rakam:4268, 6/154; **İbnü's-Salâh**, *er-Raddü ‘ale’t-Terğîb ‘an Salâti’r-Reğâib*, -Müsâcele ‘ilmîyye havle salâti’r-reğâib isimli eserde 2. risâle-, sh:15-16)

İsminden de anlaşıldığı üzere; bu kitap “Sahîh” hadîslerle alâkalı bir şâheserdir. **İbnü's-Salâh** ve **İbnü'l-Esîr** (*Rahimehumellâh*) gibi hadîs usûlü yazmış büyük muhaddislerin bu beyanları hiç şüphesiz ki bu hadîs-i şerîfin uydurma olmayıp, en azından zayıf senetli olduğunu açıklama husûsunda yeterli olsa gerektir.

4) “Câmi‘u'l-usûl” sâhibi İbnü'l-Esîr (*Rahimehullâh*): “Ben bu hadîsi, ‘**Kütüb-i Sitte**’nin hiçbirinde bulamadım. Ancak meşhur hadîs hâfızı **Râzîn ibni Mu‘âviye** (*Radiyallâhu Anh*)ın kitabında buldum. Dolayısıyla bu hadîs mat‘ûn (herkes tarafından ittifakla nakledilmemiş olup hakkında ileri geri konuşulan) bir hadîstir.” (**İbnü'l-Esîr**, *Câmi‘u'l-usûl*, rakam:4268, 6/154) demiştir ki onun bu beyânı da hadîs-i şerîfin “Mevzû” olmadığına delâlet etmektedir.

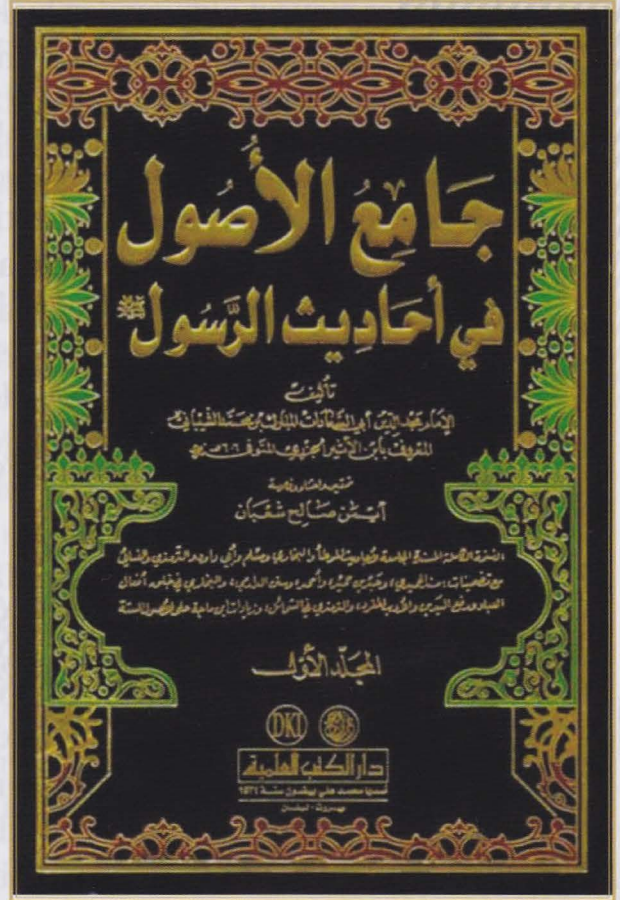
Zîrâ “Mevzû” ile “Mat‘ûn” arasında büyük bir fark vardır. Nitekim bir hadîs-i şerîfin isnâdı hakkında laf-söz olması onu olsa olsa “Zayıf” duruma düşürür, aslâ “Mevzû” rivâyetler arasına sokmaz.

Hâl böyle olmasaydı **İbnü'l-Esîr**’in kaynak gösterdiği **Hâfız Razîn** gibi büyük bir muhaddis bu namazın hadîsini “Sahîh” hadisleri cem ettiği kitapta zikreder miydi?!

Ayrıca **İbnü'l-Esîr**’in kendisi “Temel hadîs kaynaklarını cem eden eser” diye tesmiye ettiği “**Câmi‘u'l-usûl**” isimli kitabında bu namazı nakleder miydi?!

Demek ki onlar nezdinde bu hadîs-i şerîf en azından “Zayıf” durumda olduğundan kitaplarında onu zikretmişlerdir. Ama **İbnü'l-Esîr** (*Rahimehullâh*) rivâyetin ardından bâzı muhaddislerin bu hadîs-i şerîfin isnâdı hakkında ileri geri konuştuklarını naklederek ilmî emânete riâyet etmiştir.

Nitekim **Alî el-Kârî** (*Rahimehullâh*) **İbnü'l-Esîr** (*Rahimehullâh*)ın geride geçen beyânını naklettikten sonra: “Bu sözün netîcesi şudur ki; bu hadîs-i şerîfe ‘Uydurma’ denemez, dense dense ‘Zayıf’ denilebilir.” (**Alî el-Kârî**, *el-Edeb fî Receb*, 2/294-295 - *Mecmû‘u Resâili Alî el-Kârî zımında*, risâle rakamı:15) demiştir ki “Mat‘ûn” tabirine “Mevzû” mânâsı verenlerin hadis ilminden hiçbir nasiplerinin olmadığı böylece anlaşılmış olmaktadır.

İbnü'l-Esîr'e âit Câmi‘u'l-usûl fî ehâdîsi’r-rasûl adlı eser

Buna ilâveten şu da bilinmelidir ki; bir hadîsin “**Kütüb-i Sitte**”de bulunmaması onun “Sahîh” olmadığı anlamına gelmez. Nitekim **Leknevî** (*Rahimehullâh*)ın beyânı vechile; “**Kütüb-i Sitte**” sahîh hadislerin tümünü hâvî değildir. Tashîh (bir hadîsin sahîh olduğu hükmüne varmak) “**Kütüb-i Sitte**”yi tasnîf eden altı muhaddisin tasrîhine (açıklamasına) bağlı da değildir. Zîrâ **İbnü'l-Cemâ'a** (*Rahimehullâh*): “**Buhârî**’ ve **‘Müslim**’de olmayan birçok sahîh hadîs vardır.” demiştir. (*el-Leknevî, Zecru'n-nâs 'alâ inkârî eseri İbni 'Abbâs, sh:13, - Mecmû'atü Resâilî'l-Leknevî, 1/405*)

5) Hadîs usûlünü yazmış olan büyük muhaddis ve fakîh **İbnü's-Salâh** (*Rahimehullâh*) bu namazı inkâr sadedinde müstakil eser yazmış olan **İzz ibni Abdisselâm** (*Rahimehullâh*)a reddiye mâhiyetinde yazdığı risâlesinde:

“Hadîs ehli nezdinde Reğâib Namazı’nın özel hadîsinin husûsî isnâdı sâkıt olduğu için bu hadîs-i şerîf ‘Zayıf’tır. Lâkin ‘Zayıf’ olmasından Reğâib Namazı’nın bâtil olması ve engellenmesi lâzım gelmez.

Zîrâ bu namaz Kitab ve Sünnet’te namazla ilgili vârid olan mutlak emrin altına dâhil olduğundan, mutlak mânâda namazın müstehab oluşuyla alâkalı şerîatın umûmî nasları müvâcehesinde bu namaz da müstehabdır.” (**İbnü's-Salâh, er-Raddü 'ale't-Terğîb 'an Salâti'r-Reğâib, -Müsâcele 'ilmîyye havle salâti'r-reğâib isimli eserde 2. risâle-, sh:15-16**) demiştir.

İbnü's-Salâh (*Rahimehullâh*) o risâlesinde **İzz ibni Abdisselâm**’ın îtirâz vecihlerini teker teker çürütmüştür ki biz o mâlûmâtın tümünü 13 maddede, 15. risâlemiz olan “**Receb-i Şerîf Risâlesi**”nde (sh:196-226) naklettik.

6) İslâm’ın hucyeti ve delîli anlamına gelen Hucetü'l-İslâm ünvânına sâhip ve buna lâyük olan **İmâm-ı Gazâlî** (*Rahimehullâh*) gibi bir zât, “**İhyâu 'ulûmi'd-dîn**” gibi herkes nezdinde meşhur ve makbûl (bilinip kabûl gören) eserinde bu namazın müstehab olduğunu açıkladıktan sonra:

“Bu namazı sahâbe ve tâbi’înden topluluklar değil de tek tük zatlar nakletmiştir. Dolayısıyla rütbesi terâvîh ve bayram namazları derecesine ulaşmamışsa da, Kudüs ehlinin topyekün bu namaza devam ettiklerini ve terkine aslâ müsâmaha göstermediklerini gördüğüm için, bu bapta bu namazı îrâd etmek istedim.” demiştir. (*el-Ğazâlî, İhyâu 'ulûmi'd-dîn, 1/202-203; Ebû 'Abdillâh el-Hubeyşî, Kitâbu'l-Berake, rakam:528, sh: 192*)

İmâm-ı Ğazâlî (*Rahimehullâh*)ın bu beyânı bu namazın bayram namazı gibi vâcib ve terâvîh namazı gibi sünnet-i müekkelede hattâ ğayr-i müekkelede kabîlinden olmasa da en azından sünnetlerden ve nâfilelerden olduğunu ifâde etme husûsunda sarîhtir.

7) **Alî el-Kârî** (*Rahimehullâh*) da Receb-i Şerîf hakkında yazdığı “**el-Edeb fî Receb**” isimli risâlesinde: “Bu hadîs-i şerîfe ‘Uydurma’ denemez, dense dense ‘Zayıf’ denilebilir.

Hadîs ilminde yüksek bir yere sâhip olan **İbnü's-Salâh** (*Rahimehullâh*) gibi bir zâtın bu namazın cevâzını seçmiş olması, **Hucetü'l-İslâm İmâm-ı Gazâlî** (*Rahimehullâh*)ın, “**el-İhyâ**”da bununla amele teşvîk etmesi, meşâyih ve ulemâdan daha nicelerinin de kendi eserlerinde bu namazın fazîletini açıklamaları bu rivâyetin müteber olduğuna delîl olarak yeterlidir.” demiştir. (*‘Alî el-Kârî, el-Edeb fî Receb, 2/294-295 - Mecmû'ü Resâilî 'Alî el-Kârî zımında, risâle rakamı:15*)

8) Seyyid Muhammed en-Nâzillî (*Kuddise Sirruhu*) dört mezheb müftüsü **Alî Haydar Efendi** (*Kaddesallâhu Sirrahû*)nun da kaynak gösterdiği “**Hazînetü’l-esrâr**” isimli meşhur ve müteber eserinin “Mübârek ayların en kıymetli gecelerinde kılınacak nâfile namazların fazîletleri hakkında vârid olan sahîh hadîsler” bâbında bu namazla ilgili rivâyeti zikretmiştir. (**Muhammed Hakkî en-Nâzillî**, *Hazînetü’l-esrâr*, sh:67 -Mısır, Vâdi’n-Nîl matbaası, 1286 baskısı-)

İşte bu da meşâyihdan bâzı zevâtın bu hadîs-i şerîfi “Zayıf” olmaktan öte “Sahîh” kabûl ettiklerine delâlet etmektedir, ama biz ilmî emânete riâyeten buna “Sahîh” diyemsek de en azından “Zayıf” olduğunu söyleyen ulemâyâ îtimâden ve “Zayıf” hadislerle amelin müstehab olması kâidesine binâen Reğâib gecesinde bu namazı kılmanın müstehab olduğunu söyleyebiliriz.

Abdülkâdir Geylânî (*Kuddise Sirruhû*)**nun Reğâib Namazı Kıldığında Zuhûr Eden Nurlar**

Zehebî, **Cezerî** ve **Süyûtî** (*Rahimehümlâh*) gibi ulemânın: “Zamânının biricik imamı, kurrânın şeyhi, el-Câmi‘u’l-Ezher’in baş müderrisi, **Abdülkâdir el-Ceylânî** aşığı ve onunla arasında iki vâsıta bulunan halîfesi” (**es-Süyûtî**, *Husnü’l-mühâzara*, 1/506, *Buğyetü’l-vü‘ât*, 2/213; **el-Leknevî**, *el-Âsâru’l-merfû‘a*, sh:66-68) diye medhettikleri **İmâm Alî ibni Yûsuf eş-Şatnûfî** (*Rahimehullâh*) (ö.713), **Abdülkâdir el-Ceylânî** (*Kuddise Sirruhû*)nun menâkıbı hakkında telîf ettiği çok kıymetli ve meşhur “**Behcetü’l-esrâr**” isimli eserinde şöyle demiştir:

“Sene 672’de Kâhire’de muhaddis **Ebu’l-Hasen Alî el-Ezcî** ile **Ebû Muhammed Câfer el-Hilâlî** bize anlattı. Onlara da sene 629’da Bağdat’ta kâzî’l-kuzât **Ebû Sâlih Nasr** ile **İmam Ebu’l-Fazl İshâk** nakletti. Onlara ise sene 589’da Bağdat’ta (**Abdülkâdir el-Ceylânî** (*Kuddise Sirruhû*)nun oğulları) **Abdülvehhâb** ve **Abdürrezzâk** (*Rahimehümlâh*) şöyle anlattılar:

“Babamız **Şeyh Muhyiddîn Abdülkâdir** (el-Ceylânî’nin) medresesine 543 yılının Receb ayının beşine denk gelen cumâ gecesinin seher vaktinde (onun çok değer verdiği ve dönemindeki sıddıkların ileri gelenlerinden kabûl ettiği) **Şeyh Bekâ ibni Betû** (*Radiyallâhu Anh*) geldi ve bize:

‘Bugün erken gelmemin sebebini bana sormayacak mısınız? Bu gece ben öyle bir nur gördüm ki ufukları kapladı, varlık âleminin aktârına şâmil oldu.

Ben sırlar sâhibi olan zatların sır latîfelerinin o nûra ulaşmak için sıçradığını gördüm ki onlardan bâzısı ona ulaşıyordu, bâzısını da ona kavuşmaktan birtakım mâniler engelliyordu. Ama hangi sır latîfesi o nûra ekleniyorsa mutlakâ onun nûru artıyordu.

Sonra ben o nûrun menbaini araştırdım, bir de baktım ki o nur **Şeyh Abdülkâdir** (*Radiyallâhu Anh*)dan sudûr ediyordu. Ardından o nûrun hakîkatini keşfetmek istedim, bir de baktım ki onun müşâhedesi (keşfi)nin nûru kalbinin nûruna mukâbil durmuş, o iki nûrun zıyâsı da onun hâlinin aynasına yansımış ve o sâyede bütün cihan parlamış.

Bu gece yeryüzüne inmeyen bir melek kalmadı ki hepsi de yere inip onunla musâfaha ettiler. Onun melekler nezdindeki ismi ise eş-Şâhid ve'l-Meşhûd'dur (müridlerinin amellerine şâhid olan ve melekler tarafından amelleri takip edilen zattır).’ dedi.

Sonra biz babamıza giderek: ‘Bu gece Reğâib Namazı mı kıldın?’ deyince o:

إِذَا نَظَرْتُ عَيْنِي وَجُوهَ حَبَائِبِي فَتِلْكَ صَلَاتِي فِي لَيَالِي الرِّغَائِبِ
وَجُوهٌ إِذَا مَا أَسْفَرْتُ عَنْ جَمَالِهَا أَضَاءَتْ بِهَا الْأَكْوَانُ مِنْ كُلِّ جَانِبِ
وَمَنْ لَمْ يُؤَفِّ الْحُبَّ مَا يَسْتَحِقُّهُ فَذَاكَ الَّذِي لَمْ يَأْتِ قَطُّ بِوَأَجِبِ

“Gözüm (benim nûruma ulaşan) dostlarımın yüzlerine baktığı zaman, İşte odur, Reğâib gecelerinde kıldığım namaz(dan onlara yansıyan).

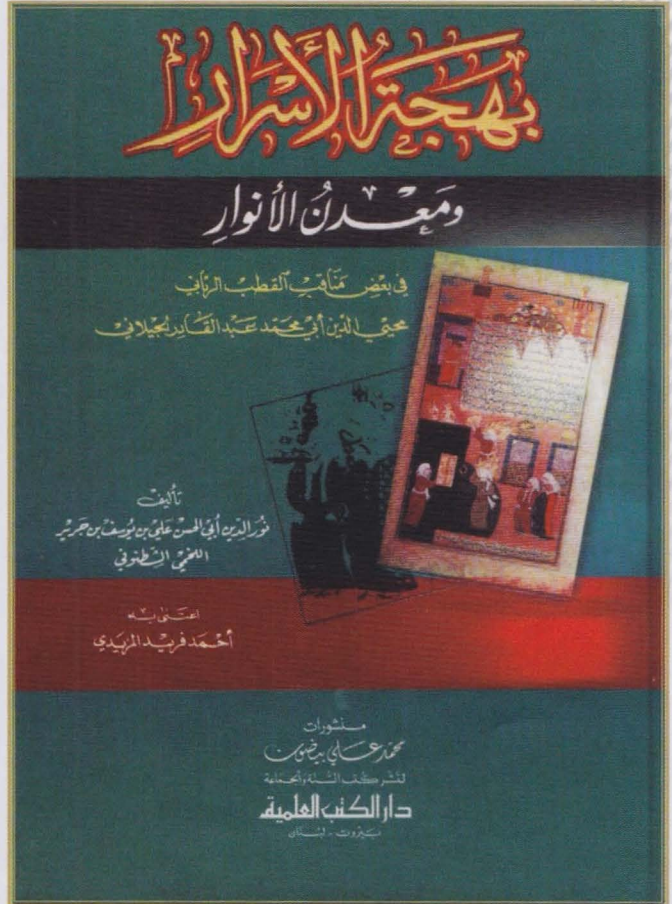
O (nûrlu) yüzler ki cemâlinden perdeyi açtığı zaman onlar,
Âlemlerin her cânibi onlar(ın nûrlarıyla)la parlar.

Sevgiye (lâyık olan zâta) kim vermezse hak ettiği değeri,
İşte odur gereken hiçbir şeyi yapmayanın ta kendisi.”

diye şiirle cevap verdi.” (Nûruddîn el-Lahmî eş-Şatnûfi, Behcetü'l-esrâr, sh:115; ‘Abdülhak ed-Dehlevî, Mâ Sebete bi’s-Sünne fî eyyâmi’s-sene, sh:187-188; el-Leknevî, el-Âsârü'l-merfû’a, sh:75-76)

Abdülkâdir el-Ceylânî (Kuddise Sirruhû) inşâd ettiği bu şiiriyle **Bekâ ibni Betû** (Kuddise Sirruhû) **Hazretleri**’nin müşâhede ettiği o nûrun o gece kıldığı Reğâib namazı vesîlesiyle kendisinden sudûr ettiğine, o namazı kılan diğer velîlerin de onun nûruna eklenerek nurlarını artırdıklarına, kiminin ise bu sâlih amelden mahrum olduğu için onun nûruna muttasıl olamadığına işâret etmiştir.

Daha sonraki beyitleriyle ise **Allâh-u Te’âlâ**’yı sevenin bu sevginin hakkını yerine getirmek üzere Reğâib gecesi gibi mübârek mevsimlerde istirahatı terk ederek bu gibi namazlarla meşgul olmasının ehemmiyetine, bunu yapmayanın ise sevginin hakkına riâyet etmediğine dikkat çekmiştir.

Şatnûfi'nin, Abdülkâdir el-Ceylânî (Kuddise Sirruhû)nun menkibelerini anlattığı Behcetü'l-esrâr isimli eseri

Hulâsa; **Abdülkâdir el-Geylânî** (*Radiyallâhu Anh*) gibi evliyânın sultânı olan bir zât, müceddidlerin reîsi olan **İmâm-ı Rabbânî** (*Kuddise Sirruhû*) tarafından kaynak gösterilen “**el-Ğunye**” isimli meşhur ve müteber eserinde; bu hadîsi kendisine rivâyet eden zattan başlayıp **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)e varıncaya kadar birbirlerinden rivâyet edenlerin isimlerini tek tek saymak sûretiyle isnâdını ibrâz etmiştir.

Mekke'nin dağlarında ot yiyip ibâdet etmekten rengi ot rengine dönmüş **Ebû Tâlib el-Mekkî** (*Kuddise Sirruhû*), **Huccetü'l-İslâm İmâm-ı Ğazâlî** (*Kuddise Sirruhû*), hadîs usûlünün kitabını yazan **İbnü's-Salâh** (*Rahimehullâh*), “**Câmi'ü'l-usûl**” sâhibi büyük muhaddis **İbnü'l-Esîr** (*Rahimehullâh*), “**Kitâbü'l-Berake**” sâhibi **Ebû Abdil-lâh el-Hubeysî** (*Rahimehullâh*), “**Şir'atü'l-İslâm**” şârihi **Seyyid Alî Zâde** (*Rahimehullâh*), **Allâme Alî el-Kârî** (*Rahimehullâh*), “**el-İhyâ**” şârihi **Seyyid Mürtezâ ez-Zebîdî** (*Rahimehullâh*) ve dört mezhep müftüsü **Alî Haydar Efendi** (*Kuddise Sirruhû*) tarafından kitapları kaynak gösterilen **Seyyid Muhammed Hakkî en-Nâzillî** (*Kuddise Sirruhû*) gibi, isimleri bu yazıya sığmayacak kadar çok sayıda takvâ sâhibi âlim de bu namazı kabûl etmişlerdir.

Hâl böyle iken, üstelik muhaddislerden birinin dahî “Mevzû değil” demesine ihtiyâten îtibâr etmek gerekli olduğu hâlde bunca muhaddisin “‘Mevzû’ değil, ‘Zayıf’ tır.” dediği Reğâib Namazı’ndan insanları menetmek iyi niyetle bağdaşmaz. Zâten bu gibi ameller farz ve vâcib kabîlinden olmadığına göre isteyen kılar, isteyen kılmaz.

İnsanların **Allâh-u Te‘âlâ**’nın zikrinden ve secde yapmaktan büsbütün uzaklaşıp gayr-i meşrû eğlencelere yöneldikleri şu fesat zamanda, onları kötülüklerden nehyetme görevimiz bir tarafta dururken, bu rivâyete “Uydurma” diyerek insanları bu mübârek gecelerde kılacakları fazîletli namazlardan men etmenin ne anlamı olabilir?!

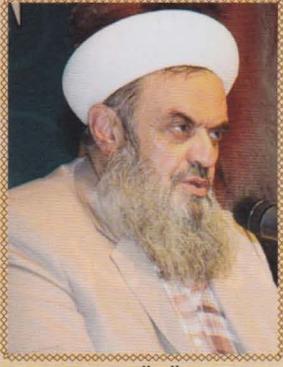
Artık dinde bir akîde (inanç) ve fıkî hüküm tespit etmeyip sâdece fazîletli amelere taalluk eden bu gibi hadîs-i şerîflere “Uydurma (!)” diyenlerin ne duruma düştükleri iyi düşünölmelidir. Bu kadar büyük zatları **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) e iftirâ suçuna iştirakla ithâm etmek, bir âlim için olacak şey değildir?!

İnşâallâh bir sonraki yazımda sizlere “Zayıf Hadîslerle Amel Müstehabdır” üst-başlığının altında gelecek:

“*Bir Rivâyet, Mevzû Denilmesine Sebep Olan Tarîkten Başka Bir Tarîk ile Mervî Olursa, Bu Onu Mevzû Olmaktan Çıkarır ki Reğâib Namazı Hakkında da Hüküm Böylecedir*” başlığı altında bir yazı kaleme aldıktan sonra:

“*Reğâib Namazı’na İtirâz Edenlere Reddiyeler*” yapan ulemânın sadra şifâ verecek şekilde bu konuya îzâh getiren beyanlarına yer vereceğim.

Allâh-u Te‘âlâ her konuda olduğu gibi bu hususta da bizlere husn-i ifâde, sizlere de husn-i istifâdeler nasîb eylesin de böylece nefislerimizi ibâdetten engelleyenlere değil de ibâdetlere teşvîk edenlere meylettirerek tâatına muvaffak eylesin. Âmîn!

RESUL BÖLÜKBAŞ
0532 321 43 78

ÜMMET-İ MUHAMMED'İN BAŞINA GELEN BELÂ VE MUSİBETLER; ALLÂH VE RASÛLU'NE VE ŞER-'İ ŞERÎFE MUHÂLEFETTE ISRÂR ETTİĞİ HÂLDE, KENDİSİNİN HAK YOLDA OLDUĞUNU İDDİÂ ETMESİNDEN KAYNAKLANMAKTADIR

Yüce Allah'ımızın emirleri vardır, yasakları vardır. Kat'î olan emirleri farz, yasakları ise haramdır. Yüce Allah'ın ferdî (bireysel) emir ve yasakları olduğu gibi içtimâî (toplumsal) emir ve yasakları da vardır. Yüce Allâh fertlere emrettiği gibi fertlerin oluşturduğu aileye, aile reislerine ve bu ailelerin oluşturduğu topluma da emredip nehy etmektedir.

Kezâ bu toplum ve milleti idare edenlere de, emir ve yasakları vardır. Eğer bizler yüce Allah'ımızın emir ve yasaklarına riayet etmezsek, emredilene terk eder ve nehyedilene yaparsak, Allah'ın rızasından ve rahmetinden mahrum kalırız.

Hele hele yüce Allah'ın yasaklarından kaçmadığımız gibi bir de ona meşrûiyet tanırsak... O takdirde Allah'ın rahmetinden uzak kalacağımız gibi gazap ve lanetine mustehak oluruz.

Bu hususta Cenab-ı Hak Kur'an-ı Kerim'de:

Nûr Sûresi (63)

﴿٦٣﴾ فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

“Artık onun emrine muhalefet edenler, başlarına bir belânın gelmesinden veya elem dolu bir azaba uğramaktan sakınsınlar.”

Bu ayet-i celilede “Allah'ın emrine muhalefet edenlerin başlarına fitne ve belanın gelmesinden hazer etsinler.” buyruluyor. Buradan anlaşıldığına göre muhalefet etmek Allah'ın emir ve yasaklarını tanımamak ve yasaklarına meşrûiyet vermek suretiyle yüce Allah'a başkaldırmak manasına gelmektedir.

Bu ayet-i celile karşısında İslam ülkelerinin ekseriyetine baktığımız zaman Allah tarafından yasaklanan faiz denilen ve insanları sömürmekten başka bir faydası olmayan ve yüce Allah'ımızın kitabında şiddetle yasaklanan Allah'ın ve Rasûlü'nün asla razı olmadığı bu sisteme meşrûiyet verdiklerini görmekteyiz. Halbuki Bakara Suresi'nin 278. ve 279. ayetlerinde yüce Allah faiz denen müesseseyi lânetlemektedir.

Bakara Sûresi (278-279)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِن تُبْتِغُوا فَلَئِمَّ رُؤُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلُمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾

“Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve eğer gerçekten iman etmiş kimselerseniz, faizden geriye kalanı bırakın. Eğer böyle yapmazsanız, Allah ve Rasûlüyle savaşa girdiğinizi bilin. Eğer tövbe edecek olursanız, ana paralarınız sizindir. Böylece siz ne başkalarına haksızlık etmiş olursunuz, ne de başkaları size haksızlık etmiş olur.”

Yine İslam ülkelerinin ekserisine baktığımız zaman sarhoşluk veren içkilere meşrûiyet verildiği rahatlıkla alınıp satıldığı içki içirmek üzere açılan restorantlara ruhsat verildiğini görmekteyiz halbuki yüce Allah kitabında:

Mâide Sûresi (90-92)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيُضِدَّكُمْ عَن ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ

وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا
أَنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٩٢﴾

“Ey iman edenler! (Akli örten) içki (ve benzeri şeyler), kumar, dikili taşlar ve fal okları ancak, şeytan işi birer pisliktir. Onlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz. Şeytan, içki ve kumarla, ancak aranızda düşmanlık ve kin sokmak; sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık vazgeçiyor musunuz?

Öyleyse Allah'a itaat edin, peygambere itaat edin ve Allah'a karşı gelmekten sakının. Şayet yüz çevirirseniz bilmiş olun ki elçimize düşen sadece apaçık tebliğdir.”

Bir başka muhalefet ki bu muhalefet aile düzenini tarumar eden zinanın meşru olarak ilan edilmesi hususudur. Halbuki Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

İsrâ Sûresi (32)

وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَىٰ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿٣٢﴾

“Zinaya yaklaşmayın. Çünkü o, son derece çirkin bir iştir ve çok kötü bir yoldur.”

Yine burada bir başka muhalefet ki aynı zamanda ümmetin düştüğü en büyük belalardan biridir, o da yoğun bir şekilde vaki cinayetler öldürme olaylarıdır.

Rabbimiz bu hususta da şöyle buyurmaktadır:

İsrâ Sûresi (33)

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا ﴿٣٣﴾

“Haklı bir sebep olmadıkça, Allah'ın, öldürülmesini haram kıldığı cana kıymayın. Kim haksız yere öldürülürse, biz onun velisine yetki vermişizdir. Ancak o da (kisas yoluyla) öldürmede meşru ölçüleri aşmasın. Çünkü kendisine yardım edilmiştir.”

Yine İslam ülkelerine baktığımız zaman birçoğunda zinanın adeta meşru hale geldiğini zina eden kişilerin televizyon ekranında ben kocamı terk ettim şu kadar zaman başkasıyla yaşıyorum itirafında bulunacak kadar Allah'ın en çok lanet ettiği bu yasağı utanmadan yaptığını iftihar ederek milyonlara söyleyebiliyor.

Kezâ Allah'ın haram ettiği nefsi hiçbir hakkı olmadığı halde katledebiliyor. Baba evladını, evlad babasını, koca karısını, karı kocasını öldürebiliyor. Allah ve Rasûlü'ne muhalefet için bilmem daha ne yapmak lazım?!

İşte bu muhalefetler neticesinde tecelli eden cezalar hangi neviden olursa olsun kaçınılmazdır. Bu gidişle evlilik müessesesinin dinamiti mesabesinde olan zinanın daha fazla çoğalmasıyla toplu ölümlerin olabileceği de muhakkaktır.

Yüce Allah bir başka ayetinde şöyle buyurmaktadır;

Şûrâ Sûresi (30-31)

وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣٠﴾ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٣١﴾

“Başınıza her ne musibet gelirse kendi yaptıklarınız yüzündendir. O, yine de çoğunu affeder. Yeryüzünde O’nu âciz bırakamazsınız. Sizin için Allah’tan başka hiçbir dost ve yardımcı yoktur.”

Bu ayet-i celile de bütün belaların kendi keşbimizle yaptıklarımızla hâsıl olduğu beyan edilmektedir. Kartal’da tek bir apartmanın yıkılmasıyla yaşadığımız acı ortada iken bu gibi binaların binlercesi bir deprem neticesi ile yıkılırsa halimiz nice olur!

Ahlaksızlık, fuhuş, her türlü rezalet bütün İslam ülkelerinde Ümmet-i Muhammed’in arasında yaşanmaktadır.

Şu ayet-i celileleri okuyup eğer tövbe edip hakka rucu etmezsek daha nice belaların başımıza gelmesinden hazer etmeliyiz. Zira Rabbimiz Kur’ân-ı Kerîm’de şöyle buyurmaktadır:

Ankebût Sûresi (27-35)

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَآتَيْنَاهُ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٧﴾ وَلَوْ طَأَّ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾ أَتَيْتُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ فِي نَادِيَكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اتُّنَّا بِعَذَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٩﴾ قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ ﴿٣٠﴾ وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُوا أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنْ أَهْلُهَا كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٣١﴾ قَالَ إِنْ فِيهَا لُوطًا قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا لَنُنَجِّيَنَّهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣٢﴾ وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سَيِّئًا بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ إِنَّا مُنْجِيوكَ وَأَهْلِكَ إِلَّا امْرَأَتَكَ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣٣﴾ إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَى أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٣٤﴾ وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٣٥﴾

“O’na (İbrahim’e) İshak’ı ve Yakub’u bahsettik. Onun soyundan gelenlere peygamberlik ve kitab verdik. Ayrıca ona dünyada mükafatını da verdik. Şüphesiz o, ahirette de salih kimselerdendir.

Lût'u da peygamber olarak gönderdik. Hani o kavmine şöyle demişti: “Gerçekten siz, sizden önce dünyada hiçbir toplumun yapmadığı bir hayasızlığı işliyorsunuz.”

Siz hâlâ erkeklere yanaşacak, yol keşecek ve toplantılarınızda edepsizlik yapacak mısınız?” Kavminin cevabı, “Eğer doğru söyleyenlerden isen, haydi Allah'ın azabını getir bize” demeden ibaret oldu.

(Lût) “Ey Rabbim! Şu bozguncu kavme karşı bana yardım et” dedi. Elçilerimiz (melekler) İbrahim'e müjdeyi getirdiklerinde, “Biz bu memleket halkını helak edeceğiz, çünkü oranın ahalisi zalim kimselerdir” dediler.

İbrahim, «Ama orada Lût aleyhisselam var” dedi. Onlar, “Orada kimin bulunduğunu biz daha iyi biliriz. Biz onu ve ailesini elbette kurtaracağız. Ancak karısı başka. O geri kalıp helak edilenlerden olacaktır.”

Elçilerimiz Lût'a geldiklerinde, Lût, onlar yüzünden tasalandı, onlar hakkını da çaresizlik içine düştü. Elçiler ona, “Korkma, üzülme. Biz seni ve aileni kurtaracağız. Ancak karın başka. O geride kalıp helak edilenlerden olacaktır.”

Şüphesiz biz, bu memleket halkı üzerine, fasıklık ettiklerinden dolayı gökten bir azap indireceğiz. Andolsun biz, aklını kullanacak bir kavim için o memleketten ibret alınacak apaçık bir delil bıraktık.”

Böylece Lut kavminin helak olduğunu Kur'an-ı Kerim bir kıssa olarak bize arz etmektedir. Bu ayetler bir hikâyeye olarak okuyup geçelim diye indirilmemiştir. Bu ve benzer kıssalardan nasihat almamız ve o kavimlerin helakini mucip olan fiillerden uzak durmamız için aksi takdirde bizimde başımıza bu veya benzeri belaların gelmesi mukadder olabileceği hususunu beyan etmektedir.

Ümmet olarak İslam ülkelerinde yaşayan insanlar olarak yolumuzu ve yönümüzü kaybettik rotasız gemi gibi sağa sola yalpalamaktayız, dahası bu ümmetin gemisinin batması için can atan kimselerden imdat dilemekteyiz. Onların elinden gelse bu rotasız büyük dalgalarda çırpınan gemiyi tamamen batırmak isterler. Bunun şuurunda bile değiliz. İslam gemisinin pusulası Hazreti Kur'an, yüce peygamberimizin sünnetleri ve sahabe-i kiramın gidişatı olmalıdır.

Garbın feneriyle yol almak isteyenler bir çukura düşüp helak olmaya mahkûmdur. Nereden baksak Ümmet-i Muhammed'in adeta Allah ve Rasûlü'ne muhalefet etmekte ve isyanda yarışmaktadır. Günahların en büyüğü ve affedilmeyecek küfür ve şirk çeşitleri İslam ülkeleri tarafından adeta paylaşılır hale gelmiştir. Adının İslam ülkesi olması fertlerinin Müslüman ismini taşıması bir şey ifade etmez.

İman etmiş kimselerin arasında en büyük günah ise insan öldürmektir. İslam'a göre insanın canı o kadar kıymetlidir ki hataen, bir kaza neticesi hiçbir kasıt olmadığı halde bir insanı öldürmenin karşılığında, öldüren kişi:

Mümin bir köle azad etmekle beraber aynı zamanda maktulün varisine diyet ödemesi gerekmektedir. Ancak varisler diyeti bağışlarsa, bu durum müstesna.

Yine hataen öldürülen kişi bizden değil de düşmanlarımızdan ise yine de köle azad etmek gerekir, eğer kendileriyle anlaşma yaptığımız kimselerden biri hataen öldürülürse, yine köle azad etmek gerekmektedir.

Kölenin azad edilmesi keffârettir, diyet ise ehline teslim edilecek olan meblağdır, o da fıkhen yüz deve ile miktarlanmaktadır.

Keffâret olarak köle azad etme imkânına sahip olmayan kimse için keffâret olarak iki ay ard arda oruç tutması gerekir. Bu tutulan oruç ancak bir keffârettir, diyet makamında kâim değildir. Diyet her hâlükarda ödenecektir. Bağışlanması halinde ödenmez.

Şayet kasıtlı olarak taammuden bir mümini öldürürse onun keffareti de yoktur cezası dünyada kısas edilmesidir, ancak kısas varisleri tarafından affedilmesi halinde düşer. Âhirette ise cezası ancak cehennemdir. Bu hususları yüce Mevlamız kitabında şöyle beyan etmektedir:

Nisâ Sûresi (92-93)

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَأً وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَأً فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَّدَّقُوا فَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٩٢﴾ وَمَنْ يَقتُلَ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٩٣﴾

“Bir müminin bir mümini öldürmesi olacak şey değildir. Ancak yanlışlıkla olması başka. Kim bir mümini yanlışlıkla öldürürse bir mü’min köleyi azad etmesi ve bağışlamadıkları sürece ailesine diyet ödemesi gerekir. (Öldürülen kimse) mü’min olur ve düşmanınız olan bir topluluktan bulunursa, mü’min bir köle azad etmek gerekir. Eğer sizinle kendileri arasında antlaşma bulunan bir topluluktan ise ailesine verilecek bir diyet ve mü’min bir köle azad etmek gerekir.

Bunlara imkân bulamayanın, Allah tarafından tövbesinin kabulü için iki ay ardarda oruç tutması gerekir. Allah hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.

Kim bir mümini kasten öldürürse, cezası, içinde ebedi kalacağı cehennemdir. Allah ona gazap etmiş, lânet etmiş ve onun için büyük bir azap hazırlamıştır.”

Ayet-i celileye baktığımız zaman öldürülen insanın bizden olmaması durumunda bile keffaret ve diyetin vacip olacağını beyan etmektedir. Şimdi dönüp bir de kendi memleketimize bakalım yüce Allah Kur’an-ı Kerim’inde şöyle buyurmaktadır:

Rûm Sûresi (41)

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤١﴾

“İnsanların kendi işledikleri (kötülükler) sebebiyle karada ve denizde bozulma ortaya çıkmıştır. Dönmeleri için Allah, yaptıklarının bazı (kötü) sonuçlarını (dünyada) onlara tattıracaktır.”

Bu ayet-i celileye baktığımız zamanda yaz aylarında denizlerde yaşanan erkek-kadın karışık durumlar, karada meydana gelen cinayetler, ahlaksızlıklar gasp ve soygunlar fesat değil de salah mıdır?!

Bunların pervasızca yapılması halinde bunlar sebebiyle Cenab-ı Hakk’ın kullarına dünyada bazı azapları tattıracağını beyan etmektedir.

Öyleyse bela ve fitnelerden sakınmanın yolu aslımıza, kitabımıza dönmek, şirk, küfür ve isyandan beri olmaktır. Vesselam...

DR. AHMET GELİŞGEN Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

GÖRMEZ'İN SÜNNET VE HADİS TANIMI, MÜSTEŞRİKLERİN TANIMLAMALARIYLA AYNII!

Diyaret İşleri eski Başkanı Mehmet Görmez'in "**hadis**" ve "**sünnet**" konusundaki görüşü, Kelime-i Tevhid'in "**Muhammedün Rasülüllah**" kısmını, iman kapsamı dışına alacak bir mahiyet arz etmektedir. Bu bağlamda Görmez, Hadis ve Sünnet'i, İslam alimlerinin asla kabul edemeyeceği bir tarzda tanımlamaktadır.

Görmez'e göre "**sünnet**", toplumda (din adına) uygulana gelen, sosyalite kazanan, iz bırakan ve toplum tarafından kabul edilip uygulamaya konan hareketlerdir. Kısaca ifade etmek gerekirse, Görmez'e göre "**sünnet**", din adına toplumun kabul ettiği ve toplumda uygulanabilen şeylerdir.¹

Görmez'e göre "**hadis**" ise, Hazreti Peygamber (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)den bize gelen ve hadis kaynaklarında yazılı olan metinlerdir. Görmez'e göre hadisin doğruluğunu belirleyen kıstas, (kendi tanımladığı) "**sünnet**"tir. Ona göre, bu anlamdaki -sözde- "**sünnet**"e uymayan herhangi bir "**hadis**"in, Hazreti Peygamber'e aidiyeti kesin dahi olsa, dini bir değeri yoktur (!).²

Görmez'in bu tanımlamasından anlaşılan şu ki, mütevatir hadisler dahil olmak üzere bizim hadis mecmularında gelen sahih hadisler, şayet toplumun kabul ettiği ve toplumda uygulanabilen mahiyette değilse, bir kıymet ifade etmemektedir.

Yukarıdaki "**sünnet**" tanımlamasını Görmez, doğrudan kendi görüşü olarak vermektedir. Bu tanımın temelini, başta **J. Schaht** olmak üzere diğer müsteşriklere ait olduğu anlaşılmaktadır.³

Görmez, "*Sünnet ve Hadisin Anlaşılması ve Yorumlanmasında Metodoloji Sorunu*" adlı kitabında sayfa 85'de, müsteşrik **Sprenger**'in, tüm hadislerin uydurma olduğu görüşünü getirmekte ve buna hiçbir tenkit getirmemektedir. Akademik usulde, bir düşünürün görüşünden söz edip olduğu gibi bırakıyorsanız, bu sizin görüşünüz demektir.

Sayfa 86'da ise, müsteşrik **Sir William Muir** ve **R.P.A. Dozy**'nin, Buhari'nin hadislerinin yarısının sahih olabileceği görüşünü aktarmakta ve yine tenkitsiz bir şekilde bırakmaktadır.

Adı geçen kitapta aynı sayfada (s. 86) Görmez, İngiliz müsteşrik **D. S. Margoliouth**'den tenkitsiz olarak özetle şu görüşleri aktarmaktadır:⁴

1) Hazreti Peygamber'den geriye hiçbir hüküm veya dini karar kalmamıştır.

2) Hazreti Peygamber'den sonra sahabenin uyguladığı sünnet, Hazreti Peygamber'in kendisine ait değildir. Kur'an aracılığıyla değişikliğe uğrayan İslam öncesi Arap örf ve adetleridir.

3) İkinci hicri yüzyıldan sonra gelen nesiller, Arap örf-adetlerine normatiflik (kuralılık) kazandırmak amacıyla "*Hazreti Peygamber'in Sünneti*" kavramını geliştirmek için hadis mekanizmasını uydurdular. (Yani, güya temelde hadisler, Arap örfünü meşrulaştırmak için uydurulmuş, hâşâ!)

Devamla Görmez, Fransız müsteşrik **P.H. Lammens** ve Hollandalı müsteşrik

C. Snouck Hurgronçe'nin de *Margoliouth*'e ait bu görüşleri desteklediğini haber veriyor.⁵

Görmez; müsteşrik J. Schacht'ın ise, *Margoliouth* ve *Lammens*'e ait yukarıdaki görüşlere delil aradığını ifade etmektedir.

Ayrıca Görmez, J. Schacht'ın; hadislerde isnadın sonradan uydurulduğu, İmam Şafii'den itibaren de güya "toplumun genel uygulamaları" anlamına gelen "sünnet"'in, 'Peygamber'in sünneti' şekline dönüştürüldüğü görüşünü de bize aktarmaktadır. Yani Schacht'a göre, güya İmam Şafii sünnet'in tanımını bozmuş ve İslami kaynaklarımıza (bildiğimiz) bu sünnet/hadis tanımı girmiş; bize kadar da bu tanım gelmiş(!).

Bu aktarmaları yapan Görmez'in, konunun anlatıldığı yerde, bu tanım ve değerlendirmelerle ilgili bir tenkidini bulamadık.

Görmez, Macar asıllı Yahudi müsteşrik *Ignaz Goldziher*'in ise, *Dozy* kadar bile Buhari hadislerine itimat beslemediğini, Hazreti Peygamber'e veya Sahabe'ye ait en küçük bir sözün bile bulunmasının mümkün olmadığını görüşünde olduğunu söylemektedir.

Yani, güya *Goldziher*'e göre, Hazreti Peygamber veya sahabeden aktarılan ne kadar söz, fiil ve takrir varsa, hepsi uydurma, hâşâ! Görmez'in ifadesine göre, 1911'de Kahire Üniversitesinin kuruluş planları, *Goldziher*'e yapılmış.

Zeki Velidi Toğan'dan aktardığına göre de 1953'de İslam İlimleri Medeniyet Kürsüsü kurulması teklif edildiğinde de bu kürsünün "*İslam Akide ve Teolojisi*" dersinde, *Goldziher*'in eserlerinin okutulması kararlaştırılmış.⁶

Konunun devamında Görmez'in sıraladığı müsteşriklere ait bu vahim yaklaşımlar hakkında herhangi bir tenkidine rastlamıyoruz. Sadece, *Goldziher*'in metodunun, *Hegel*'in tarih felsefesinin hadislerle uyarlanması ibaret olduğunu (s. 87) ve *Goldziher*'in başvurduğu bu yöntemi dürüst olarak kullanmadığını (s. 88) ifade etmektedir.⁷

Kitabının sonuna doğru ise Görmez'in, yukarıda belirttiğimiz gibi Sünnet'i,

"toplumun uyguladığı ve toplumun kabul ettiği şeyler" olarak tanımlaması ve bu keyfi tanıma uymayan kaynaklarımızdaki hadislerin, Hazreti Peygamber'e aidiyeti kesin de olsa kabul edilmeyeceğini anlatan ifadelerde bulunması, müsteşriklere ait hadis ve sünnet tanımlamalarını kabul ettiğini göstermektedir.⁸

Böyle bir anlayış, dinin ikinci ve ana kaynağı olan Sünnet'i kökünden yok eder. Sünnet yok olunca biz Kur'an'ı da doğru düzgün anlayıp uygulayamayız. Dolayısıyla sonuçta Allah muhafaza din gider. (Allah'ın dini kaybolmaz ama, Müslümanlar imanını kaybeder).

Sizce böyle bir düşünce veya düşünce sahibi, "*kelime-i tevhid*"deki "*Muhammedün Rasûlüllah*"ı ifade eden Sünnet'i/Hadis'i kabul etmiş sayılır mı? Lütfen bu konuyu bir ehline, müftülöklere veya şu linkten Din İşleri Yüksek Kurulu'na sorunuz: <https://kurul.diyaret.gov.tr/Diyaret-Dini-Soru-Arama-Listesi>. "*Görmez Müslüman mıdır*" diye soran çevrelere verdiğimiz cevabı da şu linkten okuyabilirsiniz: <http://www.ahmetgelisgen.com/Makale-Detay.aspx?ID=176>).

Dipnotlar

1 Bkz. Görmez, Sünnet ve Hadisin Anlaşılması ve Yorumlanmasında Metodoloji Sorunu, TDV Yayını, 1997, s. 231, 233, 234, 240.

2 Bkz. Görmez, Sünnet ve Hadisin Anlaşılması ve Yorumlanmasında Metodoloji Sorunu, TDV Yayını, 1997, s. 231, 233, 234, 240.

3 Bkz. Görmez, Sünnet ve Hadisin Anlaşılması ve Yorumlanmasında Metodoloji Sorunu, s. 85-87.

4 Bkz. Görmez, Sünnet ve Hadisin Anlaşılması ve Yorumlanmasında Metodoloji Sorunu, s. 86.

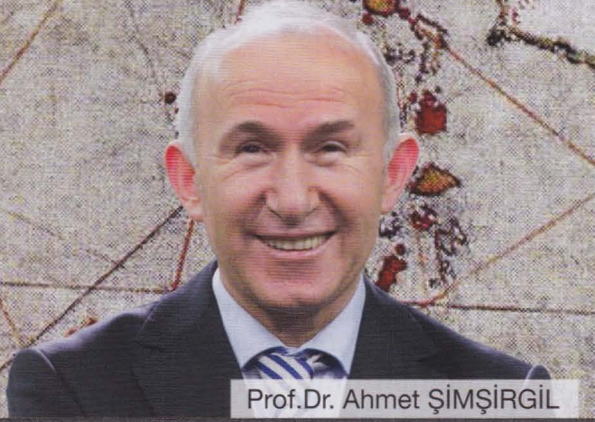
5 Bkz. Görmez, Sünnet ve Hadisin Anlaşılması ve Yorumlanmasında Metodoloji Sorunu, s. 86.

6 Bkz. Görmez, Sünnet ve Hadisin Anlaşılması ve Yorumlanmasında Metodoloji Sorunu, s. 87.

7 Bkz. Görmez, Sünnet ve Hadisin Anlaşılması ve Yorumlanmasında Metodoloji Sorunu, s. 87, 88.

8 Bkz. Görmez, Sünnet ve Hadisin Anlaşılması ve Yorumlanmasında Metodoloji Sorunu, s. 231, 233, 234, 240.

ÇANAKKALE ZAFERİ

Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL

Birinci Cihan Harbi Başladı

Gerçek sebebi sanayileşmiş ülkeler arasında dünyada iktisadî ve siyasî hakimiyeti ele geçirme mücadelesi olarak tarif edilen I. Dünya Savaşı 28 Temmuz 1914'te Avusturya-Macaristan'ın, Sırbistan'ın başkenti Belgrad'ı bombardıman etmesiyle başladı. Bu durum Rusya'nın seferberlik ilanına, akabinde de Almanya'nın sırayla 1 Ağustosta Rusya'ya, 3 Ağustosta Fransa'ya, 4 Ağustos'ta Belçika'ya savaş ilan etmesine yol açtı. Yine 4 Ağustos 1914'te İngiltere anlaşmalar gereği Almanya'ya savaş ilan etti. Böylece tarihe I. Dünya Savaşı olarak geçen mücadele başlamış oldu.

Rusya'da seferberlik süresinin yüzölçümlerinin genişliği nedeniyle uzun süreceğini hesaplayan Almanya planını buna göre hazırladı. Almanya asıl büyük kuvvetiyle Fransa'ya yüklenecek ve bu devleti 6 haftada çökerttikten sonra Rusya'ya dönecek, onu yere serecekti. Bu altı haftalık süre içinde Avusturya, Rusya'yı oyalayabilirdi. Plan gereği Alman orduları Belçika'ya girdikten sonra

Fransa'ya sarktı. İlk anda çekilen Fransızlar, Marne Nehri üzerinde kuvvetli bir savunma hattı kurdular. Almanlar şiddetli taarruzlarına rağmen bu hattı kıramayıp Rus cephesine yöneldiler.

Almanya, Ağustos ve Eylül aylarında Rusya ile yaptığı iki muharebeyi de kazanırken müttefiki Avusturya'nın hali iyi değildi. Avusturya ordusu başlangıçta Belgrad'ı ele geçirdi ise de fazla tutamadı ve yine Sırp'lar'a kaptırdı. Bu arada Galiçya cephesinde de Ruslar'a mağlup olarak çekildi.

Denizlerde ise Almanya ile İngiltere arasındaki mücadelenin galibi Falkland Muharebesi ile İngiltere olarak ortaya çıkmıştı.

1914 yılı sonunda görünen ve gelinen netice Almanya ve müttefiklerinin savaşı kaybedecekleriydi. Onları kurtaracak yegane şart yeni müttefikler bulmak olacaktı. Bu ise son yıllardaki iyi münasebetleri ile Osmanlı Devleti olabilirdi. Ayrıca Osmanlı Devleti'nin savaşa girmesinin onlara çok büyük faydaları olacaktı. En önemlisi Osmanlı Devleti savaşa girerse; Ruslar kuvvetlerinin büyük kısmını açılacak Kafkas cephesine kaydıracaklar, böylece Avusturya ve Almanya'nın yükü önemli ölçüde hafifleyecekti.

Çanakkale Üzerinde Hesaplar

Osmanlı Devleti'nin uzun süre harbe girmemek ve tarafsızlığını korumak yolundaki kararı başta Harbiye Nazırı

Enver Paşa olmak üzere kabinenin bazı savaş yanlısı üyelerinin tertibiyle bozuldu. Devlet, bilindiği üzere Yavuz ve Midilli adı verilen iki Alman gemisinin 29-30 Ekim 1914 gecesini Türk karasularından çıkıp Odesa ve Sivastopol gibi Rus limanlarını topa tutmasıyla fiilen savaşa girmiş oldu.

Şimdi itilaf devletleri planlarını yeniden gözden geçirmek durumundaydılar.

Bunların başında Çanakkale Boğazı'na karşı girişilecek teşebbüs geliyordu. Bu teşebbüsün gayesi şu noktalarda toplanıyordu. Boğazlar ve İstanbul müttefiklerin eline geçerse Osmanlı Devleti için barışı kabullenmekten başka çare kalmayacaktı. Bu takdirde Osmanlılar kısa bir sürede tasfiye oluyorlardı.

Yine boğazlar elde edilirse Rusya ile yakın temas kurulabilecekti. Böylece Rusya'ya silah ve malzeme şevki daha kolay yapılabilecek ve Rusya'nın da buğdayından istifade edilebilecekti.

Son olarak Osmanlı Devleti'nin savaştan çekilmesi henüz savaşa katılmamış Balkan ülkeleri üzerinde etkili olur ve bunlar merkezi devletler safında yer almaya cesaret edemezlerdi.

Osmanlılar'ın savaş dışı bırakılması fikri özellikle İngiliz Bahriye Nazırı bilahare Başbakan olacak olan Churchill tarafından savunulmuştu.

Dolayısıyla Osmanlı Devleti daha başlangıçta Doğu Anadolu ve Kafkasya'da Rusya'ya, Kanal Cephesinde ve Irak'ta ise İngilizler ile müttefiklerine olmak üzere Çanakkale ile birlikte dört cephe de çarpışmak zorunda kaldı. Daha sonra cephelerin sayısı artacaktır.

Görüldüğü gibi gerek sağlayacağı faydalar yönüyle, gerekse Osmanlılar'ı kısa sürede saf dışı bırakabilme gayretiyle itilaf devletleri Çanakkale Boğazı'na yönelik harekate büyük önem verdiler.

18 Mart Kahramanı

Ortak bir İngiliz - Fransız donanması 19 Şubat'tan 18 Mart 1915'e kadar Çanakkale Boğazı'nın iki tarafındaki Türk tabyalarını bombardıman ettiler. 18 Mart'ta müttefik donanmasının boğazı geçme teşebbüsü tam bir felaketle neticelendi. Bir gece önce Nusret mayın gemisinin Karanlık liman bölgesini mayınlaması deniz hareketinin gidişatını değiştirmişti. Gerek Çanakkale Boğazı'nın iki yakasındaki mevzilerden açılan yoğun ateş ve gerekse Karanlık limana dökülen mayınların etkisiyle mevcutlarının % 35'ini kaybedip çekilmek zorunda kaldılar. Bu başarılı savunmayı idare eden Çanakkale müstahkem mevki kumandanı **Cevad Paşa** "18 Mart Kahramanı" unvanı ile anıldı.

18 Mart bozgunu İtilaf devletlerine karadan destek almaksızın yalnız deniz kuvvetleriyle boğazın geçilemeyeceğini

18 Mart Kahramanı Cevad Paşa

gösterdiğinden General Hamilton'un emrinde bir çıkarma ordusu hazırlanmaya başladı. Avustralya ve Yeni Zelanda askerlerinden oluşan kolordu (Anzac kolordusu) Anburnu'na, İngiliz ve Fransız kuvvetleri de Seddülbahir'e çıkartılacaktı. Çıkarma harekatı 25 Nisan 1915 günü sabaha karşı İngiliz Generali Hamilton ve Fransız Generali Amadeu idaresinde başladı. Böylece Çanakkale'de başlayan savaşlar Türk'ün şehamet destanları ile doludur. Çok kanlı bir şekilde cereyan eden Kirte Muharebeleri, Zığındere ve Anafartalar Muharebesi, Kocaçimen, Conkbayırı, Kanlısırt, Kirtetepe, Kanlıtepe ve Aslan tepe Muharebeleri Türk kuvvetlerinin zaferi ile neticelenmiş, muvaffak olamayacaklarını anlayan düşmanlar Ocak 1916'da perişan bir halde çekilip gitmişlerdir. İngiliz ve Fransızlar'ın mutlak aşma niyetlerine, üst üste komuta kademelerinde değişikliğe gitmelerine, sürekli takviye birlikleriyle desteklemelerine rağmen boğazı aşmalarının sırrı nedir? Çanakkale'yi geçilmez kılan hangi güçtür? Oysa kuşatma öncesinde durum ne kadar farklıydı.

Dönemin İngiltere Başvekili Sir David Lloyd George "Türk Milletini" sadece 1. sınıf döğüşen bir kalabalık olarak tanımlarken Bahriye Nazın Churcill ise "Türkler mi? Bir elimizi arkamıza bağlar, diğer elimizle ezer geçeriz o milleti" diyerek küçümsüyordu.

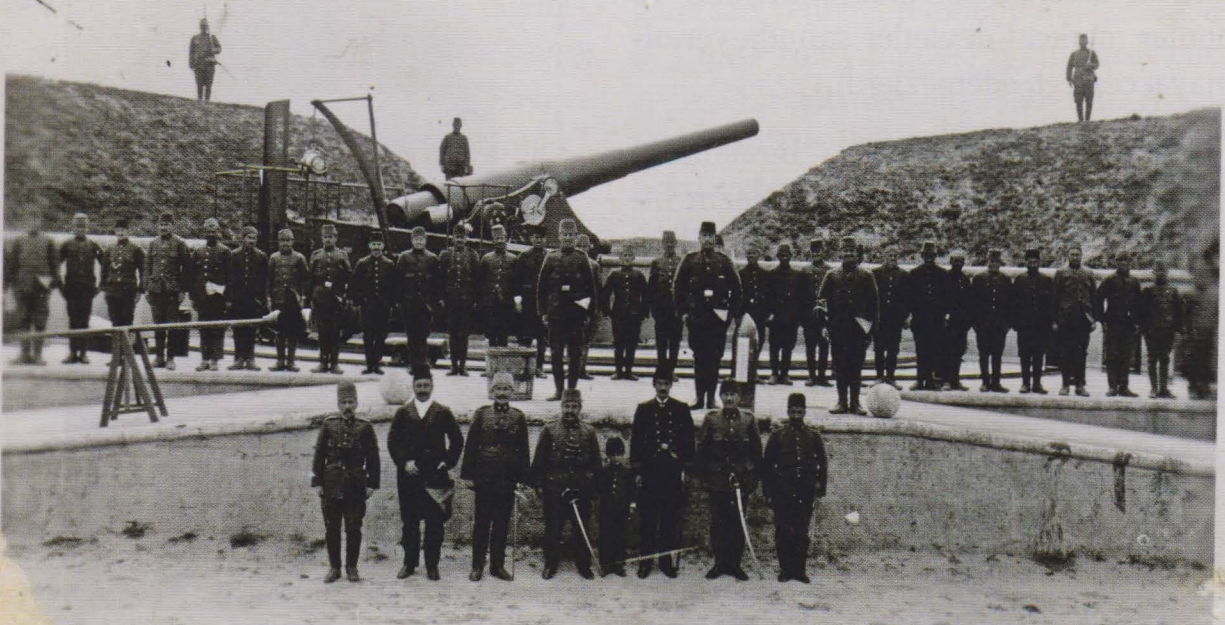
Anka Avlanılmaz

Gazeteler ise bu beyanatlarla coşuyor ve asırların kinini şu şekilde ifade ediyorlardı:

"... Son haçlı seferlerinden beri ilk defadır ki Batı, Doğu'ya yönelmiş bulunuyor. Hristiyanlık alemi, Fatih Sultan Mehmed'in 29 Mayıs 1453 meşum tarihinde Bizans İmparatorluğu'na indirmiş olduğu şiddetli darbenin öcünü almak için toptan harekete geçmiş bulunuyor."

"... Diğer savaş meydanlarından alınıp buraya yığılan gemiler sanki bir tek amaç için, belki de Hristiyanlık aleminin Türkler'e karşı yapabileceği son haçlı seferi içindir."

"... Geçmişteki haçlı seferleri, başarı bakımından o kadar kayda değer şeyler değildir. Halbuki bu sonuncusu ve en büyüğünde haçlılar, bir zamanlar Viyana

kapılarından Kudüs'e kadar uzanmış olan eski Osmanlı İmparatorluğu'nun her bir köşesinde kemikleri dağılıp kalmış Orta Çağ şövalyelerinin öcünü alacaktır.”

Böyle bir haleti ruhiye içerisinde Çanakkale önlerine gelen İngilizler'in hayalleri de asırlar önceki haçlılarınkı ile şaşırtıcı bir benzerlik oluşturuyordu. Müttefik Kara Kuvvetleri Komutanı General Hamilton “Ümitlerimiz çok çok artmıştı. Kurtarılacak Kudüs mü yoksa İstanbul muydu? Ne farkı var? Askerin başarısının sınırı yoktur.”

İngilizler'in edebî metinlerinde galiba şu mealde bir beyit yoktu veya hiç duymamışlardı.

*Anka avlanılmaz tuzağını topla
Tuzağa giren olur berhava*

Nitekim kara hareketının başladığı günlerden itibaren General Hamilton'un günlüğü şu ifadelerle dolmaya başladı:

“Bir komutan için en büyük düşman etrafa korku salan kimsedir. Türkler gerçekten cesur ve görüldükleri yerde dehşetli korkular bırakıyorlar. Masal kitaplarında değil ama süngü takmış parıltılar içinde Allah Allah sesleriyle üzerimize koşuyorlar... (Gelibolu Günlüğü, s. 124)”

“Tümen komutanlarım ve tugaylar, birliklerinin sabahtan beri sürdürdükleri kahramanca çabalardan, bütün gün süren ağır çarpışmalardan sonra takatlarının tükendiğini ve şimdi de düşmanın nefes aldırılmaz şarapnel hücumlarından ötürü maneviyatlarının kırıldığını bildirdiler. Birliklerden bir kısmı ateş hattını terkedip geri çekildi (Gelibolu Günlüğü, s. 104).

“Dürbün gözlerimde öylece kala kaldım ve durumun sakinleştiğine inanmak istedim. Öyle geldi ki binlerce Türk askeri Kerevizdere'ye doğru yön değiştirdi ve hızla geri çekildi. Birkaç saniye geçmişti ki Türkler'in 6 inçlik topları ateşe başladı. Muazzam dumanlar, sarı şimşekli alevler yükseliyor, düşman topları ilk defa bütün güçlerini göstererek bir volkan gibi patlıyor. Büyük çaplı obüs topları da cehennemi orkestranın ahengine katılıyor. Dumanlar dağıldığında manzara şuydu: Senegalli birlikler perişan, dağılmış, çılgınlar gibi kaçıyor. Onları durdurmak artık imkansız.

Ya Gazi Ol, Ya Şehid

Çanakkale zaferini kazanan ruh Türk askerinin mayasında vardır. Zira anası onu vatan için doğurmuş ve hep böyle günler için hazırlamıştır. Nitekim günü geldiğinde de şairin ifade ettiği gibi,

*Haydi yavrum! Ben seni bugün için doğurdum.
Hamurunu yiğitlik duygusuyla yoğurdum
Türk evladı o dur ki, yurdu olan toprağı
Ana ırzı bilerek yad ayağı bastırtmaz
Bir yabancı bayrağı
Ezan sesi duyulan hiçbir yere astırtmaz.
Git evladım yıllarca ben oğulsuz kalayım
Şu yaralı bağıma kara taşlar çalayım
Haydi oğlum, haydi git
Ya gazi ol, ya şehid.*

Savaşta şehitliği en büyük rütbe kabul eden bir millete kim karşı durabilir? İşte General Hamilton'un acz, yeis, ümitsizlik, çaresizlik hali:

...Haber bekliyorum, yok! On defa telsiz odasına gittim, geldim, hiçbir haber yok! Artık alıştığımız dehşet verici sesler, karadan denize esen rüzgarlarla kullıklarımıza ulaşınca kadar Allah Allah bağırışlarıyla Türkler geliyor...

Şaşkınlıktan bir türlü kurtulamadığım bir an. Mümkün olan hangi kaynaktan istifade edip yardıma koşabilirim. Ne azap verici bir durum! (Gelibolu Günlüğü, s. 129).

“Türkler en etkili savaşlarını veriyorlar. Türkler'in morallerinin yüksekliği de aşikârdır. Çok mükemmel komuta edilen ve yiğitçe döğüşen Türk ordusuna karşı savaşıyoruz.

... Ah ne elem verici durum her biri mükemmel birlikler olan taburlarımız eridi. İskelete döndü. Birliklerin gölgesi kaldı adeta. Dereler gibi kan akarken, sahile nakledilen yüzlerce yaralının miktarı artıkça ıstırab içinde düşünüyorum.

İngiliz'in Hile Eli

Vaziyet son derece sinir bozucu idi. Askerlerin her biri şu elem verici düşünceyle savaşa gidiyordu. Düşmanları sandıklarından çok daha sertti.

... Askerler artık birlikte savunma ruhuna sahip değil. Ağır bombardıman veya tüfek ateşi karşısında ilerliyemiyorlar. Saldırı için atılganlık göstermedikleri gibi en basit bir düşman saldırısından da

ters yüzü dönüp uzun süre kaçıyorlar. Askerin çoğu da sağda solda gizleniyor.

Ve Hamilton'un yerine atanan General Monro'nun Çanakkale harekatıyla ilgili raporu:

“... Bana kalırsa, Türk savunma hatlarına karşı yapılacak yeni bir saldırının başarıya ulaşma şansı yoktur. Askerî sebepler göz önüne alınırse yarımadanın boşaltılması doğru olacaktır.”

Nihayet 23 Ekim 1915 tarihinde Londra'da toplanan savaş komitesi Seddülbahir de dahil olmak üzere Çanakkale'deki bütün cephelerden çekilmeye karar vermiştir diyerek mağlubiyetlerini tescilliyordu.

Böylece Türk cesareti İngiliz soğukkanlılığını, Türk azmi İngiliz inadını ve Türk vatanseverliği İngiliz gururunu yenmiş, şanlı tarihimize “Çanakkale Geçilmez” ibaresini yazdırmıştır.

Savaştan önce Türkler'i birinci sınıf döğüşen bir kalabalığa benzeten İngiliz başvekili bu kez “Türkler'i tanımakta çok geç kaldığım için utanç duyuyorum” cevabını verebilmek cesaretini kendinde bulmuştur.

“Türkler'i bir elimizi arkaya bağlar, diğer elimizle yener geçeriz” diyen Bahriye Nazın Churchill'e durumu sorduklarında “Türkler'in tek elle yenik düşürülmesinin imkansızlığını gördüm» diyerek bir itirafta bulunmuştur.

Öyle zannediyorum ki İngilizler'in diğer eli hile, desise ve entrika siyasetidir.

HASAN KUDUOĞLU

DEVLET-İ ALİYYE'NİN YIRMİNCİ ŞEYHULİSLÂMI,

MÜEYYEDZÂDE ABDÜLKÂDİR ŞEYHÎ EFENDİ

(Rahimehüvellâh)

Vilâdet târihi: 920 / 1514 - Vefât târihi: 1002 / 1594

Şeyhulislâmlık târihi: 28 Cemâziyelevvel 995 - 6 Mayıs 1587 / 16 Cemâziyelevvel 997 - 2 Nisan 1589

Şeyhulislâmlık müddeti: 1 yıl, 10 ay, 27 gün - Şeyhulislâmlar arasındaki sırası: 20. Şeyhulislâm

Meşihat makâmındaki sırası: 20 - Meşihat dönemindeki pâdişâh: 3. Murâd Hân

- Târihçe-i Hayât-ı Necîbesi -

Abdülkâdir Efendi (Rahimehullâh) 920'de (1514) İstanbul'da doğdu. Amasyalı meşhur Müeyyedzâde âilesindedir. **Müeyyedzâde Abdurrahmân Efendi**'nin kardeşi olan sûfiyyeden **Şeyh Abdürrahîm (Kerîm) Efendi**'nin (ö.944/1537-38) oğludur. Bundan dolayı **Şeyhî** lakâbı ile tanınmıştır.

- İlmî Hayâtı ve Vazîfeleri -

İlk tahsîlinden sonra dayısı **Ebu's-Su'ûd Efendi**'ye intisâb etti ve ondan ders alarak mülâzım oldu. Öğretim hayâtına Gelibolu'daki Sarıca Paşa^[1] ve Bursa'daki Yıldırım medreselerinde başladı. (Bkz: Resim-1 ve 2)

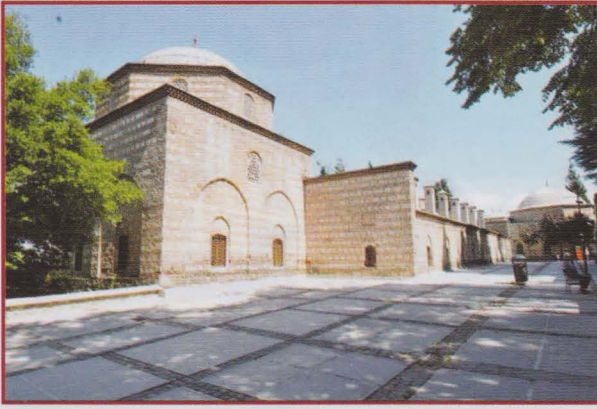
[1] - Sarıca Paşa Medresesi günümüze ulaşmamıştır. Sadece bânîsinin türbesi bugün mevcuttur.

Daha sonra 1551-1562 yılları arasında sırasıyla Çorlu'da Ahmed Paşa, İstanbul'da Haseki, Sahn-ı Semân, Ayasofya ve Süleymâniye medreselerinde müderrislik, ardından Şam, Mısır, Bursa ve İstanbul'da kadılık yaptı.

1570'te Anadolu, 1571'de de Rumeli kazaskerliğine getirildi. 1573'te bu görevinden ayrıldı. 1583'te kendisine Süleymâniye Dârü'l-Hadîsi müderrisliği verildi.

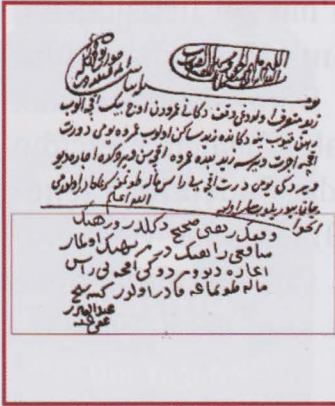
1- Sarıca Paşa'nın Gelibolu'daki türbesi

2- Bursa Yıldırım'daki Yıldırım Bâyezîdî'nin türbesinin bitişiğindeki medresesi

- Şeyhulislâm Olması -

8 Mayıs 1587'de **Çivizâde Mehmed Efendi**'nin ölümü ile boşalan şeyhulislâmlığa getirildi. (Bkz: Resim-3)

3- Şeyhî Abdülkâdir Efendi'nin hatt-ı desti (el yazısı) ile yazdığı bir fetvâ örneği (işâretli yer kendi yazısıdır).

“el-Cevâb: Allâhu a'lem, vakfın rehni sahîh değildir ve rehni menâfi'i râhinindir, merhûnun olmaz. İade deyû verdiği akçeyi ra's-i mâla tutmaya kâdir olur.

Ketebehû Şeyh Abdülkâdir. Ufiye anhu.”

- Şahsiyeti -

Abdülkâdir Efendi (Rahimehullâh), dayısı **Ebu's-Su'ûd Efendi**'nin kızı **Hatîce Hâtun**'la evlenerek dayısına dâmat oldu.

Şeyhulislâmlığı döneminde, çekilen malî sıkıntı yüzünden akçenin değerinin düşürülmesi ve bu değeri düşük akçenin askere ulûfe (üç aylık asker maaşı) olarak verilmek istenmesi üzerine çıkan olaylar sırasında, bir grup sipâhi **Abdülkâdir Efendi** (Rahimehullâh)a, verilen bu “Mağşûş akçe” ile esnaftan zorla alınan eşyâ ve yiyeceğin helâl olup olmadığını sormuştu.

Abdülkâdir Efendi (Rahimehullâh)ın “Haramdır” şeklindeki fetvâsı üzerine ge-

lişen ve târihe Beylerbeyi Vak'ası adıyla geçen kanlı olaylar meydana geldi.

Şöyle ki askere verilen akçedeki gümüş miktârı yüzde elli civârında düşürüldüğünden askerin de maaşı yarı yarıya düşmüş oluyordu. Bunun üzerine asker ayaklanarak Rumeli Beylerbeyi **Doğancı Mehmed Paşa** ve Başdefterdar **Mahmud Efendi**'nin îdâmını istediler.

Bu olay Osmanlı târihinde ayaklanan askerlerin sarayda ilk defâ baş istemelelerini göstermektedir. Pâdişâh bu kişilerin İstanbul'dan uzaklaştırılması ile yetinmesini teklif etmiş, ama bu teklif yeniçeriler tarafından kabûl edilmemiştir.

3. **Murâd Hân** iç oğlanlarının, bostancılardan ve baltacıların silahlanmasını emretmiş, fakat yakınları vahim olayların çıkacağını belirterek bu emri geri aldırışlardır.

Bunun üzerine Rumeli Beylerbeyi **Doğancı Mehmed Paşa** ve Başdefterdar **Mahmud Efendi** îdâm edildi.

Daha sonra gerek beylerbeyinin ve gerekse başdefterdârın bu işte kusurları olmadığı ve rakiplerinin askeri tahrik ettiğini anlayan pâdişâh olayın müsebbipleri olarak gördüğü **Veziir-i Âzam Siyavuş Paşa**, bâzı vezirler ve devlet erkânı ile birlikte **Abdülkâdir Efendi** de 2 Haziran 1589'da 250 akçe maaş ile o da azledildi.

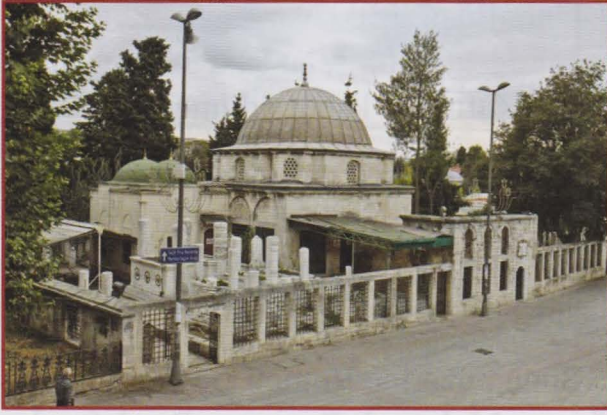
4- Şeyhî Abdülkadir Efendi'nin mescidinin hazîresindeki kabri (sağdaki). Soldaki ise babasının kabridir

- Vefâtı -

Abdülkâdir Efendi (Rahimehullâh) 27 Receb 1002'de (18 Nisan 1594) vefât etti ve Eyüp'te kendi yaptırdığı mescidin hazîresine defnedildi. (Bkz: Resim-4)

- Hayır Eserleri -

Abdülkâdir Efendi (Rahimehullâh), Eyüp Sultan Câmii'nin yakınlarındaki kendi adıyla mâruf olan Abdülkâdir Efendi Mescidi'nin bânîsidir. Babası **Abdürrahîm Efendi**, Sivâsî Tekkesi'nin şeyhi idi.

5- Eyüp'teki Abdülkâdir Efendi Mescidi

944 (1537-38) târihinde vefât edince, oğlu tarafından mezkûr mescidin alt tarafındaki türbeye defnedildi ve sonra da oğlu **Abdülkâdir Efendi** (Rahimehullâh), babasının kabrinin üzerine fevkânî olarak bu mescidi inşâ ettirdi.

6- Abdülkâdir Efendi'nin asıl yaptırdığı mescidi gösteren bir resim

7- Abdülkâdir Efendi Mescidi'ni, Yahyâzâde Şeyh Hasîb Efendi'nin Rufâî dergâhı olarak kullandığı yıllara âit bir resim (1880)

Lâkin bugün Abdülkâdir Efendi Mescidi diye bilinen yapı günümüze ulaşmamıştır. Şu anki mescid, eski Abdülkâdir Efendi Mescidi'nin sol ilerisindedir. Burası **Şeyhulislâm Hoca Sadeddin Efendi** tarafından Dâru'l-Kurrâ olarak yaptırılmıştır ki kabri hemen mescidin solundaki hazîrededir. **Sadeddin Efendi** 1008 (2 Ekim 1599) târihinde vefât ettiğine göre, burasını 1585-90 târihlerinde yaptırmış olmalıdır. (Bkz: Resim-5, 6 ve 7)

Kaynaklar:

(İsam, İslam Ansiklopedisi, 1/244; Müstakimzâde Süleymân Se'âdeddîn, Devhatü'l-meşâyih, sh:32-33; Ahmed Sıdkî, Mu'cemü şüyûhi'i-İslâm fi'l-'ahdi'l-'Osmânî, 1/387-391; Nev'î Zâde 'Atâî, Hadâiku'l-hakâik fi tekmeleti'ş-Şekâik, sh:327; Ayvansarâyî, Hadîkatü'l-cevâmî, 1/269; Tahsin Öz, İstanbul Camileri, 1/17; Mehmed Süreyyâ, Sicill-i 'Osmânî, 3/345; İlmiyye Salnâmesi (haz. Seyid Ali Kahraman, Ahmed Nezih Galitekin, Cevdet Dadaş), sh:338-341, 725-728; Abdülkâdir Altunsu, Osmanlı Şeyhulislâmları, sh:41-42; Serhat Başar, Osmanlı Şeyhulislâmları, sh:69; M.Orhan Bayrek, İstanbul'da Gömülü Meşhur Adamlar, sh:66; İsmail Hami Danişmend, İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, 5/117; Uzunçarşılı, Osmanlı Tarihi, 4/455; Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi'nde Şeyhülislam Fetvaları, sh:12; Cahid Baltacı, 15-16. Asırlarda Osmanlı Medreseleri, 2/672; Şemseddîn Sâmî, Kâmûsu'l-a'lâm, 4/3086; Mehmet Mermi Haskan, Eyüp Sultan Tarihi, 1/29-30)

İletişim adresi: hasan.kuduoglu@outlook.com

YESEVİ YOLU

Elhamdülillah, bağışçıların ve gönüllülerinin desteğiyle, HAYDER her geçen gün iyiye, güzele ve doğruya doğru yürüyüşüne devam ediyor. Hayra vesile olmak çok önemlidir. Çünkü Allah Celle Celâlühü sizi bir işe memur kılmışsa, bu O'nun lütfundandır. Hayrı yapan, Allah'a Celle Celâlühü şükredecek, kendisine bu imkânı verdiği için. Hayra vesile olan da şükredecek, Allah Celle Celâlühü kendisini hayır işlerinde kullandığı için. Enes bin Mâlik (r.a) der ki: Resûlullah Sâllallahü Aleyhi Ve Sellem şöyle buyurdu: **"İnsanlardan öyleleri vardır ki, onlar hayra anahtar, şerre de kilittirler. Öyleleri de vardır ki, şerre anahtar hayra kilittirler. Allah'ın, ellerine hayrın anahtarlarını verdiği kimselere ne mutlu! Allah'ın, şerrin anahtarlarını ellerine verdiği kimselere de yazıklar olsun!"** (İbni Mâce, Mukaddime, 19; Beyhakî, Şuab, I, 455)

Kerkük Yahyava kampına yardımlar gönderildi. Elhamdülillah sizlerin desteğiyle tebesüm oraya da yayıldı. Orada Türkmen kardeşlerimiz var. Osmanlı İmparatorluğu yıkılınca ağlaya ağlaya terkettiğimiz topraklar ve yitik kardeşlerimiz var. Bir türlü yüzleri gülmedi ama inşallah bundan sonra ülke olarak, millet olarak onlara daha çok sahip çıkacağız. **"Ümmet, Türkiye'ye bakar, Türkiye tarihine bakar"**

HAYDER Aşevi sizlerin desteğiyle eğitim kurumları için yemek üretimine ve dağıtımına devam ediyor. Günlük kapasitemiz 3150 kişilik üretimle devam ediyor. Aşevimiz için en önemli kalem et ve biz et ihtiyacımızı sizlerin adak, akika ve şükür kurbanı bağışlarınızla karşılıyoruz. Aşevimiz için her türlü aynı bağışlarınız, zekâtlarınız ve kurban bağışlarınız bizim için çok önemli. **Kurban için bir hisse bedeli 750 TL'dir.**

"Geleceğe Bir Fidan Dik" kampanyamız devam ediyor. 10 TL ödeyerek siz de HAYDER Hatıra Ormanına bir veya daha fazla fidan dikiyorsunuz.

Kur'an-ı Kerim dağıtımlarımız devam ediyor. Geçtiğimiz ay içerisinde 5000 adet Yasin cüzünü yine kurslarda okuyan yavrularımıza hediye ettik.

Allâhümme bârik lenâ fi Recebe ve Şa'bân, ve bellignâ Ramazân. Allah'ım, Recep ve Şaban ayını bize mübarek kıl ve bizi Ramazan'a ulaştır. Duamızı 07 Mart Perşembe günü akşamından itibaren yapabiliriz. Bu sene Receb-i Şerif ayı Regaib gecesiyle birlikte giriyor. Rabbim kavuştursun. Regaib Gecesi ve üç aylar hayırlara ve Ümmet-i Muhammed'in Sâllallahü Aleyhi Ve Sellem kurtuluşuna ve huzuruna vesile ve mübarek olsun.

18 Mart Çanakkale Savaşı'nın yıldönümü münasebetiyle tüm şehitlerimizi rahmet ve minnetle yâd ediyoruz. Allah Celle Celâlühü devlet ve millet olarak birlik ve beraberliğimizi daim eylesin. Amin.

Hep üzerimizde hissettiğimiz dualarınızı eksik etmeyiniz ve Allah'a Celle Celâlühü emanet olunuz.

**HAYDER Yönetim Kurulu Başkanı
Mehmet KAYA**

"Vurulup tertemiz alnından,
uzanmış yatıyor,
**Bir hilâl uğruna, ya Râb,
ne güneşler batıyor!"**

**HAYDER VE LALEGÜL AİLESİ
ÇANAKKALE ŞEHİTLERİ NEZDİNDE
TÜM ŞEHİTLERİMİZ İÇİN
HATM-i ŞERİFLER OKUYOR!**

Şehitlerimizi siz de Kur'an'la yâd edebilirsiniz.

0212 923 1 923

ahmetyesevi.org.tr

Lâlegül

ÖMER FARUK KORKMAZ

MÜŞAHHAS BİR SAHAFÎLİK ÖRNEĞİ NÂSIRUDDÎN el- ELBÂNÎ -1-

Ulema isnat mefhumunu olması gerektiği kadar en yüksek mertebede lüzumlu görmüş ve ilmin muhafızı olan bu kavramı, sahih bilgileri elde edebilme adına elzem kabul etmiştir. Anlattıkları güldürücü şeylerde dahi isnat zikredecek derecede nakil titizliği olan âlimler, Kur'an adına konuşma, Kâinatın Efendisi'ne herhangi bir sözü nispet etme konusunda da mesilsiz bir titizlik sergilemişlerdir.

Buna binaen nasihat babında “Mushafî olan kişiden Kur'an, sahafî olan kişiden de hadis alma” denilmiştir.

Abdullah b. Mübarek de “İsnat dindedir. Şayet isnat olmasaydı dileyen istediğini söylerdi” buyurmuştur.

Ebu'z- Zinâd'ın “Medine'de tamamı güvenilir olan yüz kişi tanıdım. Onlardan hadis alınmıyor ve (gerekçe olarak da) “Ehlinden değil” deniliyordu” şeklindeki sözü de konumuz açısından önemlidir. Çünkü bu söz ehliyet mefhumunun selefte ne kadar mühim bir mevkii olduğunu yansıtmaları açısından konumuza ışık tutar mahiyettedir.

Ulu orta herkesten hadis dinlenmeyeceğini, ders alınmayacağını ısrarla vurgulayan ve “Bu ilim dindir. Öyleyse dininizi kimden aldığınıza dikkat edin” diyen geçmiş büyükler, hocaları ilim şehrinin olmazsa olmaz kurmayları kabul etmişlerdir.

Ahmed b. Hanbel (Rahimehullah) “Kişinin elinde Resulullah Aleyhissalatü vesellem'in sözlerinin, sahabe ve tabiinin ihtilaflarının bulunduğu kitaplar olsa, ehl-i ilme bunların hangisinin alınması gerektiğini soruncaya dek dilediğini seçip tercih ederek amel etmesi veya hüküm vermesi caiz değildir” demiştir.

İlmi mâhir olan hocalardan telakki etmeyi esas alan ulema, şeyhi olmayan ve kendi üniversitesinin mezun ettiği kişileri hiçbir zaman kâle almamışlardır. Bunun için Ahmed b. Hanbel'in oğlu babasının “İnsanlar ancak haddesena ve ahberena diyenlerdir” şeklinde bir sözünü nakleder.

Ve yine oğlunun naklettiğine göre Halife Mu'tasım Ahmed b. Hanbel'e (hocası olmakla meşhur olan) İbn Ebi Duâd ile konuşmasını söylediğinde İmam yüz çevirip

“Kendisini hiçbir âlimin kapısında görmediğim biriyle nasıl konuşabilirim?!” cevabını vermiştir. Bu konuda verilebilecek misal çoksa da biz bu kadarıyla iktifa ediyoruz.

Makalemizde bahsini yapacağımız kişi de tarihte zemmedilmiş bu sahafîlik ameliyesinin bedene bürünüşüdür. el-Elbânî aslî mesleği saatçilik olan ve herhangi bir hoca ve üstattan ilim öğrenme yerine kendi kendini yetiştirme yoluna gitmiştir. Selefîlik hareketinin bâ husus hadis ilmindeki istinatgâhı olan Elbânî, sefîlik adına sefînin asla tasvip etmediği ve etmeyeceği bu metodu benimsemiştir benimsemesine ama bu usulde yetişmesinin kendisinde büyük tesirleri olmuştur.

Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi kendi üniversitesinden mezun olan bir kişilik olması münasebetiyle yer yer tezahür eden şuzûzâtından mahza inadı sebebiyle dönmediği ve işi farklı mecralara taşıdığı müşahed bir meseledir. Buna misal olarak Ebu Gudde’ yi gösterebiliriz.

Nitekim el- Elbânî, “*el-Akâdetu t-Tahâviyye*”nin İbn Ebi’l-İzz şerhine ta’lik yazmış ve müellifin Buhari ve Müslim’e nispet ettiği tüm hadislerle dipnot düşerek “Sahihtir” demişti. Bu usulün tahric usulüne aykırılığı tartışılmayacak derecede açıktır. Zira böyle bir tavır Buhari veya Müslim’deki birtakım rivayetlerin sahih olamayabileceğini düşündürmektedir.

Bu durum Ebu Gudde’ye sorulduğunda Ebû Gudde merhum da bu hakikati dile getirerek böyle bir tavrın tehlikeli olduğunu ve ilim talebelerinin zihinlerini karıştırmaktan başka hiçbir gayeye hizmet etmeyeceğini söylemişti. Ve bu görüşünü de kendisine bu soruyu soran üniversiteye yazılı bir biçimde göndererek deklare etmişti. İşte tüm olanlar bundan sonra oldu. Zira bu olaydan sonra Ebû Gudde merhuma atılan iftiraların ardı arkası kesilmediği gibi mezkûr iftiralar, sırf hakkını ve haklılığını savunmak için kendisini müstakil bir risale kaleme almaya dahi sevk etmişti.

Hocasızlığın îras edeceği kifayetsizliğinin zaman zaman bu gibi mahallerde tezahür etmesine tahammül edemeyen el-Elbânî tüm bu olanlar karşısında ancak “Bu, taliklerimde bana ait bir usuldür” diyebiliyordu.

Sîresine ve muasırlarının kendisi hakkındaki şehadetlerine baktığımızda el-Elbânî’de yine hocasız yetişmesinin kendisine ilkâ ettiği gereksiz bir aceleciliğe ve peşin hüküm verme hasletine tanık oluyoruz. Bu söylediğimize de şahitlik edecek bir hâdiseyi asrımızın değerli âlimlerinden Muhammed Avvâme hoca, H. 1398 yıllarında konuştuğu hocası Abdülaziz Uyun es-Sûd’ dan naklediyor.

“Öğle ezanından az bir vakit önce kendisini tanımadığım biri mescitte yanıma girdi. Sonra bana onun Nasır el-Elbânî olduğu söylendi. Ezanı beklemek için oturdu. Müezzin “Allahu Ekber Allahu Ekber”i geçiş yaparak üstünlü okuyunca bu kişi (el-Elbânî) hemen itiraz edip kızarak “Bu hatadır, bu bidattir” dedi. Hocamız ona “Nedir bidat olan?” diye sorunca o da “Bu, Müslim’de bulunan rivayete zıttır” dedi. Hocamız “Nedir Müslim’deki rivayet?” diye sorduğunda o “Allahu Ekberallahu Ekber” diye cevap verdi.

Bunun üzerine hocamız ona “Siz bu rivayeti İmam Müslim’e varan bir senetle hocanızdan, o da hocasından bunu Müslim’in “ra” harfinin ötresiyle rivayet ettiğini okudunuz mu, yoksa bu dediğinizi matbaa zaptına göre mi söylüyorsunuz” dediğinde el-Elbânî’nin bu yanıtı karşılığı sadece sükût olabildiği.

Bizler bu makalede Selefî kesimin “Muhaddisu’l-Asr / Asrın Muhaddisi, müceddidi” gibi amîgovârî sloganlarla göklere çıkarttıkları el-Elbânî’nin Akîde’den fıkha cumhura muhalif olan bazı görüşlerini beyan edeceğiz. Maksudumuz herhangi bir şahsı veya bu şahıs üzerinden belli bir kesimi hedef almak değildir.

Bilakis, makalenin kaleme alınış maksadı “İnsanları menzilelerine indiriniz” şeklindeki Nebevî sözün muktezasınca menzilesinden çok daha yukarıda gösterilen bir şahsiyeti olması gerektiği konuma yerleştirmekten ibarettir. Şimdi el-Elbânî’ nin bir kısım şaz görüşlerine yer verelim:

Akîdevî Sorunlar:

Makalemizde konusunu yaptığımız Nâsıruddin el-Elbânî, özellikle selefi kesimin hüccet kabul ettikleri ve neredeyse müçtehit makamında değerlendirdikleri bir şahsiyettir. Aslında bu tavır onlar adına garipsenecek bir tutum da sayılmaz. Zira aynı kesimin İbn Teymiyye ve İbn Kayyim gibileri hakkında da tutumları farklı değildir. Burada zikrettiğimiz üç şahsiyetin İslam’a faydalı hizmetlerinin de olduğunu tabi ki inkâr ediyor değiliz. Ne var ki; mezkûr kişilerin ehl-i sünnet akaidine ters düşen birtakım akîdeleri, kendi adlarına benimsemeleri yetmiyormuş gibi, bunları telif etmek suretiyle yayma çalışmaları da faydalı hizmetlerini doğal olarak perdelemektedir. Burada ümmetin itikadı söz konusudur.

Hazır konusu gelmişken hemen şu hakikatin üstünü çizelim: el-Elbânî’ nin, ilmi hayatında çizgi olarak İbn Teymiyye ve İbn Kayyim’in izlerini sürdüğü izaha gerek duymayacak kadar açık bir husustur. Bununla beraber el-Elbânî bir kısım Akîdevî konularda onlarla aynı kanaati taşımamaktadır. Bu ihtilaf bazı kere “Allah Teâla için hareketin sabit olması, maiyyetullah meselesi” gibi hususlarda İbn Teymiyye’lerin ehl-i sünnet dışı görüş belirtmelerine karşılık el-Elbânî’ nin ehl-i sünnetin görüşünü savunması şeklinde tezahür eder. Bazı kere de İbn Teymiyye’ler ehl-i sünnet gibi düşünürken el-Elbânî ehl-i sünnetin sınırını aşar.

Fakat ne gariptir ki her birerleri bu fikirleri savunurlarken ehl-i sünnet adına savunurlar. Hatta İbn Teymiyye’ nin, görüşlerini “bu selefin icmaidır” vs. gibi sözlerle desteklemesi bilenler katında meşhurdur.

Şimdi el-Elbânî’ nin Akidevi ve Fıkhî bir takım şuzûâtını tek tek zikrederim:

Tecsim Akidesine Delalet Eden İfadeleri:

el-Elbânî Akîde-i Tahâviyye üzerine yaptığı şerh ve ta’lik çalışmasında bazı Müşebbihenin “Allah hiçbir cihette / yönde olmaksızın görülecektir diyen aklına müracaat etsin” dediklerini naklettikten sonra “Buradaki cihetle yokluğa ait bir şey kastediliyorsa ki o da âlemin yukarısındadır. Orada Allah’tan başka kimse yoktur” demektedir. Görüldüğü üzere Elbânî’ nin şu ifadelerinde açık bir tecsim inancı yatmaktadır.

Aslında Elbânî bu ifadelerinde yalnız da değildir. Zira kendisini birçok konuda taklit ettiği ve yolunda yürüdüğü İbn Teymiyye de Allah’ın Arşın üzerine cülûs/ oturma anlamında istiva ettiğini, dünya semasına kendisinin minberden aşağıya inmesi gibi indiğini söyleyerek Mücessime mezhebinin yeniden temellerini sağlamlaştırma operasyonunun altına imza atmıştı.

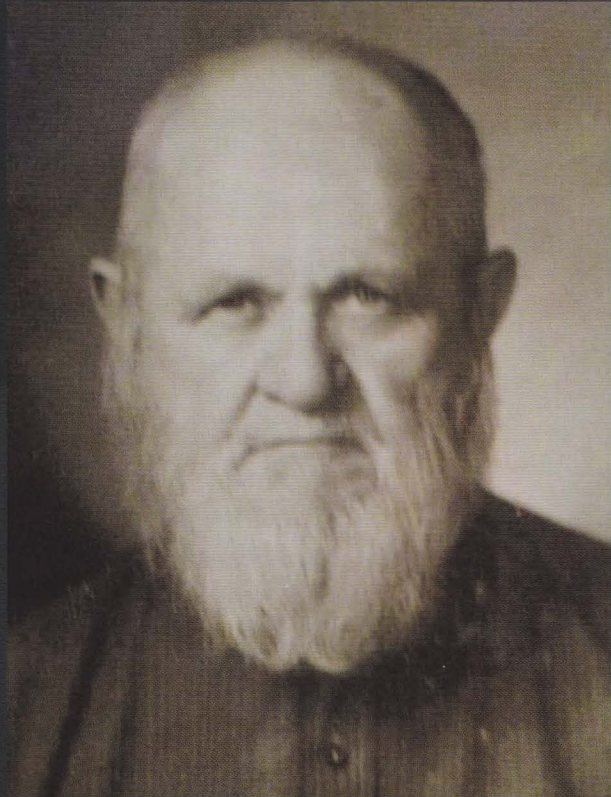
Elbânî’ de, Allah Teâlâ’ nın Arş’ın üzerinde olmadığını, mahlukatına ne mübayin, ne de mücânib olmadığını, âleme dâhil veya hariç olmadığını söyleyenlerin Kitabı ve sünneti bilmediklerini ve bunların Allah Teâlâ’ nın kendisini “*Rahman Arş’ın üzerine istiva etti*” ayet-i kerimesiyle vasıfladığı sıfatla nitelemediklerini belirtmektedir.

Elbânî, başka bir mahalde Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) in Allah Teâlâ’ nın (mescidde kıbleye yönelik vaziyette durduğu müddetçe) kulun yüzünün istikametinde olduğunu ifade eden “*قبل وجهه*” ifadesini de yorumlarken Allah’ın, kulun yüzü istikametinde olmasının Arşın üzerinde olduğu gerçeğiyle çelişmeyeceğini ispat etmeye çalışmaktadır. Bu hadis bu gerçeğe çelişmemelidir. Zira Elbânî’ ye göre Allah’ın arşın üzerinde olduğu Kur’an ve Sünnet naslarıyla, sahabe kavilleriyle tevatüren sabit olmuş bir meseledir.

Kelamullahta Harf ve Ses Konusu:

Hazreti Peygamberin döneminden sonra hevasına uyan birtakım kişilerin çıktığını ve nasları te'vil ettiklerini belirterek kelâmcıların hedef alan Elbânî, yeri geldiğinde kendi tecsim itikadını müdafaa etmekten ve tıpkı mukteda bihi olan İbn Teymiye gibi şaz görüşüne Selefin kavli damgasını vurmaktan hiç de imtina etmemektedir. İmam Zehbî'nin "Muhtasarı'l-uluuv" una yazdığı mukaddimesinde bir takım matbaa yanlışlıklarını eleştiren Elbânî bu sadette Hanbelilerin Kur'an'ın harf ve ses ile olduğuna inandıklarını ve Eş'arîlerin hilafına hak olan görüşün de bu görüş olduğunu iddia etmektedir.

Tahâvî akaidine yazdığı şerhte ise Kelam sıfatının nevi itibarıyla kadim olduğunu, fakat harf ve ses anlamında kadim olmadığını söyleyerek hakeza Allah'ın kelâm sıfatıyla ilgili görüşünün harf ve ses anlamında olan bir kelam olduğunu belirtmiş olmaktadır. Bu inancın Müşebbihe'nin kelamullahın mahiyetiyle ilgili görüşü olduğu kelam ilmine vakıf olanlarca malumdur.

Nâsiruddîn el-elbânî

Te'vil Meselesi:

Te'vil meselesi kökeni itibarıyla tartışması eskiye dayanan bir konudur. Selef, müteşâbih olan nasları icmâlî bir tevile tevile etmiş halef de daha sonra ortaya çıkan birtakım nevzuhur itikatların önüne geçebilmek için tafsîlî tevile başvurmuşlardır.

Selefi kökenli akımların karşı çıktığı tevile meselesi hakkında görüş beyan eden el-Elbânî, "Biz tevile edenlerin zındık olduklarına itikat etmemekle birlikte onların bu görüşleriyle zındıkların görüşünü savunduğuna inanmaktayız" demektedir.

Ayrıca tevile "ta'tîl" in bizatihi kendisi olduğunu söylemekle birlikte cumhur ulemanın görüşünden ayrılmaktadır.

el-Elbânî'nin bu tavrı, itikadî istikametindeki birçok konuda ayniyet arz ettiği selefi çizgiyle bu noktada da örtüşmektedir. Tevile konusundaki görüşünün Allah ve Resulü'nün, ayrıca sahabenin de görüşü olduğuna vurgu yapan el-Elbânî, kelâm ilminde tasrih edilen "Allah âlemin ne dâhili ne de hâricindedir" şeklindeki nazariyeyi şiddetle eleştirmekte ve bunu ilmine ve salahına güvenilen hiçbir âlimin söylemediğini ifade etmektedir.

Ayrıca İmam el-Buhârî'nin Kasas süresindeki "Onun vechi dışında her şey helâk olucudur" âyet-i kerimesinde yer alan "onun vechi" şeklindeki ifadeyi "onun mülkü" şeklinde tefsir etmesini bir türlü kabullenmemektedir. Bu konuda kendisine tevcih edilmiş olan soruya "Bu bir mümin ve Müslümanın söyleyebileceği bir şey değildir. Bu ifade Buhârî'nin bazı nüshalarında mevcuttur. Ve Buhârî'de aslen tatil anlamına gelen böyle bir ifade bulunmamaktadır" şeklindeki ifadelerle cevap veren el-Elbânî bu konuda da geçmiş ulemadan ayrılmaktadır.

Zira kendisine kadar hiçbir Buhârî şârihi mezkur hadis üzerinde böyle bir yoruma gitmemiştir.

Konunun en merak uyandıran noktası böylesine şaz bir görüşü gayet iddialı bir şekilde savunan el-Elbânî'nin bu görüşüne herhangi bir delil getirip getirmediğidir. Elbânî'ye göre bu tevîl Buhari adına uydurulmuştur ve bunun en bariz ispatı da "mülkehû" ifadesinin bazı Buharî nüshalarında olup bir kısımlarında olmayışdır? Peki, bu ifadenin olmadığı bir musahhah nüsha var mıdır? Varsa nerededir? İddia sahibi Elbânî'nin bu noktada somut bir delil ortaya koyduğu söylenebilir. Ayrıca işin aslı incelendiğinde böyle bir nüshanın mevcudiyetinden bahis yapılamayacağı rahatlıkla söylenebilecektir.

Geriye bir de Elbânî'nin tevîli inkâr sadedinde iddiasına delil kıldığı "seleften hiç kimsenin tevîl yapmadığı" şeklindeki iddia kalıyor. Biz burada konu hakkındaki örnekleri serdederek bu iddiayı cevaplandırmak yerine okuyucuyu, İmam et-Taberî'nin "*Camîu'l-beyân*"ı gibi tüm rivayet tefsirleri, İmam el-Beyhakî'nin "*el-Esmâ ve's-Sıfât*"ı, Mahmud Muhammed Hattab es-Sübkî'nin "*İthâfu'l-kâinât*"ı, Zeynuddîn el-Makdîsî "*Ekâvîlu's-sikât*"ı gibi eserlere yönlendirmekle iktifâ edeceğiz.

Tevessül ve İstiğâse

Nasıruddin el-Elbânî'nin akidevî konularında selefi ekole yakınlık arz ettiğini geride belirtmiştik. Tevessül ve istiğâse konusunda mezkûr camianın tevessülün üç nevisini (Esmâ-i hüsnâ, amel ve dua) kabul ettikleri halde dördüncü nevi olan zat ile tevessülü kabul etmediklerini de biliyoruz. Elbânî'nin konu hakkında kaleme aldığı müstakil risalesine göz attığımızda onun da tevessülün ilk üç çeşidini kabulle karşıladığını ve zat ile tevessüle karşı çıktığını görmekteyiz.

"Et-Tevessül envâ'uhû ve ahkâmuhû" isimli eserinin baş taraflarında; uzun asırlardır Müslümanların çoğunluğunun dualarında "Allah'ım nebinin senin katındaki hakkı,şerefi ve kadrü kıymeti hürmetine beni affet" demeyi adet haline getirdiklerini ifade eden el-Elbânî,

asırlardır bütün bir ümmetin meşru tevessülü yanlış anladıklarını söylemektedir.

Tevessülün lügavi ve Kur'an'daki manasını açıklayarak devam eden el-Elbânî vesileyi kevnî ve şer'î vesile olarak iki kısımda inceler. Daha sonra kendisince meşrû olan vesilenin ilk üç çeşit vesile olduğunu tasrih eden el-Elbânî, ulemanın tecviz ettiği zat ile tevessülü ret etmekle yetinmeyip bu konuda serdedilen delillerin bir bir tahlilini yaparak hiçbirinin zat ile tevessülün meşru olması konusunda yeterli olmadığını ifade etmektedir.

İstiska ve darîr rivayetleri gibi hadislerin zat ile tevessülün meşruiyetini ispat etmekte kâfi olmadığı ve hatta bu rivayetlerin bahsi yapılan konuyla alakalı olmadığına yönelik uzun uzadıya izahlarda bulunan el-Elbânî, aslında lisan-ı hâliyle bize bu eseri yazmasındaki gayenin meşru olan tevessülü ortaya koymaktan öte, zat ile tevessülü tecviz eden âlimleri tamamıyla dalalet nispet ettiğini söylemektedir.

Zat ile tevessülü inkar sadedinde el-Butî'nin "Fıkhu's-Sîre"sinde kendisini tenkit ettiğini belirten el-Elbânî, görüşünü birden bire bütün bir selefe nispet ederek, Butî'ye hitaben "sen bana ret yapmakla eslafın tamamına ret yapmış ve İmam Ebu Hanife gibileri tekfir etmiş oluyorsun" demek suretiyle dudak uçuklatan iddialı cümlelere de yer vermektedir.

Zat ile tevessül yapanlara "hak yoldan sapanlar (dâllüne ani'l-hak) ifadesini kullanmakta herhangi bir beis görmediğini ifade ederken bu görüşünü delillendirme babında Cenâb-ı Hakk'ın da Peygamber'ine vahiyden önceki haline binaen "dâll ifadesini kullandığını söyleyen el-Elbânî bu noktada da tabirlerini örselemeyi başaramamaktadır. Velhasıl; tevessül edenlere bakış açısıyla Peygamber (*Aleyhissalatü vesselam*)'in vahiyden önceki halini kıyas etmektedir.

Devâm edecek inşâallâh.

Dipnotlar

لا تأخذ القرآن من مصحفي ولا الحديث من صحفي
şeklindeki söz. Mushafi; Kur'an'ı Mushaf'tan öğ-
renerek herhangi bir hocadan öğrenmeyen kişidir.
Sahafî de hadis ilminde aynı tavrı sergileyene den-
mektedir. Bkz. Mahmut Tahhan, *Teysiru Mustala-
hi'l-Hadis*, s. 213 Mektebetu'l-Mearif, Riyad 2011,
B.X

es-Sehavi, *Fethu'l-Muğîs*, II/2⁶² Daru'l-Kütü-
bi'l-İlmiyye, Beyrut-Lübnan, 1403 B. I

Ali el-Kari, *Şerhu Şerhi Nuhbeti'l-Fiker*, s. 157
Daru'l-Erkam, Beyrut-Lübnan

Tahir el-Cezairi, *Tevcihu'n-Nazar*, I/ 89 Da-
ru'l-Beşairi'l-İslamiyye, Beyrut-Lübnan 2009, B.II

Muhammed b. Alevi el-Maliki, *el-Menhelu'l-La-
tif*, s. 27 el-Mektebetu'l-Asriyye, Beyrut 1428

İbn Kayyimi'l Cevziyye, *İ'lâmu'l-Muvakki'in*, I/
44 Daru's-Saade

Kadı İyaz, *el-İlma'*, s. 28 Daru't-Türas, Kahire,
el-Mektebetu'l-İtkiyye, Tunus 1970

Kadı İyaz, *a.g.e.* a.y.

Abdülfettah Ebu Gudde, *Kelimâtun fî keşfi
ebâtîl ve'ftiraât*, Mektebu'l-Matbuati'l-İslamiyye,
1411,el-Elbânî, Ebu Gudde'nin bu risalesine daha
sonra yazdığı “*Keşfu'n-nikâb ammâ fî kelimâti Ebî
gudde mine'l-ebâtîli ve'l-iftirâât*” şeklindeki risa-
leyle cevap vermiştir. B.II, 1978

Ebu Gudde, *a.g.e.*, s. IV

Muhammed Avvame, *Eseru'l-Hadisi's-Şerif*, s.
51 Daru'l-Minhac, Cidde, 2009, B.VI

Ebu Davud, Edeb:42, No:4844

Hasen b. Ali es-Sekkaf, *el-Bişare ve'l-İthaf bima
beyne İbn Teymiyye ve'l-Elbani fi'l-Akideti minel İh-
tilaf*, el-Mektebetu't-Tahassusiyye, 2007, B.III

Saib Abdülhamid, *İbn Teymiye Hayatuhu ve Aka-
iduhu*, s. 129 Mektebetu'l-ğadir, Beyrut-Lübnan
2002, B.II

el-Elbânî, *Şerhu'l-Akideti't-Tahaviyye*, s. 182,
Daru'l-Fikri'l-Arabî

İbn Battuta, *Rihletu İbn Battuta*, S. 68, el-Matba-
atu'l-Hayriyye, 1322, B.1

Bu hususta ehl-i sünnetin görüş ve edillesini beyan
sadedinde Said el-Fûde hocanın “*Hüsni'l-muhâce-
ce*”si okunmaya değerdir. (Daru'l-İmâmî'n-Nevevî)

Kur'an, Taha 5

el-Elbânî, *Şerhu'l-Akideti't-Tahaviyye*, s. 185

Abdullah el-Hererî, *Dalâlatu'l-Elbânî*, s. 12 Da-
ru'l-Meşari', 2007, B.III

ez-Zehebi, *Muhtasaru'l-Uluvv*, s. VII, el-Mekte-
bu'l-İslamî, Dimeşk, 1981, B.I

Muhammed Nasıruddin el-Elbânî, *Fetâva'l-El-
banî*, Mektebetu't-türâsi'l-islâmî, 1994, b.I s. 522-
23

el-Elbânî, *a.g.e.*, s. 523

Mesela İbn Baz “*Fetava*”sında ehl-i sünnet
ve'l-cemaat'dan ehl-i ilim olanların tevile gitme-
diklerini ve tevile gidenlerin bir kısım Cehmiye ve
Mu'tezile olduklarını söyleyerek tıpkı el-Elbani gibi
kendi itikadını doğruluk anlamında mutlaklaştırıp
cumhur ulemaya etiket arama peşine düşer. Bkz.
Abdülaziz b. Abdullah b. Baz, *Fetava Nurun ale'd-
derb*, Müessesetu's-şeyh Abdülaziz b. Baz el-Hay-
riyye I/50, Benzer ifadeler için bkz. İbn Baz, *Fetava
ve Tenbihat ve Nasaih*, Daru'l-Cil, Beyrut, 1991, B.I
s. 20, Muhammed b. Salih el-Useymin, *Mecmuu
Fetâva ve resâili'l-Useymin*, Daru'l-vatan, Riyat,
1407, B.I, I/115

el-Elbânî, *a.g.e.*, s. 522

el-Elbânî, *a.g.e.*, s.523

Elbânî'nin ilim anlayışında cumhura tabi olmak
yoktur. İmam Tahavî'nin “ters düşmek, şaz kalmak
ve ayrılmaktan sakınırsız” şeklindeki ifadesine not
düşen el-Elbânî, böyle bir zorunluğun olmadığını,
kitapta veya sünnette cumhura uyma şeklinde bir
düsturun yer almadığını ifade etmektedir. Nasirud-
din el-Elbânî, *el-Akidetu't-Tahaviyye*, s. 48

Muhammed Nasıruddin el-Elbânî, *et-Tevessül
envâ'uhû ve ahkâmuhû* Mektebetu'l-Mearif, Riyat,
2011, B.I, s. 9-10

el-Elbânî, *a.g.e.*, s. 51 vd.

el-Elbânî, *a.g.e.*, s.77

Muhammed Nasıruddin el-Elbânî, *Fetâva'l-El-
banî*, s.432

İlm-i Hâl

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA
FIKİH KURULU

KUR'ANDAN BAŞKA KAYNAK TANIMAYIZ TERÂNESİYLE ARZ-I ENDAM EDENLER

Allah'a hamd, Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e
ehl-i beytine ve ashabına salat-u selam olsun

Allah Teâlâ'ya sonsuz hamd olsun ki Kur'ân-ı Kerim'i bizlere doğru yolu belirleyici olarak gönderdi. Kitabını açıklayan, beyan eden ve en doğru şekilde anlaşılmasını sağlayan Resulüne salat-u selam olsun! O Resulün anlattığı, açıkladığı Kur'ân-ı Kerim'i her türlü yanlış anlayıştan, yanlış yorumlamalardan muhafaza edebilmek için tüm gayretlerini ortaya koyan ashab-i kiram, tabiin ve tebe-i tabiin ve de onların izinden giden tüm alimlere de selam olsun!

Kuşkusuz Kur'ân-ı Kerim en hakiki ilimdir. Bozukluk ve yanlışlık hiçbir şekilde ona yol bulamamıştır ve bulamayacaktır, muhafızı bizzat Allah Teâlâ'dır.

Birtakım kirlî eller, Kur'ân-ı Kerim'in Arapçasında bir değişiklik yapamayacağını farkına varınca, ilelebet bunu başaramayacaklarını anlayınca Kur'ân-ı Kerim'in Arapça lafzıyla uğraşmaktan vazgeçmiş, yorumlanması noktasında kendi istedikleri yaşamı Kur'ân-ı Kerime söyletebilmek için önlerindeki engelleri kaldırmayı hedeflemişlerdir. Hiç kuşkusuz bu engellerin en önde geleni sünnet-i şeriftir. Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'i ve onu bizlere aktaran sahabeyi devre dışı bırakıp akıllarına göre Kur'ân-ı Kerimi yorumlayarak istedikleri yaşamı ona söyletmenin yolunu açmak için bu tezgâhı kurmuşlardır.

Önceleri mezhep anlayışını yıkmak ve İmam Ebu Hanife, İmam Malik, İmam Şafi ve Ahmet b. Hanbel (Allah hepsine rahmet etsin) emsali müçtehitleri devre dışı bırakmak için fikhın bir yorum olduğunu, bağlayıcı olmadığını, onların zamanına ait kurallar olduğunu efkâr-i umumiyyeye yutturmaya çalışmışlardır. Bunun için buldukları her türlü ihtilafı kitap, mecmua ve medya yoluyla halkın önüne sürüp kafaları karıştırmışlardır.

İnsanların kafaları bir miktar karışınca hadis-i şerifleri ortadan kaldırmak, onlara olan güveni azaltmak için devreye arzularına hizmet edecek birtakım proflar (!) sokmuşlardır. Bunlar hadis-i şeriflerin zayıf olduklarını ispat edebilmek adına her türlü hezeyanı araştırma ürünü birer bilgi olarak halka sunarken kendi emellerine uygun düşen bazı hadis-i şerifleri kabul ederek, hatta sloganlaştırarak yer yer komik durumlara düşmekten de kendilerini kurtaramamışlardır. Sözgelimi: “Bir hadis bulduğunuzda onu Kur’ân-ı Kerim’e arz edin, ona uygun olursa onu alın”¹ şeklindeki rivayeti esas alarak, kendi istedikleri Kur’ân-ı Kerim yorumuna uymayan hadis-i şerifleri uydurma gösterme çabasına girenler olmuştur.

Son geldikleri noktada dillerine dola-dıkları “Kur’ân’dan başka kaynak tanımayız” teranesiyle arz-ı endam eden bu zevat, Kur’ân-ı Kerim’in son derece açık olduğunu ve her şeyin Kur’ân-ı Kerim’de mevcut olduğunu iddia ederek arzularını tatmin etmişlerdir, diyeceğiz ama bu da onlara yetmedi; Kur’ân-ı Kerimin bazı ayetleri arzularına gem vurduğundan onları kâh sözlük anlamlarını tahrif, kâh o zamanın örfü-adeti diyerek geçiştirmeye ve görmezden gelmeye çalışarak tatmin olmuşlardır.

Halbuki Kur’ân-ı Kerim’in birçok yerinde geçen “Allah’a ve Resulüne itaat edin”² ayet-i kerimeleri günümüz insanının Allah Resulüne itaat etmesinin ancak ve ancak hadis-i şerifler yoluyla mümkün olabileceğini açık bir dille haykır-maktadır.

Evet, Kur’ân-ı Kerim eşsiz kaynaktır, onda asla batıl bir şey yoktur. Bu doğrudur. Fakat bu kişilerin bu sözleriyle amaçladıkları, tıpkı Haricilerin “Hüküm yalnızca Allah’a aittir”³ ayet-i kerimesini ağızlarına dolayıp Hz. Ali’nin hak davasına karşı çıkmaları gibidir. (Allah kendisinden razı olsun) Hz. Ali onlara; “De-diğiniz haktır, ama bu sözle kastettiğiniz batıldır” diyerek sözün hak olmasının yeterli olmayacağını, söylenme amacının da hak olması gerektiğini vurgulamıştır.

Bu kirli ellerin Kur’ân-ı Kerim üzerine düşerek amaçlarının dinde tahrif yapmak olduğu esasen izahtan varestedir. Bu yüzden meseleyi daha fazla uzatmadan Kur’ân-ı Kerim’in lafızlarına dair bilin-mesi icap eden birtakım konulardan bahsetmek isteriz.

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخْرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلِّ مَنْ عِنْدَ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ

“O, sana Kitab’ı indirendir. Onun (Kur’an’ın) bazı âyetleri muhkemdir, onlar kitabın anasıdır. Diğerleri de müteşabihtir. Kalplerinde bir eğrilik olanlar, fitne çıkarmak ve onun olmadık yorumlarını yapmak için müteşabih âyetlerinin ardına düşerler.

Oysa onun gerçek manasını ancak Allah bilir. İlimde derinleşmiş olanlar, “Ona inandık, hepsi Rabbimiz katındandır” derler. (Bu inceliği) ancak akıl sahipleri düşünüp anlar.”

Yani ayet-i kerimelerin bir kısmı muhkem bir kısmı da müteşabih⁴. Muhkem; mânâsı ve murada delaleti kesin ve açık olan, kelime ve cümleleri başka anlamlara çekilmeye engel, sağlam ve şaşmaz ifadeli olan ayet-i kerimelere denir, “bunlar ümmü’l-kitaptırlar”, kitabın esaslarıdır.

Hak ile batılı ayıran, hakikatleri tasdik edip ortaya koyan asıl bunlardır. İlimde ve amelde peşine düşülmesi ve uyulması gereken temel ilkeler bunlarla belirlenir. Bunların karşılığında müteşabih olan ayet-i kerimeler vardır.

Muhkem, iki çeşittir biri; özel anlamda muhkem yani manası son derece açık tahsis ve tevile ihtiyacı olmadan net olarak bilinenlerdir. Bir de genel anlamda muhkem vardır ki tahsis, tevil veya neshedilme ihtimali olsa da bir delil bulunmadıkça zahir manalarını terk etmenin caiz olmadığı muhkemlerdir. Aynı şekilde müteşabih de özel anlamıyla kast edildiği mana ancak Allah Teâlâ tarafından bilinebilir.

Genel anlamda müteşabih ise bazıları (hafî olanlar) lügatte derinlemesine tahkikle bilinir bazıları (müşkil olanlar) içtihatla bilinir, bazıları (mücmel olanlar) da ancak, ayet-i kerime veya hadis-i şerifle bilinebilir. Buna göre genel anlamlarıyla muhkem ayetler;⁵ zahir, nas, müfesser ve muhkem olarak dört kısımdır. Müteşabih⁶ ayetler de; hafi, müşkil, mücmel ve müteşabih⁷ olarak sınıflandırılmıştır.⁸

Yukarda zikredilen Ayet-i kerimede Muhkemat ile müteşabihat tam karşıt birer şık olarak zikredilmiş olduklarından kendilerine mahsus özel bir anlam ifade ederler. Muhkemat tabiri ilk dörde, müteşabihat tabiri de ikinci dörde şamil olmak üzere genel anlamlarına hamledilmiş olurlar. Bu ayet-i kerime Allah kelâmının anlaşılması, tefsir usulü ve hüküm çıkarmaya, içtihat etmeye ilişkin en mühim prensibi ortaya koyar; herhangi bir kelâmı veya kitabı iyice anlayabilmek için aklen ve naklen gerekli olan tek yol budur.

Özellikle hukuk ve fıkıh meselelerini anlamak için bu usul, bu prensipler, kesinlikle bilinmesi gereken koşullardandır. Bunları bilmeyenin Kur’ân-ı Kerim meâlini yapabilmesi mümkün olmaz. Ancak başka meallere bakarak kopyala-yapıştır şeklinde bir meal yapabilir veya bunların dışına çıkıp aklını esas alarak meal yazmaya kalkışır ki günümüzdeki bazı meal-ler (!) emsali komik duruma düşer.

İşte ayet-i kerimeler böyle muhkemat ve müteşabihat şeklinde iki kısma ayrılmıştır. Asıl uyulacak ümmü’l-kitap da müteşabihat olanlar değil, muhkemattır. Fakat kalplerinde eğrilik ve kaypaklık olanlar, doğruluktan hoşlanmayıp eğrilikten, yamukluktan ve sapıklıktan zevk alanlar, muhkematı bırakırlar da kitabın müteşabih olan âyetlerinin peşine düşerler, onları esas alırlar, dumanlı hava ararlar.

Çünkü fitne çıkarmak, hakkı ve hakikati karıştırıp, halkı şüpheye düşürmek ve şaşırtmak suretiyle doğru yoldan çıkarmak ve belaya uğratmak isterler ve onu kendi gönüllerine ve keyiflerine göre eğri büğürü tevil etmek arzusunu beslerler.

Sözgelimi; Kur’ân-ı Kerimde “namazı dosdoğru kılın”⁹ buyurulmuştur. Şimdi Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)’in namazı nasıl kılacağını beyan eden hadis-i şerifleri ve sahabe uygulamalarını dikkate almayarak sırf Kur’ân-ı Kerimden hareketle namazı dosdoğru kılabilir miyiz?

Kur’ân-ı Kerimde rükû edin, secde edin, kıraatte bulunun, kıyama durun şeklinde namazın bazı esaslarını bilebilsek de hadis-i şerifler olmadan hangisinin önce hangisinin sonra ne kadar, kaç secde olduğunu bilmemiz mümkün olmaz. Sonra oturuş ne zaman ve kaç rekât oldukları bilinemez, bunların hepsi mücmeldir, ancak ve ancak hadis-i şeriflerle bilinebilirler.

Alimlerimiz hadis-i şeriflerden ve sahabe uygulamalarından yola çıkarak bunları bize bildirmişlerdir. Hangi şeyler namazı, orucu bozar, hangileri bozamaz. Faiz çeşitleri, haccın yapılışı, ceza gerektiren fiiller ve emsali birçok konunun hepsi Kur’ân-ı Kerimde mücmel olarak zikredilmiş beyanı Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)’e bırakılmıştır.

Sadece meale bakıp, alimlerimizin tefsir, fıkıh ve diğer kitaplarına bakmadan mealden neyi nasıl, ne kadar yapabileceğimizi bilebilir miyiz?

Yine ayet-i kerimelerde müsterek kelimeler vardır. Sözgelimi; “وَالْمُطَلَّقَاتُ وَيَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ” ayet-i kerimesindeki “kuru” şeklinde okunan kelimeye meal olarak ne mana verilebilir, “boşanan kadınlar üç karr” bekleyecekler, “kuru” kelimesi “karr” kelimesinin çoğuludur, bununla kastedilen üç temizlik dönemi mi yoksa üç hayız dönemimi

bekleyecek, meale bunu yansıtmak nasıl mümkün? Hanefi mezhebine göre üç âdet dönemi beklemesi gerekirken, Şafii mezhebine göre üç temizlik dönemi bekleyecektir. Bu yüzden mealler, ancak hadis-i şerifler ve alimlerimizin tefsiri ışığında faydalı olurlar.

Şurasını kesin olarak ifade edelim; biz, Kur’ân-ı Kerim’in mealini okumayın demiyoruz asla, bilakis okunması gerek fakat ya tefsirle birlikte okunmalı veya okunan meal sağlam olmalı ve ondan hüküm çıkartmaya kalkışmamalıyız.

İmam Gazzali, “*İlcâmu’l-Avam an ilmi’l-Kelam*” isimli eserinde özetle şöyle der: Kur’ân-ı Kerimin tercümesini yapmak mümkün değildir, zira bir dilde kullanılan bir kelime, hakikat anlamıyla bir manaya gelse de mecaz anlamıyla birden çok anlama gelebilir. Diğer dilde bu kelimenin karşılığı olan kelimenin bu anlamları olmayabilir.

Bu yüzden alimler, Kur’ân-ı Kerimin tercümesinin yapılamayacağına sözbirliği halindedirler. Ancak meali yapılabilir. Meal ise dönüp varacağı mana, kast edilen mana demek olur. Yani tamı tamına değilse de hedeflenen ana mana açısından ele alınarak diğer bir dile aktarılabilir.

Yukardan beri tüm anlattıklarımızdan anlaşılmalı ki okuyacağımız mealin hadis-i şerifler, sahabe açıklamaları ve alimlerimizin beyanı doğrultusunda yazılmış bir meal olması şarttır. Hadis-i şerifleri kabul etmeyen, sahabe açıklamalarını es geçen, alimlerin tefsirini gereksiz gören kişiler tarafından yazılan mealler, sapkınlığı artırmaktan öte ne olabilir ki!

“Sadece Kur’ân bize yeter” diyenlere soracak olsak **“Onlar cennetlerdedirler. Birbirlerine suçlular hakkında sorular sorarlar ve dönüp onlara şöyle derler: “Sizi Sekar’a (cehenneme) ne soktu? Onlar şöyle derler: “Biz namaz kılanlardan değildik.”**¹⁰

Bu ayet-i kerimede namaz kılanlar değildik deniyor fakat hadis-i şerifler, sahabe açıklamaları, alimlerin tefsirleri doğrultusunda burada kastedilen “biz iman eden değildik” anlamıdır. Yani meşrut zikredilmiş, şart kastedilmiş bir mecaz vardır.

Şimdi bu “Kur’ân’dan başka kaynak tanımayan” sünnet karşıtlarına sormak gerek, namaz kılmayan kişi, namaz kılmadığı için kâfir olur mu? Bu hükme mi varacaklar, bunu söyleyecekler mi, yoksa çeşitlilikleri tutup, Yahudi ve Hristiyanları da cennete mi sokacaklar.

Bir tarafta Allah’a ve ahirete imanı yeterli görecektir, Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’e imanı gerekli görmeyecek, Yahudi ve Hristiyanları cennete sokacaklar, diğer tarafta salt Kur’ân-ı Kerime bakarak sadece namaz kılmayanı ebedi cehenneme mi gönderecekler.

Ey Müslüman! Akli başa devşirme zamanıdır, kalabalık fikirler arasında

Dipnotlar

Yahya b. Main bu rivayet hakkında asılsız olduğunu ve zındıklar tarafından uydurulduğunu söyler. (Müsned-i Ahmet 1715 nolu hadisin dipnotu Şuayb Arnavut tahkiki); el-İbânetü’l-Kübra da (hadis no: 102) İbni batta: İbnu’s-Sacî’nin aktardığına göre babası buna mevzu demiştir.

Al-i İmaran, 32, 132; Nisa, 59; Maide, 92; Enfal, 1, 20, 46; Nur, 54; Muhammed, 33; Mücadele, 13; Teğabun, 12

En’an, 57; Yusuf, 40, 67

“Muhkem” kelimesi lügatte bozulmaktan uzak, gerçek ve sağlam demektir ki, hikmet kelimesi de

nefsimizi motive edip hoşumuza giden yaşantıyı Kur’ân-ı Kerim’e söyletmeye çalışmaktan vaz geçme zamanıdır. **“Allah, bir sivrisineği, ondan daha da ötesi bir varlığı örnek olarak vermekten çekinmez. İman edenler onun, Rable-rinden (gelen) bir gerçek olduğunu bilirler.**

Küfre saplananlar ise, “Allah, örnek olarak bununla neyi kastetmiştir?” derler. (Allah) onunla (ayet-i kerimeyle, Kur’ân-ı Kerimle) birçoklarını saptırır, birçoklarını da doğru yola iletir. Onunla ancak fasıkları saptırır”¹¹

Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’den günümüze kadar sahabe, tabiin, tebe-i tabiin ve tüm İslam alimlerinin sözbirliğiyle dinen gerekli gördükleri şeylerden sakın ha asla vaz geçme!

Günümüzde sözüm ona bazı bilgele-rin(!) bu esasları yerinden oynatıp nefsanî arzularına hizmet ederek veya arkadaki kirli ellerin İslam’ı yıkmak için düzenledikleri operasyonda bir piyon vazifesi görerek süslü kelimelerle oynattıkları tiyatroya zinhar aldanmayasın!

Allah Teâlâ cümlemizi Kitab-i Aziz’ini gereği şekilde okuyup, Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’in izinde onu yaşayanlardan eylesin, âmin!

bununla ilgilidir. İki şeyin birbirine karşılıklı olarak ve eşit olarak benzemelerine de teşabüh, benzenlerden her birine de müteşabih denilir ki, birbirinden seçilemez, insan zihni onları birbirinden ayırt etmekten aciz kalır. Teşbih ve müşabehet, (yani benzetme ve benzeme) tabirlerinde bir taraf eksik ve ikinci derecede, diğer taraf tam ve esas olur. Teşabühte ise her iki taraf aynı kuvvette ve eşit benzerlikte olur, benzer yönleri ayrıntıları ortadan kaldırılamaz, birbirinden seçilemez olurlar.

Eâm manada muhkemler

Özel anlamda müteşabih değil de genel anlamda müteşabih; müteşabih bi mana eâm

Bir sözün sırf kipine göre mânâsı belli olursa ona “zahir” denilir ki, muhkem çeşitlerinin en aşağı derecesidir. Bunun tevile veya tahsise veya neshe ihtimali bulunabilir. Fakat tevil, tahsis veya nesh delile muhtaç olduğundan, delil bulunmadığı müddetçe zahirinde kesinlik ifade ederler. Eğer bu mânâ kelâmında sözün kendi siyaki olmuş olursa, sözü söyleyen de bu maksatla söylemiş ise o zaman nass olur. Bir üst derecede te’vil ve tahsis ihtimali kalmayınca müfesser olur. Ancak nesih ihtimali bulunabilir. Nesih ihtimali de kalmamış olursa bu da özel anlamıyla muhkem olur. Bunun hepsinin hükmü, bilmeyi ve amel etmeyi gerekli kılar. Birbiriyle çatışma olduğu zaman hangisi daha kuvvetli ise o tercih edilir.

Bunlara karşılık, bir sözün esas anlamı lafzının sığasından değil de başka bir arızî sebeple gizli tutulmuş bulunursa hafî; böyle değil de mânânın haddizatında çok ince, herkesin kavrayamayacağı ve nüfuz edemeyeceği, edenlerin de derinden derine düşünmedikçe kavrayamayacağı derecede kapalı olması veya bir bedî istiâre bulunması gibi bir sebepten doğan bir gizlilik ve derin düşünmeyi gerektiren bir yönü varsa müşkil; lafzın sığasının çeşitli mânâlara eşit olarak gelme ihtimali olur da bu mânâlardan hiç birinin tercihinine karine bulunmazsa, fakat bu manyı anlatacak bir hadis-i şerif emsali delil bulunabilirse mücmel; gerçekten murad edilen mânâyı anlamak ümidi ve ihtimali ke-silmiş olursa o da katıksız müteşabih olur. (Taftazani; Telvih, Molla Hüsrev, Mir’atu’l-Usul)

Müteşabih ayet-i kerimeler her biri kast edilmiş olabilir gibi görünen birbirine benzer, çeşitli mânâlara ihtimali olan ayet-i kerimelerdir ki delalet ettiği manaların hepsi mi, yoksa biri mi kast edilmiş olduğu açıkça seçilemez. Aslında söyleyene ve gerçeğe göre, hiçbir şüphe ve tereddüt olmadığı halde dinleyene göre bizzat anlaşılması kapalı (hafî) veya müşkil veya mücmel veya mümteni’ (imkânsız) bulunur. Mücmel derecesinde ki ayet-i kerimelerin bu kapalılıkları veya birçok anlama gelme olasılıkları ancak muhkemat ile mukayeseleri veya hadis-i şerifler sayesinde giderilebilir. Zahir karşılığında hafî, na s s karşılığında müşkil, müfesser karşılığında mücmel, muhkem-i has karşılığında da özel anlamıyla müteşabih vardır. Binaenaleyh kitap, bütünlüğü içinde ele alındığı zaman bu hikmetli üslup ile müteşabihatın muhkemata dönüşmesi bakımından, hepsi muhkem demektir: **“Bunda hiç şüphe yoktur.”** (Bakara, 2/2) ve **“Bu öyle bir kitaptır ki, âyetleri muhkem kılınmıştır.”** (Hûd 11/1). Ayet-i kerimleri bu manayı anlatır. Bunun aksine bu hikmete aykırı olarak müteşabihat kitabın anası farz edilir de muhkem olan âyetler müteşabihat ile te’vil edilirse, yani müteşabih âyetler esas kabul edilirse, o zaman da kitabın hepsi müteşabih olmuş olur. **“Allah, sözün en güzelini; âyetleri, (güzellikte) birbirine benzeyen ve (hükümleri, öğütleri, kıssaları) tekrarlanan bir kitap olarak indirmiştir. Rablerinden korkanların derileri (vücutları) ondan dolayı gerginleşir. Sonra derileri de (vücutları da) kalpleri de Allah’ın zikrine karşı yumuşar. İşte bu Kur’an Allah’ın hidayet rehberidir. Onunla dilediğini doğru yola iletir. Allah, kimi saptırırsa artık onun için hiçbir yol gösterici yoktur.”** (Zümer, 39/23). Ayet-i kerimesi de bu manayı ortaya koyar.

Bakara/43

فِي جَنَاتٍ يَتَسَاءَلُونَ (40) عَنِ الْمُجْرِمِينَ (41) مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ (42) قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ (43)

Bakara,26

Güldeste

Mustafa Özşimşekler

SON NEFES ENDİŞESİ TAŞIYOR MUYUZ?

“Son nefesimi imanla veremezsem” diye korktuğumuz oluyor mu hiç? “Ya imansız ölürsem” diye bir endişe zaman zaman içimizi kemiriyor mu?.. Zira son nefes çok önemli... İmanla ölen kimse günahı olsa bile eninde sonunda mutlaka selam yurdu olan cennete girer. Fakat son nefeste imanını kurtaramayan kimsenin artık cennete girme ihtimali kalmaz ve azap diyarı olan cehennemde ebedi olarak kalır. Dolayısıyla imanlı ölmek bir manada aşığın mâşûkuna kavuşmasıdır ama imansız ölmek ebedi bir ayrılık, azap ve hüsrandır.

Elhamdülillah şu anda imanlıyız ve mü'min olmak elbette büyük bir bahtiyarlıktır. Lakin asıl mesele imanlı olmaktan ziyade imanla ölebilmek, son nefesi imanla verebilmektir. Onun için insan, ölmekten değil imansız ölmekten korkmalıdır. Çünkü imansız ölenin bütün iyi amelleri sıfırlanır ve yok olur. Yani kişinin hayatı boyunca yaptığı salih amellerin kabul olması, son nefeste imanlı ölmesine bağlıdır. Dolayısıyla imansız ölmek, insan için en büyük felakettir.

İmânsız Ölmekten Korkmanın İmansız Ölmesinden Korkular

Üzülerek görüyoruz ki, günümüzde bu

endişeyi taşıyan, “son nefesimde imanımı kurtaramazsam” diye korkan kimseler, maalesef eskiye nazaran yok denecek kadar azaldı. Hatta birçoğumuzun böyle bir derdi bile yok. Bazıları da umursamaz bir tavırla; “nasıl olsa Müslümanız, cehenneme girsek bile sonunda oradan çıkıp cennete gireriz.” Diye düşünüyor. Sanki cehennem azabına düşer olmak basit bir şey... Ayrıca bu durum son nefesimizi imanla verebilirsek geçerlidir. Yani şu anda imanlı oluşumuz, imanla öleceğimiz anlamına gelmiyor. Çünkü Peygamberler dışında hiç kimsenin son nefeste imanını kurtarma garantisi yoktur.

Bütün veliler imansız ölmekten korkmuşlardır. Her ne kadar Allah-u teala'ya kurbiyetleri olsa da, son nefeslerinde imanlarını kurtaramamak endişesi taşımışlar ve hiç biri bu konuda kendisini garanti görmemiştir. Hz. Ömer (Radiyallahu Anh) bile cennetle müjdelenmiş olmasına rağmen, son nefesinden endişe ettiği için bir keresinde Beytullah'ı tavafederken:

- **Yâ Rabbi! Eğer saîdler listesindeysem ne olur beni orada sabit kıl. Yok eğer şakîler listesindeysem, ne olur beni oradan sil de saîdler listesine yaz!** Diye, göz yaşlarıyla dua etmiştir. Koskoca Hz. Ömer böyle bir endişe duyuyor ve kendini garanti görmüyorken, biz kendimizi nasıl garanti görebiliriz? Hatta Hz. Ömer (Radiyallahu Anh), münafıkların listesi kendisinde bulunan Hz. Huzeyfe (Radiyallahu Anh)'a:

- **Yâ Huzeyfe! Ben de o listede var mıyım?** diye sorduğu herkesçe bilinen bir rivayettir. Resûlullah'ın ikinci halifesi ve adaletin güneşi olmasına rağmen, Hz. Ömer nefisini bu denli hakir görüyor ve münafıklar listesinde olmaktan böylesine korkuyorken, peki biz merak ediyor muyuz “acaba ben hangi listedeyim” diye?..

Halbuki ibadet ve taat noktasında bizim dağlar kadar eksiklerimiz var, nefsanî meşguliyetler adeta bizi sarıp sarmalamış ve neredeyse boğazımıza kadar dünyaya batmışız. Bununla birlikte dinimizi, itikadımızı

mızı tahrip edip bozmak için Ehli Sünnet dışı bazı çevreler tarafından sistemli bir şekilde yapılan itikadi saldırılar ise ayyuka çıkmış... Böyle bir durumda imanla yaşayabilmek için bile bir hayli çaba ve gayret sarfetmek gerekiyorken, adeta can pazarı olan son nefeste imanı kurtarmak konusunda herhangi bir endişe duymamak, nasıl bir umursamazlıktır. Oysa şeytan, can çekişme anında insana musallat olur ve ona vesvese verip şüpheye düşürerek bu surette imanı çalmaya çalışır. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmuştur: “... Şeytan insana; ‘kafir ol’ der. (İnsan) kafir olunca da; ‘Şüphesiz ben senden uzağım der...’” (Haşr: 16)

Şeytan, son nefesimizde imansız ölmemiz için en büyük darbeyi vurup bizim ebedi hayatımızı mahvetmeye hazırlanırken, bu konuda bir korku duymamak çok büyük bir gaflettir. Unutmayalım ki, **imânsız ölmekten korkmayanın imânsız ölmesinden korkulur!..**

Hiç Kimsenin İmanla Ölme Garantisi Yoktur

Yaptığımız bütün amellerin; namaz, zekat, oruç, zikir gibi bütün ibadetlerin asıl gayesi son nefeste imanla ölebilmektir. Her ne kadar yapılan ibadetlerin imanı kurtarma garantisiz olmasa da, imanı korumaya ve imanla ölmeye yardımcı olduğu da muhakkaktır. Lakin imanla öleceğine dair hiç kimsenin garantisizliği yoktur. Yani “**bir kimse şu kadar sene imanla yaşarsa, imanla ölmeyi hak eder**” diye bir hüküm yoktur.

Bir kimsenin mü’min veya kâfir, iyi ya da kötü, Cennetlik mi yoksa Cehennemlik mi olacağı son nefeste belli olur. Ve insan son nefesinin nasıl olacağını bilemez. Öyle ki, imanlı bir şekilde yaşayıp sonunda kâfir olarak ölebilir veya kâfir olarak yaşayıp sonunda iman ederek mümin olarak ölebilir. Nitekim Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bir Hadîs-i şerîflerinde şöyle buyuruyor:

“Sizden biri, cennetliklerin yaptığı amelleri işler ve kendisi ile cennet arasında sadece bir arşın mesâfe kalır; derken kitabın hükmü öne geçer ve o kimse ce-

henneliklerin yaptığı amelleri yapmaya başlar ve cehenneme girer. Yine sizden biri cehennemliklerin yaptığı amelleri yapar ve kendisi ile cehennem arasında bir arşın mesâfe kalır da, kitabın hükmü öne geçer ve o kişi cennetliklerin yaptığı amelleri yapmaya devam eder ve neticede cennete girer.” (Buhârî, Bed’ü’l-halk 6, Enbiyâ 1, Kader 1; Müslim, Kader 1)

Hadis-i şeriften anladığımız üzere iman, son nefese kadar devam edecek olan bir süreçtir. Sebat ve istikamet üzere olmak da imanın gereklerindedir. Allah’ın bizden istediği sadece iman etmek değil, imanla ölmektir. Bunun için şu anda bulunduğumuz hallere aldanmamalı ve son nefes korkusu devamlı olmalıdır. Zira son nefeste ne olacağını ve akıbetimizin Cennet mi, Cehennem mi olduğunu hiç birimiz bilmiyoruz. Hadisi şerifte de ifade edildiği üzere, Cennet’e bir karış kala ilâhî azâba dâcâr olanlar ve bunun aksine, Cehennem’e bir karış kala ilâhî rahmete nâil olanlar bulunacağı bildirilmektedir.

Bu sebeple hiç kimsenin imanla ölmek hususunda mutlak bir emniyet veya mutlak bir yeis/ümitsizlik duygusu içinde olması doğru değildir. İman etmiş olan bir kimse; “**ben artık garanti Cennetliğim**” deyip geleceğinden emin olamayacağı gibi, kafir olan herhangi bir kimse için de; “**filanca kesin olarak Cehennemliktir.**” denilemez.

Onun için ömrümüzün sonuna kadar korku ve ümit arasında adeta bir mayın tarlasında yürüyormuşçasına dikkatli olmalı, inancımız neyi gerektiriyorsa ona uygun bir hayat sürmeye çalışmalıyız. Zira ibâdetine güvenip de kendini emniyette görmek şeytânın bir hilesidir. Nice Allah dostları ve kâmil mürşidler dahi âkıbetlerinden endişe etmişler, imansız ölmekten Allah-u teala’ya çokça sığınmışlardır. Nitekim Muhammed Ma’sûm hazretleri şöyle buyurmuştur: “**Son nefes korkusundan kurtulan kimse yoktur. Peygamberlerden başka herkesin son nefesi şüphelidir. Son nefeste kurtulabilmek müjdesi ancak vahiy ile**

bilinir. İyi alâmetler son nefesin selâmetini haber verirlerse de, zann-ı gâlib hâsil ederler. Zan, ne kadar fazla olursa olsun insanı bu korkudan kurtaramaz.”

Allah'ın Verdiği Nimetleri Kendinden Bilmek İmansız Ölmeye Sebptir.

Allah-u teala **Bel'am İbni Baura** ve **Karun** gibi kendilerine maddi ve manevi nimetler verilen ama bir kere bile şükretmeyip bu nimetleri kendinden bilen kimselerin haberlerini anlatmaktadır. Bu kimseler evvelce imanlı olup, daha sonra sapıtarak sırat-ı müstakimden ayakları kaymış ve neticede helak olup gitmişlerdir. Musa (Aleyhisselam) zamanında yaşamış olan **Bel'am İbni Bâura** önceleri imanlı, ilim irfan sahibi bir kimseydi. Öyle ki, Allah-u Teala'nın kendisine öğrettiği İsm-i Âzam ile dua ettiğinde, duasına mutlaka icabet edilen bir zat idi. Kendisine lütfedilen böylesine büyük bir nimeti, bir kere bile Allah'tan bilmemiş ve Ona şükretmemişti. Daha sonra Allah'ın kendisine ihsan ettiği bu nimeti isyanda kullanan **Bel'am İbni Bâura**, nefsine ve hevâsına mağlup olup Musa (Aleyhisselam)'a ve ona tabi olanlara beddua ederek sapıtmış, basit dünyevi menfaatler karşılığında irtidat ederek ebedi hüsrana uğrayanlardan olmuştu.

Bu ibretlik olayı Kur'an-ı kerim şöyle anlatıyor: **“Onlara, o kimsenin haberini de anlat ki, kendisine ayetlerimizi vermiştik de, o bunlardan sıyrılıp çıkmıştı. Derken şeytan da onu arkasına taktı da azgınlardan oldu. Dileseydik, onu âyetlerimizle üstün kılardık; fakat o dünyaya meyletti ve hevâsına uydu. Artık onun meseli öyle bir köpeğin haline benzer ki, üstüne varsan dilini çıkarıp solur veya kendi haline bıraksan yine dilini sarkıtıp solur. İşte ayetlerimizi yalan sayan kimselerin hâli böyledir. Sen onlara bu kıssayı anlat, belki düşünür ibret alırlar.”** (A'raf: 175-176)

Kârun'a gelince; **Musa** (Aleyhisselam)'a iman ettikten sonra, kendisini ilim ve ibadete verdi, zühd ve takvâ sahibi biri oldu. Tev-

rat'ı ezberle bilir ve çok güzel okurdu. Hatta İsrailoğullarının en âlim kimselerindendi.

Musa (Aleyhisselam) ona maddi zenginlik için de dua etti. Bir rivayete göre ise ona simya ilmini öğretti. Bu ilim sayesinde, değersiz basit madenler **Karun**'un elinde altına dönüşüyordu. Önceleri ibadet ve taatine düşkün olan **Karun**, simya ilmi sayesinde zengin olunca ibadetlerini gevşetip ihmal etmeye başladı. Allâh'ın bir imtihan vesilesi olarak kendisine verdiği hazineler dolusu servet, onu Allah'a yaklaştıracağı yerde iyice uzaklaştırdı. Ve zamanla sahip olduğu zenginlik dolayısıyla iyice şımarıp haddi aşanlardan oldu. Mevla teala şöyle anlatıyor: **“Karun, Musa (Aleyhisselam)'ın kavmindendi, fakat onlara karşı azgınlık etti. Biz ona öyle hazineler vermiştik ki, o hazinenin anahtarları(nı bile taşımak) kalabalık ve güçlü bir topluluğa ağır geliyordu. Hani kavmi ona demişti ki; ‘Şımarma! Allah şımaranları sevmez.’** (Kasas, 78)

Karun, malın ve mülkün gerçek sahibini unutarak, Allah'ın kendisine bahşettiği ihsanı yok saydı. İlmi ve servetiyle övünüp büyüklük taslayan **Karun**'a, **Musa** (Aleyhisselam) Allah'ın zekat emrini bildirince, **“Bunları ben kazandım!”** diyerek bu emre îtiraz etti. Nitekim onun bu sözünü Kur'an-ı kerim bize naklediyor: **“(Karun) dedi ki: ‘Bu servet, ancak sahip olduğum bilgi sayesinde bana verildi.’** (Kasas: 78)

Dünya malı onun gözünü öylesine kör etmiş ve ahmaklaştırmıştı ki, malının zekatını vermediği gibi, Allah'ın elçisi **Mûsâ** (Aleyhisselâm)'a iftira etmeye dahi teşebbüs etti. Neticede, iyice azgınlaşmış haddi aşan **Karun**, dayanıp güvendiği hazineleriyle birlikte yerin dibine batırılarak helâk edildi. Nitekim Mevla teala şöyle buyuruyor: **“Sonunda onu da, sarayını da yerin dibine geçirdik. Allah'a karşı ona yardım edecek bir topluluğu olmadı gibi, kendini savunup kurtarabilecek durumda da değildi.”** (Kasas 81)

Kişiyi İmansızlığa Düşürecek Çevresel Sebepler

Günümüzde bir Müslümanı imanından

mahrum edecek birçok çevresel sebepler vardır ve bunlara karşı son derece dikkatli olmak lazımdır. Zira **“insan inandığı gibi yaşamazsa, zamanla yaşadığı gibi inanmaya başlar.”** Mesela şöyle bir soru soralım; **“Şu Müslüman memlekette herkes inandığı gibi yaşıyor mu?”** Bu soruya “evet” demekte zorlanırsınız. Maalesef birçok kimse, dinin hükümlerini hayatına hiç karıştırmıyor bile... “Zaman değişti”, diyor. “Hangi asırda yaşıyoruz”, diyor. “Toplum sana uymazsa sen topluma uyacaksın” diye kendini kandırıyor ve inancını merkeze alan bir hayat yerine, menfaate dayalı, dünyevi çıkar eksensiz keyfe keder bir hayat sürüyor.

Zamanla inandığı değerlerle alakası olmayan hatta inancıyla taban tabana zıt bir hayat yaşamaya başlıyor ve gün geliyor, maalesef yaşadığı gibi inanmaya başlıyor.

Peki, İslamdan uzak bir hayat yaşayıp sonra o hayat tarzını dinin gereğiymiş gibi görmek, kişinin imanını zedelemiyor mu?.. Onun için bir Müslüman sadece “inandım” demekle yetinmemeli, iman gereği olan salih amelleri de hayatına yansıtmalıdır. Ve iman ettiği esasları hayatının merkezine alıp hayatını ona göre şekillendirmelidir ki, imanını muhafaza edebilsin...

Bir de, din konusunda uzman olmuş, ilahiyatta prof. olmuş bazı din hırsızlarının yaptığı îmânî tahribat var ki, bu da günümüz Müslümanları için tehlike arzeden bir durumdur. Zira bu kimseler, bir müslümanın kesinlikle söyleyemeyeceği, insanı iman dairesinden çıkaracak olan bir takım sözleri, uluorta pervasızca söyleyip bir de bunu din adına savunabiliyorlar.

Mesela; bir tefsir profesörü kalkıp “bazı ayetlerin Allah’tan geldiği kanaatinde olmadığını” söyleyerek Kur’an’a noksanlık izafe ederse; yine sözümona dinde otorite (!) görülen bir ilahiyat profesörü “Kur’an-ı kerimde geçen Hızır (Aleyhisselam) kıssasının ve bazı ayetlerin değiştirilmesi kanaatinde olduğunu” söylese, bunları dinleyen ve inanan sıradan insanların îmânî durumları

ne olacak?..

Her ne kadar Kur’an-ı kerim’i tahrif etmek için çalışan niceleri geldi geçtiyse de, Allah-u Teala’nın Kur’an-ı kerim’i koruyacağına dair va’di var. Ne tahrif edebilirler, ne de bir ayet dahi çıkarabilirler, buna kimsenin gücü ve kuvveti yetmez bi-iznillah.

Fakat kendilerinin ne derece mümin olduğu meçhul olan bu din hırsızları, öldürücü zehir kabilinden olan sapık fikirlerini yayarak, maalesef nezih itikada sahip olan Müslümanların iman dairesinden çıkmalarına ve ebedi hayatlarını mahvetmelerine sebep oluyorlar. Rabbim şerlerinden emin eylesin. Bu din hırsızlarından imanlarımızı muhafaza eylesin.

Yaşadığınız Gibi Öleceksiniz

İnsan ömrü boyunca ne ile ünsiyet eder, ne ile meşgul olursa ölümü de öyle olur. İbadet ve taatle, dua ve zikirle ömür tüketen kimse, ölümü anında da zikirle son nefesini verir. Fakat isyan ve tuğyan ile ömür tüketen kimseler de maalesef o hal üzere öleceklerdir. Nitekim Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): **“Yaşadığınız gibi öleceksiniz...”** buyurmuştur.

Gerçekten de kim, yaşarken ne ile meşgulse o hal üzere öldüklerine şahit oluyoruz. Hac veya Umre yaparken, Camide namaz kılarken, hatta secde halinde ölenleri çok duyduk. Ama futbol maçı yaparken sahada kalp krizi geçirip öleni de, sahne de şarkı söylerken can vereni de duyduk... Atalarımız boşuna; **“Su testisi suyolunda kırılır”** dememişler. Mevla teala bir âyet-i kerime’inde şöyle buyuruyor: **“Ey îmân edenler! Allah’tan, O’na yaraşır şekilde korkun ve ancak Müslümanlar olarak can verin.”** (Âl-i İmrân, 102)

Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) formülü bildirmiş; **“Yaşadığınız gibi öleceksiniz...”** O halde Müslüman olarak ölebilmek için; Müslüman gibi yaşamak ve inancımızın gereği neyse ona göre bir hayat sürmek lazım ki, Müslüman olarak ölebilelim. Fi emanillah!

DR. İHSAN ŞENOCAK

EMİN SARAÇ HOCA İLE YAKIN DÖNEM İLİM VE FİKİR ATLASI ÜZERİNE -2-

Bu yazının ilk bölümü geçen ay yayınlanmıştı.

İstanbul'da Hâlidîlik

(İhsan Şenocak Hoca Efendi'nin:

“Sizin okuduğunuz yıllardan geçmişe doğru bakıldığında İstanbul'un sufi yapısı nasıldı? Osmanlı'nın son anları ve Cumhuriyet'in ilk yılları itibariyle Nakşi-Hâlidîliğin İstanbul'daki meşhur 4 tekkesinin konumundan bahseder misiniz?” sorusunun cevabı üzerine geçen ay kaldığımız yerden devam ediyoruz.)

Emin Saraç Hoca Efendi:

Gümüşhânevî Tekkesi

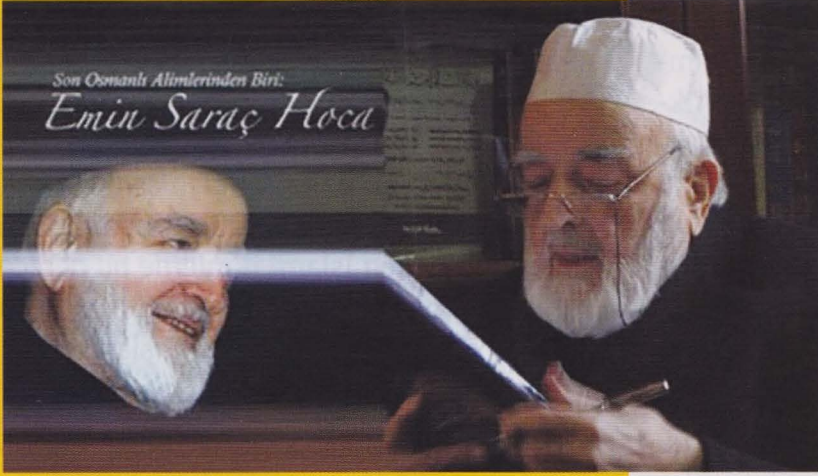
İstanbul'daki üçüncü Hâlidî Tekkesi Gümüşhânevî dergahıdır. Şam'dan Şeyh Ahmed b. Süleyman el-Huseyni el-Ervâdî ismindeki zat İstanbul'a gelmiş ve Ahmed Ziyâeddin Gümüşhânevî'yi irşad etmiş ve onu irşatla görevlendirmiştir.

Nakşi tarikatının üçüncü Halidi kolunun kapısını açmıştır. İşte bu zât-ı muhteremin açtığı yol da İskender Paşa Camii İmamı Merhum Mehmed Zahid Kotku Efendi ile devam

ede gelmiştir. Bizim yetiştiğimiz Hasib Efendi, Abdülaziz Efendi ve Mehmed Zahid Kotku Efendi ile devam eden ve Elhamdülillah hala müntesipleri ve cemaati bulunan üçüncü tarik de budur. Su kesilmiş değildir hala bu çeşmeler açıktır.

Kelâmî Tekkesi

Dördüncü Hâlidî Tekkesi şeyhi ise Erbil'den gelen Esad Efendi'dir. O zât-ı muhterem ki vaktiyle Şeyhul-İslamlık makamında Meclis-i Meşayihan reisi idi. Çünkü tasavvuf-tarikat, konularının bir nizamı, intizamı, usulü, erkanı vardır. Esad Efendi hazretleri ki bildiğimiz “Gönül Nur-i cemalinden habibim bir ziya ister” diye şahe-ser bir kasidesi vardır ve daha nice güzel kasideleri vardır ki bunlar onun vukufiyyetini ve kudret-i ilmiyesini gösteren kelimattandır (eserlerdendir). Kendisi Kelami Dergahında Postnişin idi. Halidi kolunun dördüncüsü de işte budur. Bu yolun devamının da Sami Efendi, daha sonra Musa

Efendi ondan sonra da Osman Efendi ile olduğunu görmekteyiz. İstikametli bir yol takip ettiklerini görmekteyiz. İnşallah füyuzatları müzdad olur.

İhsan Şenocak Hoca Efendi:

Mahmud Sami Efendi ile alakalı hatıralarınızı da bizimle paylaşır mısınız?

Emin Saraç Hoca Efendi:

Sami Efendi, merhum kayınpederim Ali Yekda Efendiyle Kelami dergahında buluşmuşlar. Kayınpederim daha önce oradayken Sami Efendi, o zamanki eski usulde Darülfünun'un Hukuk Mektebini bitirdikten sonra oraya gelmiş ve bir müddet orada kalmıştır. Bu sebepten kayınpederimle aralarında çok derin ve samimi bir meveddet (sevgi) vardı.

Hayatları boyunca bu meveddet devam etmiştir. Sami Efendi bizim evimize zaman zaman gelirdi. Hatta geldiği zaman arkadaşlarını Fatih Camii'nde bırakır, yalnız başına gelirdi. Zaman zaman cemaatle geldiği de olurdu. Mesela bayramlarda geldiğinde cemaatle gelirdi. Geldiği zaman her ikisi de kanepenin üzerine diz üstü oturur, sessizce, yavaş yavaş, güzel güzel konuşurlardı.

Sami Efendi Hazretleri kayınpederimin vefatından sonra da lütfen ve tenezzülen bize ziyarete devam etmişlerdir. Kendileri Medine-i Münevvere'de vefat etmişlerdir. Vefatından bir hafta önce hacc için Mekke'ye gitmeden biz kendisini ziyarete gitmiştik, hatta elimi iki elinin arasına almış ve çok güzel sözler söylemişti. Allah o zat-ı muhteremle cennette buluşursun derim.

İhsan Şenocak Hoca Efendi:

Mehmet Zahid Kotku Hazretleri ile alakalı neler söyleyeceksiniz?

Emin Saraç Hoca Efendi:

Hepsinin de ayrı ayrı meziyetleri vardı. Zahid Kotku merhumun da bize bu yolu sevdirecek iltifatları olduğunu biliyoruz. Bizdeki meziyetten değil de, onlar bizi bu iyi yollara sevk etmek için çok güzel talimatlarını, bu yola teşviklerini, tevgihlerini gördük, hepsinden Allah razı olsun derim. Bunlar sözlerle bitecek hususlar değildir.

Ali Haydar Efendi'nin Eseri

Mâlum Ali Haydar Efendi'den başlayıp buralara geldik. Ali Haydar Efendi hocamıza yaşadığı devrin meşayih çok hürmet gösterirdi. Sami Efendi defalarca ziyaretine gelir, saygıda kusur etmezdi. O da Sami Efendi'yi çok severdi. Hatta "Benim namazımı o kıldırarak" diye çok ısrarla vasiyet etmişti öyle de oldu. Cenaze namazını Sami Efendi kıldırdı. Abdülhakim Efendi, Ali Haydar Efendi'yi ziyaret ederdi, Seyyid Şefik Efendi de ziyaret ederdi. Onlar birbirlerini, gerek Sami Efendi, gerek Mehmet Zahid Efendi, gerekse Seyyid Şefik Efendi birbirlerini, özellikle Ali Haydar Efendi'yi yaşı itibariyle, kemali itibariyle, fekahati itibariyle ziyaret ederlerdi. Bir de şunu söyleyelim ki fakihlikle sufiyyeyi bir arada cem eden Ali Haydar Efendi Hocamız bu yönüyle işin hatimesidir diyebiliriz, çünkü o bu iki vasfı da cemetmişti.

Mahmud Sami Ramazanoğlu Hazretleri

Bu zatların her birinin üstün meziyetleri müsellemdir, fakat ondaki hususiyet bambaşkadır. Çünkü fekahat ilmi sahada en yüksek makamdır ki Ali Haydar Efendi o makamdaydı. Bugünkü insanlar iki kitap yazdı mı, yazmadı mı onu düşünüyorlar halbuki birçok ulemamız da asar (eserler) bırakmamıştır. Onun eseri olarak sözlerinin tahakkuk ettiğini görüyoruz.

O ilme teşvik ederdi, onun devamı olan İsmail Ağa Cemaati'nin de ilme temessük ettiklerini, ibadet ve taatlerine, istikametlerine ehemmiyetli bir şekilde ısrarla devam ettiklerini, seyr-u süluklerini devam ettirdiklerini görüyoruz. Bu, onun için hem en büyük eserdir, hem de en büyük keramettir. Bir kişilik yemeği on kişinin yemesi bir kerametsen de tek keramet bunlar değildir. Asıl insanları irşad edip hak yolda bir istikamet vermektir. Bu, Allah'ın ona olan ikramıdır. Yani Allah'ın ikramı olaraktan onun sözleri havada kalmamıştır. Öyle olmasa ne o zaman ne de şimdi İsmail Ağa civarında bu kadar cemaat göremezdik.

47 senesinde ilk hacca gidenlerdendir Ali Haydar Efendi Hocamız. Hacdan geldikten birkaç gün sonra hocamızı emniyete götürdüler, sabaha kadar hesaba çektiler;

“Niye insanlar senin etrafına geliyor, toplanıyor” diye... O zaman bu da hesap mevzu olmuştu. Neler geçirdi, ne haddelerden geçti bu yolun insanları... Çok gönülleri kırıldı çokook... Çok rencide edildiler çokok.

Osmanlı Uleması

İhsan Şenocak Hoca Efendi:

Ali Haydar Efendi Hazretleri

H o c a m
B e y a z ı t,
Fatih ve Süleymaniye Medreseleri'nden, oralarda ki alimlerin ilmi yeterliliklerinden

bahsedersek neler söylersiniz? Onları, günümüz ilahiyatları ile kıyaslayabilir miyiz? Malum-u alileriniz Mustafa Sabri Efendi “Mevkifu'l-Akl”ın mukaddimesinde, Fatih'in âlimlerinin Ezher'in ulemasından çok daha üstün olduklarını belirtir. Bir devlet son anlarını yaşarken İslami ilimlerde bu derece başarılı ise bunun öncesi nasıldır? İlimde bu derece bir ihtişama nasıl ulaşımlardı?

Bizim yetiştiğimiz alimleri, bugünkü gibi hatırlıyorum, onları temsil edecek hiçbir vasıf gösteremem. Sadece kendi şahadetimi söylüyorum ki, o medrese tedrisindeki kuvvet-i ilmiyeyi maalesef gösterememiştir bugünkü modern tedris.

Bazı filizler görüyoruz, onların da zamanla birer çınar olmalarını arzu ederiz, temenni ederiz. Fakat bizim gördüğümüz, göçüp giden o alimlerin yerleri boştur. Yeni neslimiz darılmasın ama eslafımızda görülen kudret-i ilmiye bugünkülerde henüz görülmekte değildir.

İlmin iki ciheti vardır, birincisi kesb ile olur ki, bununla belli bir hadde kadar varılır, ikincisi ise kesbi ilimde gösterilen ihlasın semeresi olarak Allahu Teâla talibi ilme vehbi bir ilim nasip eder ki bu ikisini de cem etme şerefi her zaman herkeşe müyesser olmaz.

Nasip etmesini Cenâb-ı Hakk'tan niyaz ederiz. Çünkü bu memleket hakikaten fakihden mahrum, insan bila tereddüt (tereddüt etmeden) sözüyle amel edecek fakih bulmakta çok müşkülât çekiyor. Hele eskisi gibi İslami bir tatbikat olsa, İslam hukuku tatbik ediliyor olsa eski kadıları bulacak imkânımız var mı? Bunlar birer yürek yarasıdır ama ümitsiz de olmayacağız.

Bekir Hâki Efendi; “Ümidimizi kesmeye- lim, bu millet velüddür, velüddür kardeş” cümlesini söylerdi hep. İnşallah Rabbimin inayetiyle bu milletin bugün yetişmekte olan gençleri, ulemamızın yerini doldurmayaya muvaffak olurlar.

Şahsen ben kendi çocuklarıma dua ettiğim gibi bu memleketteki ulum-ü şeriyye tahsiline çıkmış insanların muvaffak olması için canı gönülden dua ediyorum.

Allahım kabul eylesin, hatta Arafat'ta bile buna dua etmişimdir:

“Ya Rabbi memleketimizdeki ulum-ü şeriyye taliplerinin her birisini razı olacağın şekilde ilim tahsil etmeye, tedris etmeye ve neşretmeye muvaffak kıl” diye. Hep duamız budur.

İhsan Şenocak Hoca Efendi:

Hocam isterseniz biraz da Osmanlı'daki devlet adamı, ulema münasebeti hakkında konuşalım. Mesela Molla Gürani'nin, İbn Kemal'in zaman zaman Fatih ve Yavuz'a muhalefet ettikleri biliniyor. Bundan hareketle ilim adamları siyasi irade karşısında mutlak bir hürriyete sahiptiler diyebilir miyiz?

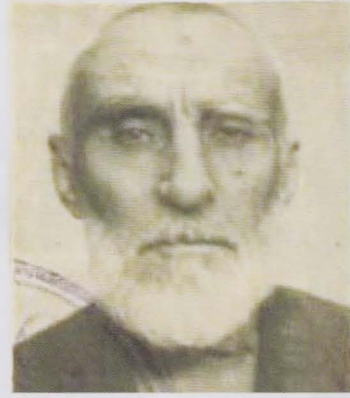
Emin Saraç Hoca Efendi:

Elbette, elbette sultanların nezdinde ulemanın yeri o kadar mümtazdır ki ulemanın sözü önüne hiçbir zaman geçilmezdi. Onlar, ulemanın kadr-ü kıymetini bilirlerdi.

Yavuz Sultan Selim ki sözünü ikiletmeyen birisi, iktidar yıllarında 120 kişinin idamına hükmetmişti. -Zannedirim “Şekaiku'n-Numaniyye”de geçiyor bu hadise- Bunu, Şeyhulislam İbn Kemal duyar duymaz Sultan'ın kapısını çalıyor ve “Sultanım böyle bir karar vermişsiniz” diyor. Yavuz: “Bunlar idari işlerdir, sizi alakadar etmez hazret” deyince İbn Kemal:

Mustafa Sabri Efendi'nin son zamanları

Bekir Hâki Efendi

“Zaten beni onlar alakadar etmiyor, beni sultanımın ahiret alemindeki durumu alakadar ediyor, ben ahiretin için geldim” deyince bu söz derhal onun önüne geçiyor.

Yine Muhammed Zâhid Efendi'nin bir münasebetle yazdığı gibi, Sultan Abdülhamid zamanında bir kitabın toplatılmasına karar verilmiş, derhal Fatih'in iki tane hoca efendisi -ki birisi Tikveşli Yusuf Efendi, diğeri de Ahmed Ferhadı Rizevi, bu yaşlı ulema- Sultan'ın yanına gidip “Efendim! Kitap halkın elinde yayılmış, bunu nasıl toplatırsınız” deyip, bunu güzelce izah edince Sultan Abdülhamid onların bu itirazını derhal itibara almış ve o emri ref (yürürlükten kaldırıyor) etmiştir. Böyle bir kararın çıkmasına sebep olanları da nefy etmiştir (sürmüştür).

Sultan Abdülhamid ulemaya son derece ihtiram etmiş, onların sözlerine kıymet vermiştir. Hatta şunu da söyleyeyim ki, bu da Bekir Haki Efendi'nin sözüdür; “Yemin edebilirim ki, hulefâ-yi râşidinden sonra bu “makam-ı hilafet”te Osmanlı hulefası kadar Rasulullah Efendimiz'in makamını temsil eden olmamıştır, hatta buna Abbasi halifeleri de dahildir. Zira İmam Ahmed b. Hanbel bizim halifelerimiz zamanında yaşasaydı dayak mı yedi, İmam Azam olsaydı hapse mi atılırdı, onlar o alimlerin kıymetini bilmezler miydi? Abbasiler onların kıymetini bilemediler benim sultanlarımsa ulemaya azami derecede ihtiram ettiler.”

Devâm edecek inşaallâh

ZİKİRLER, DUÂLAR VE FAZÎLETLİ AMELLER

RÛMÎ TAKVİME GÖRE (ESKİ) MART AYININ İLK ÇARŞAMBA (19 Mart Salı'yı 20 Mart Çarşamba'ya bağlayan) GECESİNDE OKUNACAKLAR

Büyük Velî **Mâü'l-Ayneyn** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin beyânı vechile; Safer ayının son çarşamba gecesi okunacak olan duâlar bir de Rûmî takvime göre olan Mart ayının ilk çarşamba gecesi yâni 19 Mart Salı'yı 20 Mart Çarşamba'ya bağlayan gece akşam namazından sonra bir senelik belâlardan korunmak için okunur ki o duâlar şunlardır:

1) Fâtiha-i Şerîfe (12 kere)

2) ﴿بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ﴾ “Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm.” (100 kere)

3) (100 kere):

﴿بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِیْ لَا یَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَیْءٌ فِی الْاَرْضِ
وَلَا فِی السَّمٰوٰتِ وَهُوَ السَّمِیْعُ الْعَلِیْمُ.﴾

“O Allâh'ın ismiyle (akşamladım) ki, O'nun ismiyle birlikte (olana) ne yerde, ne de gökte olan hiçbir şey zarar veremez. O hakkıyla işiten, çok iyi bilendir.”

4) (100 kere)﴿لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیْمِ.﴾ “Lâ havle ve lâ kuvveti illâ billâhi'l-Aliyyi'l-Azîm.”

5) Kadr Sûresi (27 kere)

﴿بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ﴾ اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِی لَیْلَةِ الْقَدْرِ ﴿۱﴾ وَمَا اَدْرِیْكَ مَا لَیْلَةُ الْقَدْرِ ﴿۲﴾
لَیْلَةُ الْقَدْرِ خَیْرٌ مِّنْ اَلْفِ شَهْرٍ ﴿۳﴾ تَنْزَلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوْحُ فِیْهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْ مِّنْ
كُلِّ اَمْرٍ ﴿۴﴾ سَلَامٌ هِیَ حَتّٰی مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿۵﴾

Bunlara ilâveten her çarşamba gecesi okunması tavsiye edilen 4 zikirten bu sayılanların dışında kalan 2 zikir yapılır.

6) 100 kere «(يَا خَالِقُ!)» “Ey Yaratan!” zikri okunur.

7) 100 kere de «(سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ)» “Sübbûhun Kuddûsün” tesbîhi zikredilir.

8) Sonunda şu salevât-ı şerîfe okunur:

«اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَىٰ اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ تَسْلِيمًا.»

“Ey Allâh! Nebiyy-i Ümmî olan Efendimiz Muhammed'e, âline (Ehl-i Beyti'ne) ve sahâbesine çokça salât et ve çokça selâm et.” (*Mâü'l-'Ayneyn, Na'tü'l-bidâyât fi tevsîfi'n-nihâyât, sh:168*)

RECEB-İ ŞERİF'İN NÂFİLE ORUÇLARI

Receb-i Şerîfin, Birinci, İkinci ve Üçüncü (8-10 Mart) Günlerinin Orucu

İbni Abbâs (Radiyallâhu Anhümâ)nın rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Receb’in ilk gününün orucu üç senenin (günahlarının) keffâretidir. İkinci günün orucu iki senenin, üçüncü gününki ise bir senenin keffâretidir. Sonra her gün bir ay(lık bağışlanma)dır.” (Ebû Muhammed el-Hallâl, Fezâilü şehri Receb, rakam:10, sh:64; es-Süyûtî, el-Câmi‘u’l-ehâdîs, rakam:14504, 5/179; ‘Alî el-Müttakî, el-Kenzü’l-‘ummâl, rakam:24261, 8/577; ‘Abdülhak ed-Dehlevî, Mâ sebete bi’s-sünne fi eyyâmi’s-sene, sh:173; en-Nebhânî, el-Fethu’l-kebîr, rakam:7290, 2/24)

Hadîs-i şerîfte şöyle vârid olmuştur:

“Receb’in ilk gününü oruçla geçiren kimseden, cehennem gökle yer arası kadar uzaklaşır.” (es-Safûrî, Nüzhetü’l-mecâlis, 1/140)

Selâme ibni Kays (Radiyallâhu Anh)ın rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Receb’in ilk günü oruç tutan kimseden, günahları gökle yer arası kadar uzaklaşır.” (‘Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 1/327)

Enes ibni Mâlik (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Receb’in ilk günü oruç tutandan, Allâh iki senelik günahlarını sildirir.” (‘Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 1/327)

Abdülğafûr ibni Abdilazîz (Radiyallâhu Anhümâ)nın babasından rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Receb’in ilk günü oruç tutan, bir sene (devamlı) oruç tutmuş gibidir.” (İbnü ‘Asâkir, Târîhu Medîneti Dimeşk, rakam:6057, 51/238, rakam:4153, 36/376)

Yine böylece **Enes ibni Mâlik** (Radiyallâhu Anh)dan rivâyete göre, **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in, Receb’in tutulmasına dâir teşviklerini duyan pîr-i fanî bir zâtın: **“Yâ Rasûlellâh! Ben onun tamâmını tutmaktan âcizim.”** şeklindeki beyânına karşılık, **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem):

“Ondan ilk günü, ortasındaki günü ve kendisinden son günü tut ki, o zaman muhakkak sana, tamâmını tutanın sevâbı verilecektir. Çünkü gerçekten güzel bir amel, on misliyle mükâfatlandırılacaktır.” buyurmuştur. (‘Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 1/331; es-Safûrî, Nüzhetü’l-mecâlis, 1/141; ez-Zebîdî, İthâfû’s-sâde, 3/422; İbnü ‘Arrâk, Tenzîhü’ş-şerî‘a, Salât:50, 2/90-92; Zübdetü’l-vâ‘izîn, el-Hobevî, Dürretü’n-nâshîn, sh:47)

Alî ibni Ebî Tâlib’in oğlu **Huseyn**’in oğlu **Alî Zeynelâbidîn**’in oğlu **Muhammed Bâkır**’ın oğlu **Ca‘fer-i Sâdık**’ın oğlu **Mûsâ Kâzım**’ın oğlu (İmam) **Alî Rızâ** (Radiyallâhu Anhüm Ecma‘în) şöyle buyurmuştur:

“Her kim sevâbını Allâh-u Te‘âlâ’dan umarak Receb-i Şerîf’in ilk günü oruç tutarsa kendisine cennet vâcip olur...” (Mümin eş-Şeblencî, Nûru’l-ebâr fi menâkıbı âli beyti’l-Muhtâr, sh:363)

RECEB-İ ŞERÎFİN İLK PERŞEMBE (14 Mart) ORUCU

Nebî (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)den rivâyet edildiğine göre: **“Receb’in ilk perşembesini oruçla geçireni cennete sokmak Allâh-u Te‘âlâ üzerine bir hak olur.”** (es-Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/138; ‘Abdülkâdir el-Geylanî, el-Ğunye, 1/330-331)

RECEB-İ ŞERÎF AYININ MÜHİM ZİKİRLERİ

Receb-i Şerîf Ayının Duâsı

Enes ibni Mâlik (Radiyallâhu Anh) şöyle anlatmıştır: **“Receb (ayı) girdiğinde Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): ‘Ey Allâh! Receb ve Şa‘bân’da bize bereketler ver ve bizi Ramazan’a ulaştır.’ d(ie) duâ ed(erd)i.”** (el-Bezzâr, el-Müsned, rakam:6494, 2/290; et-Taberânî, el-Mu‘cemü'l-evsat, rakam:3939, 4/189; İbnü Ebi'd-Dünyâ, Fedâilü şehri Ramazân, rakam:1, sh:29-30)

Bu hadîs-i şerîf sâlih ameller yapabilmek için, fazîletli zamanlara kadar yaşayabilmekle alâkalı olarak duâ yapmanın müstehab olduğuna delâlet eder. Zîrâ mümin kulun yaşantısı, onun ancak hayrını artırır. İnsanların en hayırlısı, ömrü uzun, ameli güzel olandır. Geçmiş büyükler, Ramazan orucu yâhut hac dönüşü gibi sâlih bir amelin akabinde ölebilmeyi çok ister ve: **“Böyle ölenin günahları bağışlanır.”** buyurlurdı. Evliyâullâhtan ağır hasta bir zat: **“Receb ayına kadar vefâtımı geciktirmesi için Allâh-u Te‘âlâ’ya duâda bulundum. Çünkü bana ulaşan bir rivâyete göre: ‘Receb ayında Allâh-u Te‘âlâ’nın âzadlıları vardır.’** buyurmuş. **Allâh-u Te‘âlâ** da duâsını kabûl ederek onu Receb ayına ulaştırmış ve o mübârek ayda vefât etmiştir. (İbnü Receb, Letâifü'l-me‘ârif, sh:233-247)

Receb-i Şerîf Ayının Her On Gününün Zikirleri

Muhammed et-Tûsî (Rahimehullâh)ın naklettiği bir hadîs-i şerîfte **Nebî** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

“Her kim Receb ayının ilk onunun her günü (8 Mart Cumâ - 17 Mart Pazar arası) 100 kere:

«سُبْحَانَ الْحَيِّ الْقَيُّومِ.»

‘Hayy ve Kayyûm (gerçekte tek diri ve her şeyin yegâne yöneticisi) olan Allâh-u Te‘âlâ’yı tesbîh ederim.’

İkinci onun her günü (18 Mart Pazartesi - 27 Mart Çarşamba arası) 100 kere:

«سُبْحَانَ اللَّهِ الْأَحَدِ الصَّمَدِ.»

‘Ehad ve Samed (tek ve ulu) olan Allâh-u Te‘âlâ’yı tesbîh ederim.’

Üçüncü onun her gününde de (28 Mart Perşembe - 5 Nisan Cumâ arası) 100 kere:

«سُبْحَانَ اللَّهِ الرَّؤُوفِ!»

‘Raûf (yarattıklarını çokça esirgeyici) olan Allâh-u Te‘âlâ’yı tesbîh ederim.’ derse, ona verilecek sevâbı hiçbir vasfedici târif edemez.” (es-Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/138; Muhammed Rahmî, Enîsü'l-celîs hâmişi, sh:194)

RECEB-İ ŞERÎF AYININ NAMAZLARI

Receb-i Şerîf Ayının İlk Gece Namazı

Receb Ayının İlk Gece (7 Mart Perşembe'yi 8 Mart Cumâ'ya bağlayan gece) Namazı:

Bu gece akşamdan sonra on selâmla yirmi rekât kılan ve her rekâtta bir Fâtiha ve bir İh-lâs Sûresi okuyan kişiyi **Allâh-u Te'âlâ** canı, malı, âilesi ve evlâdı husûsunda muhâfaza eder, kabir azâbından korur ve bu kişi Sırat'ı şimşek gibi geçer. ('Abdülhak ed-Dehlevî, *Mâ sebete bi's-sünne fî eyyâmî's-sene*, sh:189; 'Abdülhayy el-Leknevî, *el-Âsârü'l-merfû'a*, sh:111)

Receb-i Şerîf'in ilk gecesi kılınacak olan bu nâfile namazdan sonra şu duâyı okumak müstehabtır:

«إِلٰهِي تَعَرَّضَ لَكَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ الْمُتَعَرِّضُونَ وَقَصَدَكَ الْقَاصِدُونَ وَأَمَّلَ فَضْلَكَ وَمَعْرُوفَكَ الطَّالِبُونَ، وَلَكَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ نَفَحَاتٌ وَجَوَائِزٌ وَعَطَايَا وَمَوَاهِبُ تَمُنُّ بِهَا عَلَى مَنْ تَشَاءُ مِنْ عِبَادِكَ وَتَمْنَعُهَا مِمَّنْ لَمْ تَسْبِقْ لَهُ الْعِنَايَةَ مِنْكَ، وَهَا أَنَا عَبْدُكَ الْفَقِيرُ إِلَيْكَ الْمُؤَمِّلُ فَضْلَكَ وَمَعْرُوفَكَ، فَإِنْ كُنْتَ يَا مَوْلَايَ تَفَضَّلْتَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ وَجُدْتَ عَلَيْهِ بِعَائِدَةٍ مِنْ عَطْفِكَ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَجُدْ عَلَيَّ بِطَوْلِكَ وَمَعْرُوفِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ!» آمِينَ!

“Ey İlahım! Bu gece Sana yönelenler yöneldi. Kastedenler Seni aradı. İstekliler Senin lütuf ve iyiliğinin (kendilerine ulaşacağı) beklentisine girdi. Bu gece içinde Senin rahmet nefhaların (esintilerin), hediyelerin, bahşişlerin ve bağışların vardır ki, onları kullarından dilediklerine ihsân edersin. Kendilerine Senden bir inâyet sebkat etmemiş (ezelde, haklarında iyi karar geçmemiş) olan kimselerden de bu lütuflarını (ikrâmlarını) engellersin.

İşte ben, Senin lütuf ve iyiliğini bekleyen muhtâc kulunum. Ey benim Mevlâm! Eğer bu gece yarattıklarından birine lütufta bulunacaksan ve tecellîlerinden tekrar tekrar gelen bir ikrâmla herhangi bir kuluna cömert davranacaksan, ey âlemlerin Rabbi! Muhammed (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) ve Ehl-i Beyti'ne salât eyle, zenginliğin ve ihsânınla bana cömertçe bağışlar ihsân eyle.” Âmîne! ('Abdülkâdir el-Geylânî, *el-Ğunye* 1/328)

Receb-i Şerîf Ayının İlk Gece (7 Mart Perşembe gecesi) Duâsı

Ali ibni Ebî Tâlib (*Radıyallâhu Anh*) Receb ayının ilk gecesi hiç uyumayıp kendini tamâmen ibâdete ayırırdı. O gece yaptığı duâlardan bir kısmı şöyledir:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَإِلَيْهِ مَصَابِيحُ الْحِكْمَةِ وَمَوَالِي النِّعْمَةِ وَمَعَادِنِ الْعِصْمَةِ وَاعْصِمْنِي بِهِمْ مِنْ كُلِّ سُوءٍ وَلَا تَأْخُذْنِي عَلَى غِرَّةٍ وَلَا عَلَى غَفْلَةٍ وَلَا تَجْعَلْ عَوَاقِبَ أَمْرِي حَسْرَةً وَنَدَامَةً وَارْضَ عَنِّي، فَإِنَّ مَغْفِرَتَكَ لِلظَّالِمِينَ وَأَنَا مِنَ الظَّالِمِينَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا لَا يَضُرُّكَ وَأَعْطِنِي مَا لَا يَنْفَعُكَ فَإِنَّكَ الْوَاسِعَةُ رَحْمَتُهُ الْبَدِيعَةُ حِكْمَتُهُ فَأَعْطِنِي السَّعَةَ وَالِدَّةَ وَالْأَمْنَ وَالصِّحَّةَ وَالشُّكْرَ وَالْمُعَافَاةَ وَالتَّقْوَى وَالصَّبْرَ وَالصِّدْقَ

عَلَيْكَ وَعَلَى أَوْلِيَائِكَ وَأَعْطِنِي الْيُسْرَ مَعَ الْعُسْرِ وَأَعْمَمْ بِذَلِكَ أَهْلِي وَوَلَدِي وَإِخْوَانِي
فِيكَ وَمَنْ وَلَدَنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ. «أَمِينَ!»

“Ey Allâh! Efendimiz Muhammed’e ve hikmet (isâbetli görüş) kandilleri, nîmet sâhipleri ve ismet (hatâlardan korunma) mâdenleri olan Ehl-i Beyti’ne salât eyle. Onlar hürmetine beni her türlü kötülükten muhâfaza eyle. Gaflet ve dalgınlık hâlinde iken beni (azâbınla) yakalama, işlerimin sonlarını pişmanlık ve nedâmet kılma. Benden râzı ol, çünkü Senin mağfiretin, (günah işleyerek kendine) zulmedenlere ise (ki öyledir) ben de o zâlimlerdenim. Ey Allâh! Sana zarar vermeyecek şeyleri (günahlarını) benim için bağışla. (Kazandığımda) Sana fayda vermeyecek şeyleri (sevaplarını) bana ver. Şüphesiz ki Sen, rahmeti geniş ve hikmeti eşsiz olansın. Öyleyse bana genişlik, rahatlık, sukûnet, emniyet, sıhhat, şükür, takvâ, sabır, Sana ve dostlarına karşı samîmiyet ihsân eyle.

Bana zorlukla birlikte kolaylık bahşeyle. Bu duâyı âileme, çocuklarıma, Senin uğrundaki kardeşlerime, Müslüman erkek ve kadınlarla inanan erkek ve kadınlardan beni doğuranlara şâmil eyle.” Âmîne! (‘Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 1/328-329)

Recep Ayının Başında (Özellikle İlk Gecesi Olan 7 Mart Perşembe’yi 8 Mart Cumâ’ya Bağlayan Gece), **Ortasında** (Özellikle 15. Gecesi Olan 21 Mart Perşembe’yi 22 Mart Cumâ’ya Bağlayan Gece) **ve Sonunda** (Özellikle 27. Gecesi Olan 2 Nisan Salı’yi 3 Nisan Çarşamba’ya Bağlayan Gece) **Kılınacak Bir Namaz:**

Hadîs-i şerîfte: “Recep ayında otuz rekât namaz kılan kişiye cehennemden berâat verileceği, cennetin vâcib kılınacağı, Sırat’tan geçiş sağlanacağı ve münâfıklıktan berâat verileceği, zîrâ münâfık olanların bu namazı kılmaya muvaffak kılınmayacağı.” gibi daha birçok müjde zikredilmiştir.

Bu namazın hangi günlerde nasıl kılınacağını ve her on rekât sonunda hangi zikirlerin okunacağını öğrenmek için mutlaka “**Receb-i Şerîf Risâlesi**”nin 220-228. (yeni baskınının 242-250.) sayfalarını gözden geçiriniz. Sizden ricam bu namazı aslâ ihmâl etmeyiniz. Zîrâ İslâm’da münâfıklıktan berâat almaktan daha mühim hiçbir şey olamaz. Bu namazın ilk onu bu ayın ilk on gününün bitimine kadar kılınabilirse de özellikle ilk gece olan; 7 Mart Perşembe’yi 8 Mart Cumâ’ya bağlayan gecesi veyâ günü kılınmalıdır, buna fırsat bulamayan ise ilk üç günü geçirmese iyi olur ama yine de ayın 10’una (17 Mart Pazar’a) kadar kılınabilir.

RECEB-İ ŞERÎF AYININ İLK CUMÂ GECESİ / REĞÂİB NAMAZI

Recep Ayının İlk Cumâ Gecesi (7 Mart Perşembe’yi 8 Mart Cumâ’ya bağlayan gece) **Namazı / Reğâib Namazı:**

Bu namaz hakkındaki hadîs-i şerîf için bakınız: Sayfa 8-10

Hadîs-i şerîfte şöyle buyrulmuştur: “**Her kim Receb’in ilk perşembesini tutar, sonra cumâ gecesi on iki rekât kılsa, Allâh-u Te‘âlâ her rekât için ona, dosdoğru makam (olan cennet-i âlâ)da, hiç şeksiz şüphesiz yüz kasr (köşk) verir.**” (Seyyid ‘Alî Zâde, Şerhu Şir‘ati’l-İslâm, sh:133)

Diğer bir hadîs-i şerîfte de şöyle buyrulmuştur: “Receb’in ilk cumâ gecesinin namazından gâfil olmayın. O gecede namaz kılana, Allâh-u Te‘âlâ ve melekleri, gelecek seneye kadar salâtta bulunurlar. Arş’ın Rabbi kime salât ederse, o kişi dünyâdan ancak îmânla çıkar. Dünyâda ancak İslâm’la yaşar. Kıyâmet günü de ancak ebrâr (iyi kullar) ile haşrolur.” (Seyyid ‘Alî Zâde, Şerhu Şir‘ati’l-İslâm, sh:133)

Ulemâ şöyle buyurmuştur: “Receb, cennette on iki kolu bulunan bir ırmağın adıdır. İlk cumâ gecesi on iki rekât kılana Allâh-u Te‘âlâ, her rekâta karşılık her koldan içmeyi nasîb eder.”

Reğâib Namazının Duâsı

Muhammed ibni Hatîriddîn (Rahimehullâh)ın nakline göre kişi Regâib namazını kıldıktan sonra salevât-ı şerîfe okuyup şu duâyı yapar:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، اللَّهُمَّ إِنِّي صَلَّيْتُ هَذِهِ الصَّلَاةَ الَّتِي أَمَرْتَهَا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ وَخَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ، شَفِيعَ الْأُمَّةِ وَكَاشِفَ الْغُمَّةِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَإِنْ كُنْتُ مُقَصِّرًا فِي إِقَامَةِ حَقَائِقِهَا غَافِلًا عَنْ تَقْوِيمِ شَرَائِطِهَا كَمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى، وَمَنْ يَسْتَطِيعُ مِنْ عِبَادِكَ أَنْ يَعْبُدَكَ وَيُطِيعَكَ كَمَا يَنْبَغِي لَكَ؟! فَإِذَا اعْتَرَفْتُ بِتَقْصِيرِي وَقَلَّةِ جُهْدِي وَأَقْرَزْتُ بِضَعْفِي وَعَجْزِي فَلَا تَحْرِمْنِي جَزَاءَ تَصَدِيقِ رَسُولِكَ وَثَوَابِ حُسْنِ الرَّغْبَةِ وَصَدَقِ النَّبِيِّ فِي سُنَّةِ نَبِيِّكَ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ، لِأَنَّكَ ذُو فَضْلٍ وَمَغْفِرَةٍ عَلَى عِبَادِكَ وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَإِلَيْهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.» آمين!

“Rahmân ve Rahîm olan Allâh-u Te‘âlâ’nın adıyla. Ey Allâh! Senin kulun, Rasûlün, yarattıkların içerisinden seçtiğin, ümmetin şefâatçisi ve bütün sıkıntıların gidericisi olan Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e emrettiğin bu namazı kıldım. Gerçi bu namazın hakikatlerini yerine getirme hususunda noksanlıklar yaptım, Senin sevdiğin ve râzı olduğun şekilde şartları yerine getirmekten gâfil bulundum. Zâten Senin kulların içerisinden Sana lâyük olduğu şekilde ibâdet ve itâatte bulunmaya kim güç yetirebilir ki?! Mâdem ki ben kusûrumu ve gayretim azlığını îtirâf ettim, zâfiyetimi ve acziyetimi ikrarda bulundum, o hâlde Sen beni Rasûlün’ü tasdîk etmemin mükâfâtından, onun buyurdıklarına karşı olan güzel rağbetimin sevâbından ve Peygamber Aleyhi’s-Salâtü ve’s-Selâm’ın sünnetine karşı olan düzgün niyetimin karşılığından mahrum bırakma. Şüphesiz ki Sen kullarına karşı büyük bir lütuf ve mağfiret sâhibisin. Allâh-u Te‘âlâ mahlûkâtın en hayırlısı olan Muhammed’e, Ehl-i Beyti’ne ve ashâbının cümlesine salât eylesin.” Âmîne! (Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:56-57)

Receb-i Şerîf’in İlk Cumâ Günü (8 Mart Cumâ günü) Namazı: Seyyid Muhammed en-Nâzillî (Rahimehullâh)ın beyânına göre; sâlik (mânevî yolun yolcusu) Receb’in ilk cumâsı öğle-ikindi arası dört rekât kılar ve her rekâta bir Fâtiha, yedi Âyete’l-Kürsî, beşer kere de İhlâs ve Mu‘avvizeteyn (Felak ve Nâs) sûrelerini okur. Selâm verdiğiğinde 25 beş kere:

«لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ الْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ.»

“En üstün, en büyük ve en yüce olan Allâh-u Te‘âlâ’nın yardımını olmadan (hiçbir şeye) güç ve kuvvet yetmez.” zikrini tekrarlar. Sonunda da:

«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ.»

“Allâh-u Te‘âlâ’dan af diliyor ve O’na tevbe ediyorum.” diye 10 kere tevbe ve istiğfarda bulunur. (Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü’l-esrâr, sh:67)

Receb-i Şerîf’in 3, 4 ve 5. (10 Mart Pazar, 11 Mart Pazartesi ve 12 Mart Salı) **Günlerinde, 13, 14 ve 15.** (20 Mart Çarşamba, 21 Mart Perşembe ve 22 Mart Cumâ) **Günlerinde, 23, 24 ve 25.** (30 Mart Cumartesi, 31 Mart Pazar ve 1 Nisan Pazartesi) **Günlerinde Kılınacak Bir Hâcet Namazı:**

Emîrû’l-müminîn **Alî ibni Ebî Tâlib** (Kerremallâhu Vechehû)den nakledilen ve “Üveys el-Karanî (Veysel Karânî) (Radiyallâhu Anh)ın namazı” diye bilinen bu hâcet namazını başlıkta geçen günlerin birinde kılmak isteyen kişi, geceden oruca niyet eder ve zikrolunan günlerde oruçlu olur, işraktan sonra gusül abdesti alır ve kimseyle konuşmaz.

Zevalden önce (kuşluk vaktinde) dört rekâtta bir selâm vererek on iki rekât kılar. İlk dört rekâtta Fâtiha’dan sonra Kur’ân-ı Kerîm’den kolayına gelen âyet-i kerîmeleri okur, bu dört rekâtı bitirince 70 kere:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِينُ، لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ.»

“Gerçek varlık olan ve her şeyi açığa çıkaran o Yüce Pâdişah olan Allâh-u Te‘âlâ’dan başka hiçbir ilâh yoktur, O’nun benzeri hiçbir şey yoktur ve hakkıyla işiten de, gören de ancak O’dur.” zikrini söyler. İkinci dört rekâtın her rekâtında Fâtiha’dan sonra üç kere Nasr Sûresi’ni okur, selâmdan sonra ise 70 kere:

«أَقْوَى مُعِينٍ وَأَهْدَى دَلِيلٍ بِحَقِّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ.»

“Ey en güçlü yardımcı ve en iyi yol gösterici olan Allâh! ‘Ancak Sana kulluk ederiz ve ancak Senden yardım dileriz.’ âyet-i kerîmesinin hakkı için (duâmı kabûl et).” duâsını okur. Üçüncü dört rekâtta ise Fâtiha’dan sonra üç kere İhlâs Sûresi’ni okur, selâmdan sonra 70 kere Elemneşrah Sûresi’ni okur, sonra sağ eliyle göğsünü sıvazlayarak secdeye varır ve orada hâcetini Allâh-u Te‘âlâ’dan diler, hangi hâceti olursa olsun Allâh-u Te‘âlâ’nın lütfu keremiyle elbette o murâdı yerine getirilir. (Muhammed ibnü Hatîridîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:55-56; ‘Abdülhayy el-Leknevî, el-Âsâru’l-merfû‘a, sh:111-112)

Receb-i Şerîf’in Onuncu (17 Mart Pazar) Günü Hayırlı Kazâ ve Kader İçin Okunacak Duâ

Tâbi‘înin ulularından olan ve muhaddisler nezdinde sika (güvenilir) kabûl edilen **Kays ibni Ubâd** (Radiyallâhu Anh):

“Allâh-u Te‘âlâ’nın dilediğini silip, dilediğini sâbit bırakacağı(nı açıkladığı Ra‘d Sûresi’nin 39. âyet-i kerîmesinin tecellî edeceği yâni senelik kazâ ve kaderlerinden silinecek ve kalacak şeylerin belirleneceği) gün Receb-i Şerîf’in onuncu günüdür.” demiştir. (et-Taberî, Câmi‘u’l-beyân, 13/571; el-Beyhakî, Şu‘abü’l-îmân, rakam:3466, 5/303; Muhammed el-Hallâl, Fezâilü şehri Receb, rakam:12, sh:67; es-Sa‘lebî, el-Keşfü ve’l-beyân, 15/324; İbnü ‘Atiyye, el-Muharraru’l-Vecîz, 3/317; Ebû Hayyân, el-Bahru’l-muhîd, 5/388; el-Kurtubî, el-Câmi‘u li-ahkâmi’l-Kur’ân, 12/93; es-Süyûtî, ed-Dürü’l-mensûr, 8/470; Mer‘î ibnü Yûsuf el-Makdisî, sh:58)

Câhiliyyet ehli Receb-i Şerîf'in onuncu gününü tâkip ederler ve kendilerine zulmedenlerin helâki hakkında o saatte duâ ederlerdi ve kabul görürlerdi. Onların bu hususta çok meşhur haberleri vardı ki **İbni Ebi'd-Dünyâ** "**Kitâbu Mücâbi'd-da've**" gibi eserlerinde bunları açıklamıştır.

Bu durum **Ömer ibni'l-Hattâb** (Radiyallâhu Anh) a aktarıldığında **Ömer** (Radiyallâhu Anh):

«إِنَّ اللَّهَ كَانَ يَضْنَعُ بِهِمْ ذَلِكَ لِيُحْجَزَ بَعْضُهُمْ عَنْ بَعْضٍ، وَإِنَّ اللَّهَ جَعَلَ السَّاعَةَ مَوْعِدَهُمْ، وَالسَّاعَةَ أَذْهَى وَأَمْرٌ.»

"Allâh-u Te'âlâ onları birbirinden engellemek için bâzı vakitlerde birbirleri hakkında duâlarını kabul ederdi, ama haklarını tam olarak birbirinden almalarını kıyâmete bıraktı, kıyâmet ise daha dehşetli ve daha acı (olacak)dır." buyurdu. (İbnü Receb, *Letâifü'l-me'ârif*, sh:126)

Dolayısıyla bugünde hayırlı kazâ ve kaderler için çok duâ etmek, hâcet namazı kılmak, duânın kabûlü için de işrak, kuşluk vakitleri, ezan saatleri, farz namazların peşindeki anları kollamak ve o kabul saatlerinde **Allâh-u Te'âlâ**'ya ihlâsla yalvarmak lâzımdır. İşte bu münâsebetledir ki Berâat Gecesi'nde ve Receb-i Şerîf'in onuncu gününde şu duânın tekrar tekrar okunması fazîletli görülmüştür:

«اللَّهُمَّ إِن كَتَبْتَنِي شَقِيًّا فَارْتَبِ سَعِيدًا، وَارْحَمْ اسْمِي عَنْ دِيْوَانِ الْأَشْقِيَاءِ وَسَمِّي تَقِيًّا وَارْزُقْنِي آيَةَ الْأَنْبِيَاءِ وَأَنْصُرْنِي عَلَى جَمِيعِ الْأَعْدَاءِ وَاحْشُرْنِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي زُمْرَةِ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَأَعِزَّنِي مِنْ دَرْكِ الْأَشْقِيَاءِ، إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ!» آمين!

"Ey Allâh! Eğer beni bedbaht (sonu kötü) yazdıysan (onu silip sonu iyi olacak) saâdetli biri yaz, adımı kötülerin dosyasından sil ve beni takvâ sâhibi biri olarak kayda geçir. Sen bana Enbiyâ (Sûresi)nin (101.) âyetin(de, haklarında güzel karar geçtiğini bildirdiğin kulların arasına girmey)i nasîb et, bütün düşmanlarıma karşı bana yardım et, kıyâmet günü beni peygamberler (Aleyhimüsselâm) zümresinde haşret, kötülerin derekesin(e düşmek)den beni muhâfaza et. Şüphesiz duâları hakkıyla işiten ancak Sensin. Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle (duâmı kabûl et)." Âmîne!

Bu duâyı Berâat Gecesi 300 kere okuyanın her istediğini **Allâh-u Te'âlâ**'nın yerine getireceği nakledilmiştir. (Velîyüddîn er-Ruhâvî el-Mahmûdî, *Fezâilü'l-eyyâm*, Süleymaniye Kütüphânesi, Reşid Efendi, rakam:156, verak:195)

Receb-i Şerîfin On Beşinci Gece (21 Mart Perşembe'yi

22 Mart Cumâ'ya bağlayan gece) Namazı:

1) Receb'in yarı (on beşinci) gecesi 1 Fâtiha, 10 İhlâs ile yüz rekât kılınıp, peşine 1000 kere istiğfarda bulunmak, teşvik edilen amellerdendir. (Muhammed Hakkî en-Nâzillî, *Hazînetü'l-esrâr ve celîletü'l-ekâr*, sh:67)

2) Muhammed ibni Hatîriddîn Hazretleri'nin nakline göre: "Receb'in on beşinci gecesi beş selâmla on rekât kılınır, her rekâtta Fâtiha'dan sonra 30 kere İhlâs Sûresi okunur, namaz bitince 100 kere 'Estağfirullâh' denilerek **Allâh-u Te'âlâ**'dan mağfiret talep edilir." (Muhammed ibnü Hatîriddîn, *el-Cevâhiru'l-hams*, sh:57)

3) Receb'in yarı (on beşinci) gecesini 1 Fâtiha ve 3 İhlâs Sûresi ile (iki rekâta bir selâm vererek) on rekât namaz kılınır. Selâm verip namazı bitirince 100 defâ:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ.»

“Allâh'ı tesbîh ederim ve O'na hamdedirim. O büyük Allâh'ı tesbîh ederim.” diye zikredilir. (‘Abdülhayy el-Leknevî, el-Âsârü'l-merfû‘a, sh:111-112)

4) Receb-i Şerîf'in 30 rekâtının 2.ci 10 rekâtının bu gece kılınması efdal olur. Târifi için bakınız: “**Receb-i Şerîf Risâlesi**” sh:248.

Receb-i Şerîfin On Beşinci Günü (22 Mart Cumâ günü) Namazı:

1) Muhammed ibni Hatîriddîn (Rahimehullâh)ın nakline göre; Receb'in on beşinci günü işraktan sonra yirmi beş selâmla elli rekât kılınır, her rekâta Fâtiha'dan sonra birer kere İhlâs ve Mu'avvizeteyn (Felak-Nas) sûreleri okunur, daha sonra secdeye varılarak şu duâ okunur:

«اللَّهُمَّ لَكَ صَلَّيْتُ وَلَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ أَمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، فَارْحَمْ ذُلِّي وَكِبْوتِي
لَوْجَهِي وَأَنْفِرَادِي وَخُشُوعِي وَخُضُوعِي وَتَضَرُّعِي وَتَحْيِيرِي وَفَقْرِي وَفَاقَتِي،
وَاجْعَلْ لِي فَرْجًا وَمَخْرَجًا مِنْ هَمِّي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ!» آمِينَ!

“Ey Allâh! Yalnız Senin için namaz kıldım, ancak Sana secde yaptım. Sadece Sana îmân ettim, bir tek Sana tevekkül ettim. O hâlde Sen benim Senin huzûrunda alçalmama, yüz üstü kapanmama, yalnız kalmama, boyun kırmama, yalvarıp yakarmama, şaşkınlığıma, ihtiyaç ve zarûretime acı da bana dertlerimden bir çıkış ve kurtuluş nasîb et. Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle (duâmı) kabûl eyle.”
Âmîne! (Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:57)

2) Receb-i Şerîf ayının on beşinci gününde 1 Fâtiha ve 1 İhlâs ile elli rekât kılmak da teşvik edilen amellerdendir. Bu rivâyette Felak-Nâs sûreleri ilâve edilmemiştir. Gücü az olanlar bununla da amel edebilir. (Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü'l-esrâr ve celîletü'l-ekzâr, sh:67)

RECEB-İ ŞERİF'TE İSTİĞFÂR

Ebû Sa'îd (Radyallâhu Anh) şöyle anlatmıştır: “Recebin ilk günü Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in huzûruna girdiğimde bana: ‘Ey Ebû Sa'îd! Bu, hayrı ne kadar çok ve bereketi ne kadar büyük bir gündür.’ buyurunca, ben: ‘Ey Allâh'ın Peygamberi! Bu bereket nedir?’ diye sordum.

Bunun üzerine Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): ‘Cibrîl'in bana bildirdiğine göre; Receb'in ilk gecesini olduğunda Allâh-u Te'âlâ bir meleğe: ‘Dikkat edin! Gerçekten tevbe ayı başlamıştır. Bu ayda Allâh-u Te'âlâ'dan af isteyenlere müjdeler olsun.’ diye seslenmesini emreder.’ buyurdular.” (es-Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/140)

Enes ibni Mâlik (Radyallâhu Anh)ın rivâyet ettiği bir hadîs-i şerifte Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “Her kim Receb ayında Allah-u Te'âlâ'ya bir kere (bile) istiğfarda bulunursa, Allâh-u Te'âlâ onu bağışlar.” (İbnü 'Asâkir, Târîhu Medîneti Dimişk, rakam:5121, 43/291-292)

Receb-i Şerîf'te Yapılacak Mühim İstiğfarlar

1) İbni Abbâs (Radiyallâhu Anhumâ)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte şöyle buyrulmuştur: “Her kim Receb, Şa‘bân ve Ramazan’da, öğlen ikindi arası:

«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ تَوْبَةَ عَبْدٍ ظَالِمٍ لِنَفْسِهِ لَا يَمْلِكُ لِنَفْسِهِ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا.»

‘Kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmayan, Hayy ve Kayyûm olan O büyük Allâh-u Te‘âlâ’dan mağfiret talep ederim. Kendisi hakkında ne bir zarâra ne bir faydaya, ne ölüme, ne de yaşamaya ve ne de dirilmeye mâlik olmayan, (günahlar işleyerek kendisine zulmetmiş bir kulun tevbesiyle, O’na tevbe ederim.’ derse, Allâh-u Te‘âlâ (o kişinin sevap ve günahlarını yazmakla görevli) iki meleş: ‘Bu kulun amel defterindeki günahlarıyla alâkalı yazıları yakın.’ diye vahyeder.” (es-Safûrî, Nüzhetü’l mecâlis, 1/140)

2) Allâh-u Te‘âlâ’nın ayı olan Receb-i Şerîf’ta istiğfârı çok yapmak lâzımdır. Özellikle de seherlerde, “Seyyidü’l-istiğfâr (istiğfarların efendisi)” denilen tevbeyi hiç terk etmemek gerekir. (‘Abdülhamîd Kuds el-Mekkî, Kenzü’n-necâh ve’s-sürûr, sh:147; Enîsü’l-celis hâmişi, sh:194)

Seyyidü’l-istiğfâr için bakınız: “İstiğfâr Risâlesi”, sh:129-130

3) Alî el-Kârî (Rahimehullâh)ın bir şeyhinden naklettiğine göre: “Receb ayında:

«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ مِنْ جَمِيعِ الذُّنُوبِ وَالْآثَامِ.»

‘Bütün günah ve isyanlarımdan dolayı, celâl ve ikrâm sâhibi olan Allah-u Te‘âlâ’dan mağfiret talep ederim.’ şeklindeki istiğfâr çokça yapılmalıdır.” (‘Alî el-Kârî, el-Edeb fî Raceb, Mecmû‘u resâili ‘Alî el-Kârî, 2/291)

Receb-i Şerîf’in İstiğfar Duâsı

Allâme Seyyid Hasen ibni Abdillâh Bâ‘alevî el-Haddâd (Rahimehullâh) bir istiğfâr cem etmiş ve buna “Receb İstiğfârı Duâsı” adını verdikten sonra “Şüphesiz bu istiğfârın çok fazîletleri vardır ve hakkında çok rivâyetler mevcuttur.” demiştir.

O istiğfâr da şudur:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ (ثَلَاثًا)، وَأَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مِمَّا يَكْرَهُهُ اللَّهُ قَوْلًا وَفِعْلًا وَخَاطِرًا وَبَاطِنًا وَظَاهِرًا، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَغْفِرُكَ لِمَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي، أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ مِنْ جَمِيعِ الذُّنُوبِ وَالْآثَامِ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِذُنُوبِي كُلِّهَا، سِرِّهَا وَجَهْرِهَا وَصَغِيرِهَا وَكَبِيرِهَا وَقَدِيمِهَا وَجَدِيدِهَا وَأَوَّلِهَا وَآخِرِهَا وَظَاهِرِهَا وَبَاطِنِهَا وَأَتُوبُ إِلَيْهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَغْفِرُكَ مِنْ ذَنْبٍ تَبْتُ إِلَيْكَ مِنْهُ ثُمَّ عُدْتُ فِيهِ،

وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا أَرَدْتُ بِهِ وَجَهَكَ الْكَرِيمَ فَخَالَطَهُ مَا لَيْسَ لَكَ فِيهِ رِضًا، وَأَسْتَغْفِرُكَ
 لِمَا وَعَدْتِكَ بِهِ مِنْ نَفْسِي ثُمَّ أَخْلَفْتُكَ فِيهِ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا دَعَانِي إِلَيْهِ الْهَوَى مِنْ
 قِبَلِ الرُّخْصِ مِمَّا اشْتَبَهَ عَلَيَّ وَهُوَ عِنْدَكَ حَرَامٌ، وَأَسْتَغْفِرُكَ يَا مَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ،
 يَا عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ مِنْ كُلِّ سَيِّئَةٍ عَمِلْتُهَا، فِي بَيَاضِ النَّهَارِ وَسَوَادِ اللَّيْلِ، فِي
 مَلَاءٍ وَخَلَاءٍ وَسِرٍّ وَعَلَانِيَةٍ وَأَنْتَ نَاطِرٌ إِلَيَّ إِذَا ارْتَكَبْتُهَا، وَأَتَيْتُ بِهَا مِنَ الْعُضْيَانِ،
 فَأَتُوبُ إِلَيْكَ يَا حَلِيمٌ يَا كَرِيمٌ يَا رَحِيمٌ! وَأَسْتَغْفِرُكَ مِنَ النِّعَمِ الَّتِي أَنْعَمْتَ بِهَا
 عَلَيَّ فَتَقَوَّيْتُ بِهَا عَلَى مَعْصِيَتِكَ وَأَسْتَغْفِرُكَ مِنَ الذُّنُوبِ الَّتِي لَا يَعْرِفُهَا أَحَدٌ
 غَيْرُكَ، وَلَا يَطَّلِعُ عَلَيْهَا أَحَدٌ سِوَاكَ وَلَا يَسْعُهَا إِلَّا حِلْمُكَ، وَلَا يُنْجِينِي مِنْهَا إِلَّا
 عَفْوُكَ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِكُلِّ يَمِينٍ سَلَفَتْ مِنِّي فَحَنَيْتُ فِيهَا وَأَنَا عِنْدَكَ مُوَاحِدٌ بِهَا،
 وَأَسْتَغْفِرُكَ يَا مَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ، فَاسْتَجَبْنَا لَهُ
 وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُنَجِّي الْمُؤْمِنِينَ، وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي
 فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ، رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ، وَأَسْتَغْفِرُكَ مِنْ
 كُلِّ فَرِيضَةٍ أَوْجَبْتَهَا عَلَيَّ فِي أَنْاءِ اللَّيْلِ وَأَطْرَافِ النَّهَارِ فَتَرَكْتُهَا خَطَأً أَوْ عَمْدًا أَوْ
 نِسْيَانًا أَوْ تَهَاوُنًا أَوْ جَهْلًا وَأَنَا مُعَاقِبٌ بِهَا، وَأَسْتَغْفِرُكَ مِنْ كُلِّ سُنَّةٍ مِنْ سُنَنِ سَيِّدِ
 الْمُرْسَلِينَ، وَخَاتَمِ النَّبِيِّينَ نَبِيِّكَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَرَكْتُهَا غَفْلَةً
 أَوْ سَهْوًا أَوْ نِسْيَانًا أَوْ تَهَاوُنًا أَوْ جَهْلًا أَوْ قِلَّةِ مَبَالَاةٍ بِهَا، وَأَسْتَغْفِرُكَ يَا مَنْ لَا إِلَهَ
 إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، وَأَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ، سُبْحَانَكَ يَا رَبَّ
 الْعَالَمِينَ، لَكَ الْمُلْكُ وَلَكَ الْحَمْدُ، وَأَنْتَ حَسْبُنَا وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، وَنِعْمَ الْمَوْلَى
 وَنِعْمَ النَّصِيرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، يَا جَابِرَ كُلِّ كَسِيرٍ، وَيَا
 مُؤْنِسَ كُلِّ وَحِيدٍ، وَيَا صَاحِبَ كُلِّ غَرِيبٍ، وَيَا مُبْسِرَ كُلِّ عَسِيرٍ، يَا مَنْ لَا يَحْتَاجُ
 إِلَى الْبَيَانِ وَالتَّفْسِيرِ، وَأَنْتَ عَلَى مَا تَشَاءُ قَدِيرٌ، وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى سَيِّدِنَا
 مُحَمَّدٍ بَعْدَ مَنْ صَلَّى عَلَيْهِ، وَبَعْدَ مَنْ لَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى رُوحِ
 سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ فِي الْأَرْوَاحِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى تَرْبَةِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ فِي الثَّرْبِ، اللَّهُمَّ
 صَلِّ عَلَى قَبْرِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ فِي الْقُبُورِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى صُورَةِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
 فِي الصُّورِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى اسْمِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ فِي الْأَسْمَاءِ، ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ

مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٠٠﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ
حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿١٠١﴾ وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى
سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ. « آمين!

“Bismillâhi’r-Rahmâni’r-Rahîm. Allâh-u Te‘âlâ Efendimiz Muhammed’e, Ehl-i Beyti’ne ve sahâbesine salât-ü selâm eyesin.

Allâh-u Te‘âlâ’dan mağfiret talep ederim. (3 kere)

Söz bakımından, hareket bakımından, düşünce bakımından, fikir bakımından, görünen görünmeyen her hususta Allâh-u Te‘âlâ’nın kerih gördüğü her şeyden Allâh-u Te‘âlâ’ya tevbe ederim. Hayy ve Kayyûm olan, Kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmayan, O büyük Allâh’tan mağfiret diler ve O’na tevbe ederim. Ey Allâh! Ben yapmamam lâzımken yaptığım, yapmam lâzımken yapmadığım, gizli yaptığım, âşikâr ettiğim ve Senin benden daha iyi bildiğin her günahımdan dolayı Senden mağfiret talep ederim. Öne geçiren Sensin, geri bırakan Sensin, Sen her şeye (hakkıyla) Kâdir’sin.

Ben gizli-açık, küçük-büyük, eski-yeni, önceki-sonraki, görünen-görünmeyen bütün günahlarım için Allâh-u Te‘âlâ’dan mağfiret talep ederim ve O’na tevbe ederim. Ey Allâh! Evvelce kendisinden tevbe etmiş olup sonra kendisine döndüğüm her günahımdan dolayı Senden mağfiret talep ederim. Keremli Zâtın’ı kastederek başlamış olduğum fakat sonra kendisine Senin rızân olmayan şeylerin dâhil olduğu amellerimden dolayı Senden mağfiret talep ederim.

Kendi adıma Sana yapacağımı vaad ettiğim fakat sonra sözümde duramadığım amellerden dolayı Senden mağfiret talep ederim. Ruhsat zannederek nefsimin hevâsının beni kendisine dâvet ettiği, bence şüpheli olan fakat Senin nezdinde haram olan şeylerden dolayı Senden mağfiret talep ederim. Ey kendisinden başka ilâh olmayan Zat! Ey gizli âşikâr her şeyi bilen Zat! Gündüzün beyazında, gecenin karanlığında, insanlar arasında ve tenhâda, gizli ve âşikâr olarak işlediğim ve ben onu işlerken Senin bana nazar ettiğin her kötülükten ve işlediğim her isyandan dolayı Senden mağfiret talep ederim ve Sana tevbe ederim. Ey Halîm! Ey Kerîm! Ey Rahîm!

Bana in‘âm ettiğin fakat benim Sana karşı günahlarda kendilerinden güç kuvvet bulduğum bütün nîmetlerinden dolayı senden mağfiret talep ederim. Senden başka kimşenin fark etmediği, Senden başka kimsenin vâkıf olmadığı ve Senin hilminden başka hiçbir sıfatın kendisine müsâmaha etmeyeceği ve Senin affından başka hiçbir şeyin beni kendisinden kurtaramayacağı günahlardan dolayı Senden mağfiret talep ederim. Benden geçmişte sâdır olan fakat yerine getirememiş olduğum ve bu yüzden Senin katında cezâ alacağım her türlü yemin için Senden mağfiret talep ederim. Ey Kendisinden başka hiçbir ilâh olmayan Zat! Ben Senden mağfiret talep ederim. Seni tenzîh ederim, şüphesiz ben zâlimlerden oldum. (İşte Sen bu duâyı okuyanlara) ‘İşte müminleri de ancak böylece (güçlü bir yardımla tüm kederlerinden) **kurtarıyoruz.**’ (el-Enbiyâ Sûresi:88) (buyurdun.)

Yine böylece Sen: ‘(Habîbim!) Zekerıyyâ’yı da (yâd et)! Hani o Rabbine: ‘Ey Rabbim! (Ardımdan yoluma sâhip olacak bir çocuk vermeksizin) beni tek biri olarak bırakma. (Ama sen böyle takdir buyurduysan, buna da râzıyım. Zîrâ) vârislerin en iyisi ancak Sensin.’ diye nidâ etmişti.’ (el-Enbiyâ Sûresi:89) (buyurdun. Ben de bu duâyı okudum, beni de yalnız bırakma.) Ey Rabbim! Bağışla, rahmet et, zîra acıyanların en merhametlisi ancak Sensin.

Ben gece saatlerinde ve gündüzün başında-sonunda bana vâcib kıldığın fakat yanlışlıkla veyâ kasten yâhut unutarak veyâ hafife alarak ya da cehâletimden dolayı terk ettiğim ve bu yüzden azâba çarptırılacağım her farzdan dolayı Senden mağfiret talep ederim. Ben, gönderilenlerin efendisi ve nebîlerin hâtemi olan peygamberin Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in sünnetlerinden gafletle yâhut hatâ ile veyâ unutarak yâhut hafife alarak ya da cehâletim yüzünden veyâ çok değer vermeyerek terk etmiş olduğum her bir sünnetten dolayı Senden mağfiret talep ederim.

Ey o Zât ki Senden başka ilâh yoktur, teksin, ortağın yoktur. Şüphesiz Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Senin kulun ve Rasûlün’dür. Ben Seni tenzih ederim. Ey âlemlerin Rabbi! Mülk Sana âittir, hamd Sana mahsustur, Sen bize yetersin, ne güzel Vekîl’sin, ne güzel Mevlâ’sın, ne güzel yardımcısın. O çok yüce ve pek büyük olan Allâh-u Te’âlâ’nın yardımını olmadan hiçbir günahattan dönüş ve hiçbir ibâdete kuvvet yoktur. Ey her kırık kalbi tâmir eden! Ey her tek kalana ünsiyet bahşeden! Ey her gurbettekine arkadaş olan! Ey her zoru kolay eden! Ey hâcetlerin kendisine beyân edilip açıklanmasına ihtiyaç duymayan Zat! Sen her şeye hakkıyla gücü yetensin. Allâh-u Te’âlâ, kendisine sâlat edenler adedince ve ona sâlat okumayanlar sayısınca Efendimiz Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e sâlat eylesin.

Ey Allâh! Ruhlar içinde Efendimiz Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in rûhuna sâlat eyle. Ey Allâh! Türbeler içerisinde Efendimiz Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in türbesine sâlat eyle. Ey Allâh! Sûretler içerisinde Efendimiz Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in sûretine sâlat eyle. Ey Allâh! İsimler içerisinde Efendimiz Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in ismine sâlat eyle. ‘(Ey insanlar!) Andolsun ki elbette muhakkak size (meleklerden ve cinlerden değil de, anlaşılabilir uymanız kolay olsun diye) kendi nefislerinizden (sizin gibi bir beşer) olan pek değerli bir Rasûl gelmiştir ki, sıkıntıya uğramanız ona çok ağırdır, siz(in îman etmenize ve tüm işlerinizin yoluna girmesine) karşı çok düşkündür ve inananlara çok esirgeyicidir; pek acıyıcıdır.

(Habîbim! Sen kendileri hakkında bu kadar büyük bir nîmetken) eğer (hâlâ) onlar (sana îman etmekten) yüz çevirirlerse, sen: ‘(Sizin inkâr ve eziyetlerinize karşı) bana yetecek olan ancak Allâh’tır. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Ben (O’ndan gayri kimseye umut bağlamam ve kimseden korkmam, zîrâ ben) ancak O’na tevekkül ettim. O (azametini Allâh-u Te’âlâ’dan başka kimsenin bilemeyeceği kadar) çok büyük olan Arş’ın Rabbi de ancak O’dur.’ de.’ (et-Tevbe Sûresi:128-129)

Allâh-u Te’âlâ, Efendimiz Muhammed (Sallâllâhu Te’âlâ Aleyhi ve Sellem)e, Ehl-i Beyti’ne ve sahâbesine salât-u selâm eylesin.” Âmîne! (‘Abdülhamîd Kuds el-Mekkî, Kenzü’n-necâh ve’s-sürûr, 142-147)

MÜCERREBÂT-I SENÛSÎ'DEN FAYDALI İLİMLER

Dünyâ ve Âhret İşlerindeki Sıkıntılara Kâfî Gelecek Mühim Bir Duâ

1) Rivâyet göre: “Her kim her gün 7 kere:

﴿فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾

‘(Habîbim! Sen kendileri hakkında bu kadar büyük bir nîmetken) **eğer** (hâlâ) **onlar** (sana îmân etmekten) **yüz çevirirlerse, sen:** “(Sizin inkâr ve eziyetlerinize karşı) **bana yetecek olan ancak Allâh’tır. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur.**

Ben (O’ndan gayri kimseye umut bağlamam ve kimseden korkmam, zîrâ ben) **ancak O’na tevekkül ettim. O** (azametini Allâh-u Te‘âlâ’dan başka kimsenin bilemeyeceği kadar) **çok büyük olan Arş’ın Rabbi de ancak O’dur.” de.’** (et-Tevbe Sûresi:129) âyet-i kerîmesini okursa, (Allâh-u Te‘âlâ’ya tevekkülünde) samîmî yâhut yalancı olsa da, **Al-lâh-u Te‘âlâ** ona, dünyâ ve âhret işlerinden kendisine sıkıntı veren şeyler(i halletme) husûsunda kâfî gelir.” (es-Senûsî, el-Mücerrebât, sh:11-12, -Mücerrebâtü Diyerbî hâmişinde-; Diğer kaynaklar için bkz.: Ebû Dâvûd, es-Sünen, el-Edeb:110, rakam:5083, 4/482; es-Süyûtî, ed-Dürrü’l-mensûr, 4/334)

Sen bu benzeri bulunmayan kıymetli inci (misâli olan virdi zikretme)ye sarıl, onun kıymetini iyi bil. Zîrâ zikirlerin çoğu(nun fayda vermesi) samîmiyet ve kalp huzûruna bağlanmıştır.

Ama zikredenlerin lisânına, bu zikirle büyük bir rahmet işlemiştir. Tevekkül (Allâh-u Te‘âlâ’ya tam anlamıyla güvenme) husûsunda kademi (mertebesi) sâbit olmasa bile, **Al-lâh-u Te‘âlâ**’nın bu zikri okumaya muvaffak kıldığı kimseler hakkında dünyevî ve uhrevî dertlerine karşı kifâyet hâsıl olmuştur.

Bu öyle büyük bir nîmettir ki hiçbir insan bunun şükrünü hakkıyla îfâ edemez, bu zikirde çok fazla ecir (sevap) olduğu için de buna güç getiremez.

Evvelen ve âhiran, zâhiren ve bâtinen hamd-ü minnet sâdece **Allâh-u Te‘âlâ**’ya âittir.

Uzun Ömür, Düşmanlara Karşı Gâlibiyet, Bol Rızık ve Kötü Ölümünden Muhâfaza İçin Okunacak Duâ

2) Rivâyet edildiğine göre **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “Her kim ömrünün artmasını, düşmanlarına karşı yardım olunmayı, rızkının genişletilmesini ve kötü ölümden korunmayı isterse, her sabah-akşam 3 kere:

«سُبْحَانَ اللَّهِ مِلْءَ الْمِيزَانِ وَمَبْلَغَ الْعِلْمِ وَمُنْتَهَى الرَّضْوَانِ وَزِينَةَ الْعَرْشِ.»

‘**Allâh-u Te‘âlâ**’yı, (bir kefesi doğu ile batı ve yerle gök arası kadar geniş olan) **mîzân dolusunca, ilminin ulaştığı** (sonsuz) **hadde kadar, rızâsına ulaştıracak nispette ve Arş’ının ağırlığı kadar tesbîh ederim.’ desin.**” (es-Senûsî, el-Mücerrebât, sh:12-13, -Mücerrebâtü Diyerbî hâmişinde-; Diğer kaynaklar için bkz.: ‘Alî el-Müttakî, Kenzü’l-‘ummâl, rakam:4955, 2/635; es-Safûrî, Nüzhetü’l-mecâlis, 2/88)

Faydalı Mâlûmât: Diğer kaynaklarda bu zikrin lafzında biraz değişiklik bulunmakta olup ayrıca zikrin devâmında «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» tevhîd lafzı ile, bir de «اللَّهُ أَكْبَرُ» tekbîri ile tekrâr edilmesi zikredilmiştir.

Korkulan Şeylerden Muhâfaza Olmak İçin Okunacak Duâ

3) Hazarde ve seferde (korkulan) her şey için (meşâyih tarafından) tecrübe edilmiş (ve doğru bulunmuş) olan şeylerden biri de korkan kişinin şu duâyı okunmasıdır:

«جَعَلْتُ نَفْسِي وَمَالِي وَجَمِيعَ مَا لِلَّهِ عَلَيَّ مِنَ النِّعَمِ فِي حِمَى اللَّهِ الَّذِي لَا يُرَامُ، وَفِي جِوَارِ اللَّهِ الَّذِي لَا يُخْفَرُ، وَفِي مَنَعَةِ اللَّهِ الَّتِي لَا تُدْرَكُ، وَفِي سِتْرِ اللَّهِ الَّذِي لَا يُهْتَكُ، وَفِي جُنْدِ اللَّهِ الْمَنِيعِ، وَفِي وَدَائِعِ اللَّهِ الَّتِي لَا تَضِيعُ، وَجِوَارِ اللَّهِ مَحْفُوظًا، وَمَنْ اعْتَصَمَ بِهِ فَهُوَ مَعْصُومٌ، وَجَلَّ جَلَالُ اللَّهِ وَلَا يَخْلُو مَكَانًا مِنَ اللَّهِ، وَذَلَّتْ كُلُّ عَيْنٍ نَظَرَ تَنِي بِإِذْنِ اللَّهِ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، أَشْرَقَ نُورُ اللَّهِ، وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ، وَنَفَذَ حُكْمُ اللَّهِ، وَثَبَتَ عِزُّ اللَّهِ، وَذُفِعَتِ الْبَلَاءُ وَالْأَعْدَاءُ، بِلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، ﴿فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾، حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، حَسْبِيَ اللَّهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ، اللَّهُ يَغْلِبُ كُلَّ شَيْءٍ، لَا يَقِفُ لِأَمْرِ اللَّهِ شَيْءٌ، اللَّهُ الْقَاهِرُ، اللَّهُ الْعَالِبُ، مُذِلٌّ لِكُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ، نَاصِرُ الْحَقِّ كَيْفَ كَانَ، لَهُ الْحَوْلُ وَالْقُوَّةُ وَالسُّلْطَانُ، ﴿إِنْ كَانَتْ إِلَّا صِيحَةً وَاحِدَةً فِإِذَا هُمْ خَامِدُونَ﴾.»

“Canımı, malımı ve Allâh’a âit üzerimde bulunan bütün nîmetleri Allâh’ın ulaşılması kastedilemeyen korusuna, Allâh’ın bozulamayan emânına, Allâh’ın ulaşılamayan korumasına, Allâh’ın o yırtılmaz perdesine, Allâh’ın engelleyici ordusuna ve Allâh’ın zâyî olmayan emânetleri içerisine yerleştirdim. Allâh’ın (muhâfaza) sahâsı korunmuştur, Allâh’a sarılan muhâfaza olunmuştur, Allâh’ın azameti dâimâ pek yüce olmuştur, hiçbir mekân Allâh-u Te‘âlâ’nın gözetiminden boş kalamaz.

Bana bakan her göz Allâh’ın izniyle zelif olmuştur. Allâh-u Te‘âlâ bütün noksan sıfatlardan münezzehtir, bütün hamdler Allâh’a âittir. Allâh’dan başka hiçbir ilâh yoktur. Allâh her şeyden büyüktür. O çok yüce ve pek büyük olan Allâh’ın yardımı olmadan kimsede güç ve kuvvet yoktur. Allâh’ın nûru parlamıştır, Allâh’ın emri açığa çıkmıştır, Allâh’ın hükmü geçerli olmuştur, Allâh’ın izzeti sâbit olmuştur, ‘Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhi’l-Aliyyi’l-Azîm (zikri)’ ile belâ ve düşmanlar kovulmuştur. ‘Muhakkak ki onlara karşı Allâh sana kâfi gelecektir. Ziyâde işiten de hakkıyla bilen de ancak O’dur.’ (el-Bakara Sûresi:137’dan) (âyet-i kerîmesi benim virdim olmuştur.)

(Her şey için) Allâh bana yeterlidir ve O ne güzel Vekîl’dir. Her şeye karşı Allâh bana yeter. Allâh her şeyi mağlûb eder, hiçbir şey Allâh’ın emrine karşı duramaz. Allâh Kâhîr’dir, Allâh Gâlib’tir, Allâh her inatçı zorbayı alçak edicidir. Allâh nasıl olursa olsun hakka yardım edicidir. Güç, kuvvet ve saltanat ancak O’na âittir. ‘O(nları helâk eden azap), tek bir nâradan başka bir şey olmamıştır. Birdenbire onlar (Cibrîl (Aleyhisselâm)ın sesinin şiddetiyle ödleri kopmuş ve) ateşi sönmüş (ölü) kimselerdir.’ (Yâsîn Sûresi:29) (âyet-i kerîmesi ile düşmanlarımı kahrettim.)”

(es-Senûsî, el-Mücerrebât, sh:13-15, -Mücerrebâtü Diyerbî hâmişinde-; Diğer kaynaklar için bkz.: ed-Diyerbi, el-Mücerrebât, sh:78-79)

Korkulan Şeylerden Muhâfaza Olmak İçin Sabah Namazının Sünnetinde Hangi Sûreler Okunmalıdır?

4) Sabah namazının sünnetinde okunmasına devâm edilerek düşmanları defetmek için (Al-lâh dostları tarafından) tecrübe edilen şeylerden biri de; (sabah namazının sünnetinin) birinci rekâtında Fâtiha ve Elem Neşrah, ikinci rekâta ise Fâtiha ve Fîl (sûrelerini) okumaktır.

Zîrâ kim böyle yaparsa, hiçbir düşmanın eli (ve emeli) o kişiye erişemez. **İmâm-ı Ğazâlî** (Radiyallâhu Anh): “Bu (husus) tecrübe edilmiş ve doğru bulunmuştur. Bunda hiçbir şüphe yoktur.” demiştir. (es-Senûsî, el-Mücerrebât, sh:15, -Mücerrebâtü Diyerbî hâmişinde-; Diğer kaynaklar için bkz.: es-Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 2/52; Alî el-Üchûrî, Risâle fi fazli 'Âşûrâ, Süleymâniye Kütüphânesi, Yazma Bağışlar, rakam:3981, verak:53-54)

Düşmanlardan, Hırsızlardan ve Tüm Kötülüklerden Korunmak İçin Okunacak ya da Yazılacak Duâ

5) Düşmanlardan, hırsızlardan ve bütün kötülüklerden muhâfaza olunmak için tecrübe edilmiş hususlardan biri de korkan kişinin «الْحَفِیْظُ» “el-Hafîz” ism-i şerîfi ile birlikte şu âyet-i kerîmeleri yaz(ıp muska yaparak üzerinde taşı)ması veyâ da okumasıdır ki bunu yapan kişi istemediği hiçbir şeyi ebediyyen görmez.

Âyet-i kerîmeler şunlardır:

﴿فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾، ﴿لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ﴾، ﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾، ﴿اللَّهُ حَفِیْظٌ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ﴾، ﴿إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ﴾، ﴿وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ﴾، ﴿وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً﴾، ﴿إِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِیْظٌ﴾، ﴿وَحَفِیْظُنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَّجِيمٍ﴾، ﴿وَحَفِیْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ﴾، ﴿وَحَفِیْظًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ﴾، ﴿وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِیْظٌ﴾
﴿بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِیْدٌ﴾ ﴿فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ﴾

(es-Senûsî, el-Mücerrebât, sh:15-16, -Mücerrebâtü Diyerbî hâmişinde-, Diğer kaynaklar için bkz.: ed-Demîrî, Hayâtü'l-hayevân, 2/61; Tâcüddîn es-Sübkî, Tabekâtü's-Şafi'yyeti'l-kübrâ, rakam:839, 7/140-141; ed-Diyerbî, el-Mücerrebât, sh:72-73; en-Nebhânî, Se'âdetü'd-dâreyn, sh:588; es-Seyyid el-Mâlikî, Ebvâbü'l-ferac, sh:134-135)

MEŞHUR HADÎS-İ ŞERÎFTE BİLDİRİLEN 99 İSM-İ ŞERÎF DIŞINDA, KUR'ÂN-I KERÎM'DE VE HADÎS-İ ŞERÎFLERDE ZİKREDİLEN 100 İSM-İ ŞERÎFTEN BEŞİNCİ İSM-İ ŞERÎF «الْإِلَهِ» İSM-İ ŞERÎFİ

Bu ism-i şerîfin mânâsı “Hakk (yâni varlığı Kendinden olması hasebiyle hakîkî mevcut) olan, varlığı hak ve sâbit olan, (ibâdet olunmayı hak etmesini mûcib tüm) İlâhî sıfatları cem eden, bir de Rubûbiyyet sıfatları ile mevsûf olan Zât” demektir ki bu ism-i şerîf Allâh-u Te'âlâ'nın en büyük isimlerinden ve birçok mânâyı cem etmesi cihetinden esmâ-i ilâhiyyenin en şumüllü olanlarındandır.

Bu ism-i şerîf Kur'ân-ı Kerîm'de otuz bir yerde zikredilmektedir. Bu yerlerin on altısında «إِلَهٍ» şeklinde, on beş yerde ise «إِلَهٌ وَاحِدٌ» “**Tek bir İlâh**” olarak zikredilmiştir.

Bu ism-i şerîfin zikredildiği âyet-i kerîmelerden bâzıları şunlardır:

﴿لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهُ وَاحِدٌ وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾

“**Andolsun ki: ‘Gerçekten Allâh için üçüncüsüdür (üç ilâhtan biridir).’ demiş olan (Hristiyan fırkalarına bağlı) kimseler kâfir olmuştur. Hâlbuki bir tek İlâh’tan başka hiçbir ilâh yoktur. Söylemekte oldukları şeyden vazgeçmezlerse, kasek olsun ki kâfir olmuş bu kişilere çok acı verici pek büyük bir azap mutlaka dokunacaktır.**”

(el-Mâide Sûresi:73)

﴿إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾

“**Sizin İlâhınız ancak O Allâh’tur ki, O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. O, ilim bakımından her şeyi kuşatmıştır.**” (Tâhâ Sûresi:98)

﴿وَاللَّهُمَّ إِلَهُ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾

“**Sizin İlâhınız, bir tek İlâhtır. O’ndan başka hiçbir İlâh yoktur, (çünkü O, esaslarıyla ve ayrıntılarıyla tüm nîmetlerin sâhibi olan bir) Rahmân’dır, (yaratıklarına çok acıyan bir) Rahîm’dır.**” (el-Bakara Sûresi:163)

İsm-i Âzam’ın bu âyet-i kerîmede mevcut olduğu bildirilmiştir. Nitekim **Esmâ binti Yezîd** (Radiyallâhu Anhâ)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اسْمُ اللَّهِ الْأَعْظَمُ فِي هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ؛ ﴿وَاللَّهُمَّ إِلَهُ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ وَفَاتِحَةِ سُورَةِ آلِ عِمْرَانَ ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾.»

“**Allâh’ın en büyük ismi şu iki âyettedir; biri (Bakara Sûresi’nin 163. âyet-i kerîmesi olan): ﴿وَاللَّهُمَّ إِلَهُ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ kavli şerîfidir, diğeri ise Âl-i İmrân Sûresi’nin başlangıcı olan: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ âyet-i kerîmesidir.**” (Ebû Dâvûd, es-Sünen, Salât:358, rakam:1496, 1/470; İbnü Mâce, es-Sünen, ed-Du’â:9, rakam:3855, 2/1267)

Bu ism-i şerîfin zikredildiği hadîs-i şerîfler ise sayılamayacak kadar çoktur. Bunlardan bâzılarını misal olarak şöyle zikredebiliriz:

1) Ebû Mahzûre (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edildiğine göre:

عَنْ أَبِي مَحْذُورَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَّمَهُ هَذَا الْأَذَانَ: «اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ...»

“**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ona ezanı öğretirken:

«اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ...»

‘Allâh en büyüktür, Allâh en büyüktür. Allâh’tan başka **ilâh** olmadığına şahitlik ederim, Allâh’tan başka hiçbir **ilâh** olmadığına şahitlik ederim...’ demesini tâlim etmiştir.” (Müslim, es-Sahîh, es-Salât:3, rakam:868, 2/3)

2) İbni Ömer (Radiyallâhu Anhumâ)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ؛ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَصَوْمِ شَهْرِ رَمَضَانَ، وَحَجِّ الْبَيْتِ مَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا.»

“İslâm beş temel üzerine binâ edilmiştir; Allâh’tan başka hiçbir **ilâh** bulunmadığına ve Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in Allâh’ın elçisi olduğuna şahitlik etmek, namaz kılmak, zekât vermek, Ramazan ayının orucunu tutmak ve yoluna gücü yetenler için Beytullâh’ı hacetmek.” (Buhârî, es-Sahîh, el-Îmân:1, rakam:8, 1/12; Müslim, es-Sahîh, el-Îmân:7, rakam:122, 1/34)

3) Ebû Kâhil (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي كَاهِلٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ مُسْتَقِيمًا بِهِ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَغْفِرَ لِكُلِّ وَاحِدَةٍ ذُنُوبٍ حَوْلٍ.»

“(Ey Ebû Kâhil! Şunu iyi bil ki) **her kim:**

«أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ.»

‘Ben şahitlik ederim ki bir tek olan Allâh’tan başka hiçbir **ilâh** yoktur.’ diyerek bir olan Allâh’tan başka hiçbir **ilâh** bulunmadığına dâir yakînî (hiç şüphesiz ve görür gibi) bir inanç ile şahitlikte bulunursa, (okuduğu bu şehâdetlerinin) **her biri için onun bir senelik günahlarını bağışlaması Allâh-u Te‘âlâ**(nın kullarına acıdığı için fazl-u keremiyle) üzerine (almış olduğu) **bir hak olur.**” (et-Taberânî, el-Mu‘cemü’l-kebir, rakam:928, 1/361; Nûruddîn Heysemî, Mecma‘u’z-zevâid, rakam:7122, 4/396; es-Süyûtî, Câmi‘u’l-ehâdis, rakam:25543, 23/52)

4) Âişe (Radiyallâhu Anhâ) şöyle anlatmıştır:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا تَضَوَّرَ مِنَ اللَّيْلِ، قَالَ: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ، رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ.»

“**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) geceleyin uyku arasında (sağına veyâ soluna dönerken):

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ، رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ.»

‘Vâhid (bir olan) ve Kâhâr olan (her istediğini zorla da olsa yapturan), **göklerin, yerin ve arasındakilerin Rabbi olan O Azîz** (çok ulu) ve **Ğaffâr** (ziyâde bağışlayıcı) olan Allâh’tan başka hiçbir **ilâh** yoktur.’ diye zikrederdi.” (İbnü Hibbân, es-Sahîh, rakam:5530, 12/340; el-Hâkim, el-Müstedrek, 1/540; en-Nesâî, ‘Amelü’l-yevmi ve’l-leyle, rakam:864; İbnü’s-Sünnî, ‘Amelü’l-yevmi ve’l-leyle, rakam:757, sh:683; el-Münzirî, et-Terğîb, rakam:902, 1/238; el-Münâvî, Feyzu’l-Kadîr, rakam:6615, 5/112)

Bir kişinin bu zikri okuduğu için mağfiret olunduğu bildirilmiştir. Nitekim **İmâm-ı Râfi‘î** (Rahimehullâh) senedini zikrederek **Mukâtil ibni Muhammed en-Nasrâbâdî** (ö.230) (Rahimehullâh)ın şöyle anlattığını nakletmiştir: “Kazvîn’de (Bağdat şehrinin karyelerinden olan) et-Tûş mahallesinin mescidinde ezan okuyan bir adam vardı, ona rüyasında biri gelerek: **“Ezanı bitirdiğinde kelime-i tevhîdi okuduğun zaman sonunda:**

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ، رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ.»

‘Bir olan ve her istediğini zorla da olsa yaptıran, göklerin, yerin ve arasındakilerin Rabbi olan o çok ulu ve ziyâde bağışlayıcı (Allâh’tan başka hiçbir ilâh yoktur).’ zikrini yap.” dedi. O kişi de vefât edene kadar her ezanın akabinde bunu okudu.

Vefâtından sonra rüya görüldüğünde kendisine: “Allâh-u Te‘âlâ sana ne muâmele yaptı?” diye sorulunca: “Allâh-u Te‘âlâ beni ezandan sonra okuduğum o kelimeler sebebiyle mağfiret etti.” şeklinde cevap verdi. (er-Râfi‘î, et-Tedvîn fî ahbâri Kazvîn, 1/55; ‘Alî Muhammed Zeynû, Mâ fe‘alellâhü bike, sh:133-134)

5) Ebû Sa‘îd (Radiyallâhu Anh) şöyle anlatmıştır:

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ قَالَ: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»، ثَلَاثًا.»

“**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem) gece kalktığı zaman üç kere:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.»

‘Allâh’tan başka hiçbir ilâh yoktur.’ derdi.” (et-Taberânî, Kitâbü’-d-Du‘â, rakam:765, 1/244)

6) İbnü Ömer (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivâyete göre; **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Efendimiz şöyle buyurmuştur:

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ تَوَضَّأَ ثُمَّ قَالَ: «أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ»، قَبْلَ أَنْ يَتَكَلَّمَ، غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَ الْوُضُوءَيْنِ.»

“Her kim abdest alır da sonra (kimseyle dünyâ kelâmı) konuşmadan

«أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.»

‘Ben (şu hakîkate) şâhitlik ederim ki Allâh(-u Te‘âlâ)dan başka hiçbir ilâh yoktur. O tektir; hiçbir ortağı yoktur. Yine şâhitlik ederim ki Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) hiç şüphesiz O’nun kulu ve Rasûlü’dür.’ derse, iki abdest arasında (vâki) olan (günah)lar(1) kendisi için bağışlanır.” (en-Nevevî, el-Ezkâr, rakam:75, 1/28; ed-Dârekutnî, es-Sünen, rakam:307, 1/161; İbnü Hacer el-‘Askalânî, Netâicü’l-efkâr, 1/246; es-Süyûtî, Câmi‘u’l-ehâdis, rakam:31875; ‘Alî el-Müttakî, Kenzü’l-‘ummâl, rakam:26057)

«الْإِلَٰهَةُ» İSM-İ ŞERÎFİNİN HAVÂSSI

Her kim bu ism-i şerîfi 36 kere zikretmeye devâm ederse, (iki cihanda kendisine îtibâr bahşedecek) izzet kaynaklarına ve duâsının icâbetine nâil olur (duâları kabûl edilen biri olur). (‘Alî Hicâzî, en-Nûru’l-esnâ fî şerhi esmâillâhi’l-hüsna, sh:275-277, 539)